

8864

శ్రీ ప రా శ ర స్తో త్రి.

మ- రా- రా శ్రీ, బ్రహ్మ శ్రీ

కందుకూరి- వీరేశలింగము పంతులుగారినిమిశ్రము

• శ్రీ మానవాచార్య భాష్యమసారముగ

బ్రహ్మశ్రీ ఆకొండి- న్యాయమూర్తి శాస్త్రులవారిచే

వ్రాసుబడిన తేలుగుతాత్పర్య సహితముగ

శ్రీమన్నన- బుచ్చయ్యపంతులుగారి కుమారుడగు

సింహాచలముచేత

ముద్రింపించి ప్రచురింపబడెను.

మూడవ కూర్పు.

దెన్నపురి :

శ్రీ చింతామణి ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

1902.

పాశరస్యము

అచూచకాండము.

ప్రథమధ్యాయము.

శ్లో. విధాత్ హిన్దుశ్చైవగే దేవదాసు వనాలయే
వ్యాసమేకామ్రాసీన మృచ్చ సృషయః పురా.
మౌనసాణాం హితం ధర్మః పర్వమౌనే కలాయగే
శౌచాచారం యథావచ్చ వచనత్యవతీసుతే.

ముఖము, పూర్వము హినువృద్ధతశిఖరంబున దేవదాసువన గృహంబున నేకాగ్రతకలిగి
కొట్టించిన వ్యాసుని, నోసాస్యతేహి, ఉ.కలియగలంబున నర్థులకు మేలొనరించు, శౌచము,
ఆచారము, ఆనెడి ధర్మముల పూర్వముగఁ జెలుపుమని యడిగిరి.

శ్లో. తచ్చుత్తాముచివాక్యంతు సశిష్యో గ్వ్యర్కసన్నిభః

ప్రత్యువాచ మహాతేజా శ్శుక్తిస్తృతి విశారదః.

నచాహం సర్వతత్త్వజ్ఞః కథం ధర్మం వదామ్యహమ్

అస్త్యక్షిప్తవ ప్రప్రవృత్తితి వ్యాసస్సుతోబ్రవీత్.

అహటలు విని, శిష్యుగణముతోఁ గూడికొనియున్నవాఁడును, వేదములు ధర్మశాస్త్రములు
నేర్చినవాఁడును, అస్మిన్సూర్యుల తేజమును పోలిన బ్రహ్మవర్చసము గలవాఁడును నగు నామహర్షి,
నే నన్నికలిధర్మముల యధార్థ మెఱుంగను. ఎట్టిధర్మము వివరింతును. మూలంబ్రవీత్. యథా
గదగను అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

శ్లో. తత్తన్నే ఋషయస్సర్వే ధర్మతత్త్వార్థ కాంక్షిణః.

ఋషిం వ్యాసం పురస్కృత్య గత్వా బదరికాశ్రమమ్.

అనంతర మాచునులందఱు ధర్మవిశేషముల నెఱుంగఁగోరి వ్యాసమునిని ముందిడుకొని
బదరికాశ్రమముం బ్రవేశించిరి.

శ్లో. నాన్యాపుష్ప లతాకీర్ణం ఫలపుష్పై రలంకృతమ్

నదీ ప్రసవణోపేతం పుణ్యతీర్థోపశోభితమ్.

మృగపక్షి నివాహాధ్యం దేవతాయతనావృతం

యక్షగంధర్వసిద్ధేశ్వ సృత్తగీతై రలంకృతమ్.

అదియెల్ల పుష్పలతలతో నిండినదియు, పండ్లచేతను పూలచేతను అలంకరింపబడినదియు, ప్రవహించు నదులతోఁ గూడినదియు, గుహ్యతీర్థములచే శోభించునదియు, మృగపక్షిధ్వజాలచే నుత్కృష్ట మయినదియు, యములతో నావరింపబడినదియు, యక్షగంధర్వసింహ యాట పాటలచే నలంకరింపబడినదియు అయియుండెను.

శ్లో. తస్మిన్నప్రసి సభామధ్యే శక్తిపుత్రం పరాశరం

సుఖాసీనం మహాతేజా మునిముఖ్య గణావృతమ్.

౧.

కృతాంజలి పుటోభూత్వా వ్యాసస్తు ఋషిభిస్సహ

ప్రదక్షిణాభివాదైశ్చ స్తుతిభిస్సమ పూజయత్.

౨.

అయాశ్రమంబున మేని సభామధ్యంబున మునిముఖ్యులు పరివేష్టంప సుఖముగఁ గూర్చుండి కృతాంజలి పుటోభూత, వ్యాసుండును మునులను, చేతులుమోడ్చి ప్రదక్షిణ నమస్కారములు లావరించి స్తుతివాక్కులు మంబులఁ బూజించిరి.

శ్లో. తతస్సంతుప్త హృదయః పరాశర మహామునిః

ఆహ సుస్వాగతం బ్రూహిత్యాసీనో మునిపుంగవః.

౩.

దానిచే పరాశరమహాముని, మనంబున సంతసించి, కూర్చుండియే యాదరింపఁగో శుభముగ వచ్చితిరాయని యడిగెను.

శ్లో. కుశలం నమ్యగిత్యుక్త్వా వ్యాసఃపుచ్చ త్యతఃపరమ్.

౪.

కుశలమున కొఁఁగలేదని పలికి వ్యాసుం డిట్లడఁగం వాడంగెను.

శ్లో. యదిజానాసి భక్తిరమే స్నేహద్వా భక్తవత్సల

ధర్మకథయమేతాత హ్యనుగ్రాహ్యాయ పృహంతవ.

౫.

భక్తదయాకూ! తండ్రీ! నాభక్తిం గవిమైత, నైత్యంబుననైన ననుగ్రహింపఁ దగను.

ధర్మముల నుపదేశింపుము.

శ్లో. శ్రువామే మానవాధర్మా వాసిష్ఠాః కాశ్యపాస్తథా

గార్గీయ గౌతమీయాశ్చ తథా చాశనసాశ్వతాః.

౬.

అత్రేర్షిణాశ్చ సంవర్తా ద్దత్తా దంగిరసస్తథా

శాతాతపాచ్చహారీతా ద్యాజ్ఞనల్కార్యైర్ధైవచ.

౭.

ఆపస్తంబ కృతాధర్మా శంఖస్య లిఖితస్యచ

కాత్యాయన కృతాశ్చైవ తథా ప్రాచేతసాన్తునః.

౮.

మనువు, చక్రిమిడు, కాశ్యపుడు, గార్గ్యుడు, గౌతముడు, ఉశనసుడు, అత్రే, విష్ణువు,

శ్లో. శ్రుత్వా హ్యేతే భవత్ప్రీతాః శ్రుత్వా మనవి స్మృతాః

అస్మిన్ నవ్వంతరేధర్మాః కృతత్రేతాదీశుః

౧౫౪.

ఈమనవ్వంతరంబున, కృత త్రేతా ద్వాపరంబుల ననుష్ఠించుదు శ్రుత్యుక్తము లగు నన్ని మూలము మొదలగు ధర్మములు మీవలన నెఱింగి ముగివడునన్నను.

శ్లో. సర్వేధర్మాః కృతేజాతా సర్వేనష్టాః కలాయుగే

చాతుర్వర్త్యసమాచారం కించిత్సాధారణంవద.

౧౫౫.

అన్ని ధర్మములను కృతయుగంబున పూర్ణముగ ననుష్ఠించుటకును, అవి యన్నియు కలియుగంబున నశియింపసాగును. కావున నాలుగవర్ణములకు సాధారణమగు ధర్మము నించుకొనికానింపుము.

శ్లో. చతుర్థామపి వర్ణానాం కర్తవ్యం ధర్మకోవిదైః

బ్రూహి ధర్మస్యసూపజ్ఞ నూత్నస్థూలంచ విస్తరాత్.

౧౫౬.

ధర్మవిచక్షు! నాలుగవర్ణములలో, నసాధారణధర్మములు తెలిసినవారు చేయు, నూత్నము, స్థూలమునని రెండ విధములయిన ధర్మములు విస్తరించి విశదములుపుము.

శ్లో. వ్యాసవాక్యావసానేతు మునిముఖ్యః పరాశరః

ధర్మస్యచిర్ణయం ప్రాహ నూత్నస్థూలంచ విస్తరాత్.

౧౫౭.

శ్లో. శ్రుణుపుత్ర ప్రవక్ష్యామి శ్రుణ్వీతు మునయస్తథా.

౧౫౮.

వ్యాసుం డెట్లు ప్రార్థించిన పిదప మునివరుండగు పరాశరుండు నూత్నస్థూలధర్మముల నిశ్చయమును విస్తరించి వాక్కుచ్చెను. తమారా, నేను చెప్పెదదాని వినుము. మనులార, మీరును వినుడు.

శ్లో. కల్పేకల్పేక్షయోత్పత్త్యా బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః

శ్రుతి స్మృతీ సమాచార నిర్ణేతారశ్చ సర్వదా.

౧౫౯.

బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ప్రతిమహాకల్పము తుదకు నశించి మఱియు కల్పాదిం బుట్టుదురు. ఇట్లు వేదములను ధర్మశాస్త్రములను సమాచారములను నిర్ణయించు ముఖమును నాయాయవాంతర కల్పము తుదకు నశించి మరల కల్పారంభమునఁ బుట్టుదురు.

శ్లో. సకశ్చిద్వేదకర్తాచ వేదంశ్రుత్వా చతుర్ముఖః

తద్ధైవధర్మాన్ సర్వతః మనుఃకల్పాంతరేంతరే.

౧౬౦.

వేద మివ్వనిచేతను రచియింపబడలేదు. వ్యాసుండు వేదవిభాగము చేసెను. చతుర్ముఖుండును జగదీశ్వరుం డొసంగిన వేదంబులం దలంచి ప్రతిమహాకల్పంబును స్మృతిగ్రంథముల రచించెను. మహేశ్వరుండును వేదాశిష్యక్రమాత్ర మొనర్చు ప్రత్యవాంతరకల్పంబునను మన్వాదులు స్మరకుల నిర్మింతురు.

శ్లో. అన్యకృతయగధర్మ స్త్రీతాయాం ద్వాపరయుగే
అన్యకతాయుగే శాంతయగరూపానుసారతా.

అమృతాలగు నరుల కారతమృతములట్టి కృతత్రేతా ద్వాపర కలియుగ భర్తలు
భిన్నభిన్నప్రకారములగును.

శ్లో. తనవరంకృతయగ త్రేతాయా జ్ఞానముస్య జే
ద్వాపరే జ్ఞానమిద్యానా ద్వాపరమేవ కలాయుగే.

కృతయుగంబున (సుపకాననిమిత శక్తిగోపణనాపరబు) శ్రేణాయగంబున
జ్ఞానంబును, ద్వాపరంబున యజ్ఞంబును, కలియుగంబున దానంబును ప్రధానములని చెప్పెదను.

శ్లో. కృతేతుమానవాధర్మా స్త్రీతాయాం గౌర్వినూన్యతాః
ద్వాపరే శక్తిలిఖితాః కలౌ పారాశరాన్యతాః.

కృతయుగంబున మానవగుణమును, శ్రేణాయగంబున గౌర్వంబును, ద్వాపరంబున
శక్తిలిఖితధర్మంబును, కలియుగంబున పారాశరధర్మములను ప్రధానముగ ననుష్ఠింపఁబడెను.

శ్లో. త్యజేద్దేశంకృతయగే శ్రేతాయాం గ్రామముత్సృజేత్
ద్వాపరేకులవేకంత కర్తారంత కలాయుగే.

కృతయుగంబున (మిత్రులను) దేశమును, శ్రేణాయగంబున నట్టియూరిని, ద్వాపర
యుగంబున పరితకులమును, కలియుగంబున కర్తను, విడచువలెను.

శ్లో. కృతేసంభాషణాదేవ శ్రేతాయాం స్వర్మసేవచ
ద్వాపరేత్వన్నమాదాయ కలౌపతతికర్తృణా.

కృతయుగంబున పత్రిశునితో సంభాషణమువలెననె, శ్రేణాయగంబున వాని స్వర్మము
వలెననె, ద్వాపరంబున బలితాన్న భోజనంబుననె, కలియుగంబున స్వయముగ హింసానికర్తముల
నొనర్చుటచేతనే పతితుండగును.

శ్లో. కృతేతత్తణికశ్వాస స్త్రీతాయాం దశభిద్దినైః
ద్వాపరేచైకమాసేన కలౌ సంవత్సరేణతు.

కాపము కృతయుగంబున తత్తణిమును, శ్రేణాయగంబున పదిదినములకును, ద్వాపరంబున
నొకనెలకును, కలియుగంబున నొకసంవత్సరమునకును ఫలించును.

శ్లో. అభిగమ్యకృతేదానం శ్రేతాస్వాహూయదీయతే
ద్వాపరేయాచమానాయ సేవయా దీయతేకలౌ.

కృతయుగంబున దాతలు పరిగ్రహీత యున్నచోటికిం జనియూ, శ్రేణాయగంబున

శ్లో. అభిగమ్యోత్తమందాః మిహాన్యైస్సంపూర్ణము
అధఃపం మిహాన్యైస్సంపూర్ణము సేవానాన్యైస్సంపూర్ణము.

దాత గ్రహీతౌనేన యచ్చుట్టయన్తియము. పితృచి యాగీనాన్యైస్సంపూర్ణము. యాచనన కొను
గుట యధమము. యాచనన వి నిష్కలము.

శ్లో. జ్యోతిర్భూమౌశ్చైవ సత్త్వంనైవాన్యైస్సంపూర్ణము
జాత శ్లోకైస్స రాజాన స్తీర్థిభిశ్చ పురుషాకతౌ.

అన్యైస్సంపూర్ణము, అన్యైస్సంపూర్ణము, అన్యైస్సంపూర్ణము, అన్యైస్సంపూర్ణము, అన్యైస్సంపూర్ణము, అన్యైస్సంపూర్ణము, అన్యైస్సంపూర్ణము, అన్యైస్సంపూర్ణము.

శ్లో. స్వేదానివాగ్నిపైశాత్రాణి గురుపూజాప్రణామైః
సంపూర్ణైః ప్రసూయం తే తిస్త్విన్యైః సహ.

అగ్నిహోత్రములు గురుపూజము నకుండుచున్నవి. అవివాహిత అన్యైస్సంపూర్ణములు.

శ్లో. కృతేన్యైః గతాః ప్రాణాః ప్రేతాయాం మాంసమాశ్రితాః
ద్వాపరే రుధిరంనైవ కర్తవ్యన్నాదిషు స్థితాః.

కృతంబునం ప్రాణంబులు అన్యైస్సంపూర్ణము, ప్రేతాయాం మాంసంబులు, ద్వాపరంబులు రుధిరంబులు, కలి
యుగంబున నన్నాదికంబులు నాశ్రయించి యుండును.

శ్లో. యుగేయుగేచ యేధర్మా స్తత్రతత్రచయేద్విజాః
తేషాంనందా సకర్తవ్యా యుగరూపాహితేద్విజాః.

అనూయుగంబులు మాణుచుండెడి ధర్మంబులు గాలవశత నష్టంబు నప్పటప్పటి ద్విజా
లును నిందులుకాదు.

శ్లో. యుగేయుగేతు సామర్థ్యం శేషంమునివిభాషితం
పరాశరేణచాప్త్యక్తం ప్రాయశ్చిత్తం విధయతే.

శేషమున నన్యైస్సంపూర్ణము సామర్థ్యమునుచే విధినిశ్చయముచే సవిశేషముగ
వివరింపబడ్డది. పుద్ధపరాశర మన్వాదిప్రొక్తమును ప్రాయశ్చిత్తము, విద్వాంసులచే విధింపబడు
చున్నది.

శ్లో. అహమద్యైవతత్సర్వ మనుస్త్వత్ప్రవీమహః
చాతుర్వర్ణ్యసమాచారం శృణ్వంతు మునిపుంగవా.

మునిశ్రేష్ఠులారా! శేనిష్యుడె యాసర్వమును చాతుర్వర్ణ్యసమాచారజనితధర్మముల దలంచి
చెప్పెద నానింపుడు.

శ్లో. పరాశరమతంపుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్
చింతితం బ్రాహ్మణార్థాయ ధర్మ సంఘాపనాయచ.

పరాశరమతంపుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్
చింతితం బ్రాహ్మణార్థాయ ధర్మ సంఘాపనాయచ.

పరాశరగ్రంథమును పఠించిన, నిష్ఠుప్రాప్తికిని, ననిష్ఠునివారలమునకును, కాలమును నుక్తి. తము కలుగును. అన్ని మెజింప నామ్య ధర్మముల నాచరింపుటయు పనులను కేళించి యాచరిం పించుటయు ననుభవ్యము.

శ్లో. చతుర్థామషే నగ్గానా మూచాగో ధర్మ పాలకః

ఆచారభ్రష్టదేశానాం భవేద్ధర్మః పరాధ్మభిః.

32.

చతుర్థములను సదాచారము (దయా వివేకముగలనోబుడన చరిత్రవిశేషము) క్రోధస్తా ములగు ధర్మములంబోచును. శాస్త్రశాచారహీనులు క్రోధములు నిర్దియులుగ నుండుటంబట్టి, వారికి ధర్మము ప్రవృత్తియ్యగు, విముఖమగును.

శ్లో. షట్కర్మాభిరతోనత్యం దేవతాతిథిపూజకః

పాతతశేషంతుభుంజానో బ్రాహ్మణో నావశేదతి.

33.

బ్రాహ్మణుడు ఆఱుకర్తయుల శ్రద్ధతో నాచరించుచు, నిత్యము దేవతల సతిభులబూజించి, పాతమును, హింసావాదమును భుజించుచుండన, నశింపడు.

శ్లో. సంధ్యాస్నానం జపోష్ఠామో దేవతానాంచ పూజనం

అతిథ్యం వైశ్వదేవంచ షట్కర్మాణి దినేదినే.

34.

స్నానసహిత సంధ్యోపాసనంబును, గాయత్రీజపంబును, హోమంబును, దేవతార్చనంబు ను, వైశ్వదేవము సతిథిసత్కారమున నెడి నిత్యములగు షట్కర్మములును దినంబును కర్తవ్యంబులు.

శ్లో. ఇష్టోవాయదివాద్యేభ్యో మూర్ఖ్యపండిత ఏవవా

సంప్రాప్తౌవైశ్వదేవాంతే సోతిథి స్వర్గసంక్రమః.

35.

వైశ్వదేవారతమున వచ్చినవాడతిథి. అట్టి వాని, ప్రియునైన, వైరినైన, నష్టనైన, బ్రాహ్మ నైనన, బూజించిన స్వర్గములభించును.

శ్లో. దూరాహోవ్యసగతంశ్రాంతం వైశ్వదేవ ఉపసితమ్.

అతిథింతంవిజానీయా న్నాతిథి పూర్వమాగతః.

36.

పగలు వైశ్వదేవారతమున, సాయంకాలమున నెప్పుడయిన, గ్రామంతరమునుండి దూర గమనంబున వాణినియు ఉన్నయు వచ్చినవాడతిథియని యెఱుంగునది. పూర్వదినమున వచ్చిన వాడతిథిగాఁడు.

శ్లో. వైకగ్రామీణమతిథిం సగృహ్నితకదాచన

అనిత్యమాగతోయస్మా త్తస్మాదతిథిరుచ్యతే.

37.

ఎవ్వడన్యగ్రామముననుండి భోజనము చేసి గలిగినప్పుడు, వాడనిత్యముగ వచ్చుట సతిథిగఁ జేర్చుకొనఁదగు. ఏకగ్రామవాసులు తిథివిశేషంబుల ద్రవ్యలాభ ముకేళించి నిత్యమువత్తురు. కాన వారి నెన్నడు సతిథులుగ వలంబింపఁజనదు.

పం మాజయేత్సౌగతాదిసా

శ్లో. శ్రద్ధయాచాన్నదానేన ప్రియప్రశ్నోత్తరేణచ

గచ్ఛంతంచాసుయానేన ప్రీతిముత్పన్నేనోన్ముక్తే.

౪౪.

గృహస్థుడు తనయుల్లతోడ యతిని మేలుకాక యడిగి కన్నీడునందు గడిగొన నుదక మొసరి యానందునం గూర్చుండి నియమించి సాదరంబుగ స్మృతానందలనున్ది ప్రేమతో నేదియేని నడిగి, యతడడిగినదానికి మక్కువతో నుత్తరముచెప్పి పయనముయనె గొలిపివచ్చు సాగ నంపి సంతసింపఁ జేయవలయును.

శ్లో. అతిభీర్యస్యభగ్నాశో గృహత్ప్రతి నివర్తతే

పితరస్తస్యవాత్సంతి దశవర్షాణిపంచచ.

౪౫.

శ్లో. కాష్టభార సహస్రేణ ఘృతికుంభశఃశేనచ

అతిభీర్యస్యభగ్నాశస్తస్యపాహామో నిరర్థకః.

౪౬.

అతిభి, నే నితనిగృహమున భుజింపఁగలనను నాశనాశమొంది, యెవనిగృహమునకు మఱుగో, వానియన్నము పితృదేవతలు భవియేనేడులదాక నాడిగింపరు. అతిభి యాకాభంగి మొనరించినవాడు, నేనుకావళ్ళ సుధలను, నూతుకడివల నేనుయు వ్రేల్చినను ఫలమునందడు.

శ్లో. సుక్షేత్రే వాపయేద్భీజం సుషాత్రే నిక్షిప్తేగః

సుక్షేత్రేచ సుషాత్రేచ హ్యుప్తం తన్నవిశత్యతి.

౪౭.

సుక్షేత్రమున విత్తినబీజము శుద్ధము ఫలమిచ్చను, నశించును. అట్లే సుషాత్రానియందర్పిం పేబడిన యన్నము బహుపుణ్యదముగను. వృద్ధముగాను.

శ్లో. సప్తచ్ఛే ద్గోత్రచరణే నస్వాస్యాయం శ్రుతంతథా

హృదయే కల్పయేద్దేనం సర్వదేవమయోహినః.

౪౮.

సత్కరించుగృహి యతిని, గోత్రము, ఆచారము, శాఖ, శాస్త్రము, శేషము, నామము, నడుగక మనంబున దేవునికి భావింపాలెను. అతిభి సర్వదేవ స్వరూపుఁడగుచ

శ్లో. అపూర్వసువ్రతీవిప్రో హ్యపూర్వశ్చాతిభిస్తథా

వేదాభ్యాసరతోనిత్యం త్రయఃపూజ్యాది నేది నే.

౪౯.

సువ్రతుఁడగు యతియూ, వేదాభ్యాసరతుఁడగు బ్రహ్మచారియు, నతిభియు, మువ్వురు నను దినంబును బూజింపఁదగురు.

శ్లో. వైశ్వదేవేతు సంప్రాప్తే భిక్షుకే గృహమాగతే

ఉద్ధృత్యవైశ్వదేవార్థంభిక్షుకంతు విసర్జయేత్.

౫౦.

వైశ్వదేవము చేతుకమున్ను, యతి బ్రహ్మచారులువచ్చిన వైశ్వదేవమునకు వలయునన్న మును భాగించి భిక్షయిచ్చియె వారిఁ బంపవలయును.

శ్లో. దద్యాచ్చభిక్షాత్రితయం పరివ్రాడ్యహ్మచారిణామ్

ఇచ్చయాచ తతోవిద్వాక్ విభవేనత్యవారితమ.

౫౧.

సేనసంహారముచేసి, పెక్కింకొక సవ్యాములు ప్రహరములు విచ్చిన ముగ్ధుడైన మహా కర్ణుని చివనట్లయిన సత్కర్మింపవలెను కలిగియున్న లేచనకుండ పెట్టజేయును.

శ్లో. యతిహస్తే లంసద్యా భృగోండత్యావునర్జలమ్
తద్వైభవం మేగునాల్వం తస్యలం సాగరోపమం. ౫౨.

సాగ్రానికి హస్తాంకవిచ్చి భృగుడెట్టి మలేయు హస్తమున నుచకమొకచేసెను. అట్లున్న ను నేగునర్జలముతో సమము. అనుచకము సమముం బోలును.

శ్లో. యస్యచక్రత్రం హయశ్చైవ కంజగారోహ మృదిమం
మంత్రిం శాసముహాత తస్మా తనసచివారయేత్. ౫౩.

గొడుగును గట్టలును గల రాజతిథిగి వచ్చిన కంజహంపక శేవతగా భవించి పూజించెను. గాన, సేనలు సెక్కుటయు నమృతవ సము మొలగు సమృద్ధియగుల యిర్దిరాజ్యముం బొందును.

శ్లో. లక్ష్మిత్యావై శ్వదేవహిం భుజపే ర్నో ద్వీజాకృతం
సర్వేషేషమృతాశ్చ సూక్ష్మసతంతి సరశేభచౌ. ౫౪.

అశ్వములను సెక్కుటలును వైశ్వదేవముచేయక భుజించుచున్నారో వారు నిర్భక్తులై యాపవీతులుగు నరకమునం బడుదురు.

శ్లో. సైశ్వదేవవిహినానో ఆతిగోష్ఠే సబహిష్కృతాః
సర్వేషేనరకం సుతంతి కాకయోనిప్రజంతిచ. ౫౫.

వైశ్వదేవము లేనివారును నతిగోష్ఠము చేయునివారును నరకముల ననుభవించి కాకులు పుట్టుదురు.

శ్లో. హాహావాయదిచండాలో విప్రస్మృ వితృఘ్నాశుకః
వైశ్వదేవేతు సంగప్రాప్త సోనీతిథి స్వ్వరసగ్రమః. ౫౬.

హాహ, చండాలుడు, బ్రహ్మహత్య చేసినవాడు, తల్లిదండ్రుల వధించినవాడు, వీరిలో నెవఁడును వైశ్వదేవాంతమున నతిథిగివచ్చి పూజనొండన స్వర్గము కలిగించును.

శ్లో. యోవేష్టిత శిరాభుక్ష్మే యోభుక్ష్మే దక్షిణముఖః
వామపాదకరస్థిత్యా తద్వైరతాంసిభుంజతే. ౫౭.

తలకు బట్టచుట్టుకొనిగాని యెడమకాలిపయి చేయియుంచుకొనిగాని దక్షిణదిక్కున కెదురుగానున్నదిగాని, నిబుచుండిగాని, భోజనముచేసిన నది రాక్షసులకు పెట్టినయన్నమగును.

శ్లో. అన్రతాహ్యసధీయానా యత్రభైక్షచరాద్విజాః
తం గ్రామందండయేద్రాజా చోరభక్తప్రదోహనః. ౫౮.

ఏగ్రామమున వ్రతమును వేదముఁ జదువుటయు లేక బ్రహ్మచారులు బిచ్చపెత్తుదురో రాజా యూరివారిని దండింపవలెను. వారు దొంగలను బోలినవారి కన్నముపెట్టువారుగద.

శ్లో. క్షత్రియోహి ప్రజారంజక శస్త్రప్రాణిః ప్రపంచవాక్

నిగ్రత్యపరస్యైన్యాని క్షితింధర్మేణ పాలయేత్.

౧౯

క్షత్రియుఁడు ప్రజల కనురాగము కలిగించుచు వాయుధము చేతంబట్టి శత్రుసైన్యముల నెదిరి ప్రారంభపుల వధించి న్యాయమున బుడమిం బాలించునని.

శ్లో. పుష్పమూత్రంపివినునూ న్మూలచ్ఛేదంనకారయేత్

నూలాకాః ఇవారామే నయథాంగార కారకః.

౨౦

పూలొండలు ప్రచ్ఛిన్నములైనవివారంబున మూలములను క్రమము కొనికొనునట్లు రావలయును. నూలములను గొనవలెనుగాని బొమ్మలుచేయువాడు శ్లోలముదగ్గర నుండిన మూలముం గొనవలెను.

శ్లో. లాభకర్త తథారత్నం గవాంచ పరిపాలనమ్

కృషికర్తచ వ్యాశిజ్యం నైశ్యవృత్తి రుదాహృతా.

౨౧

కోమటి, వడ్డిపరిమును, రత్నముల వ్యవహారమును, పశువుల మేపుకొనుటయు వ్యవసాయమును, వర్తకము ననెడి నృత్తుల జీవనముకొర కవలంబింపవలయును.

శ్లో. శూద్రస్య ద్విజశశ్రుమా పరమో ధర్మఉచ్యతే

అన్యథా కురీతేకిం చిత్తశఫవే త్తస్య నిష్ఫలమ్.

౨౨

శూద్రునకు బ్రాహ్మణుల నేపించుట పరిమృత్తము. వాడు విప్రులయందు నిక్షేపక యేమి చేసిన నిష్ఫలమునను.

శ్లో. అనంగసుధుత్తైలంచ దళిచక్రం ఘృతంపయః

నమప్యే చూర్ణగ్రజాతీనాం కుర్యాత్సర్వేషు విక్రయమ్.

౨౩

శూద్రుఁడు, ఉప్పు, తేనె, నూనె, పెరుగు, మజ్జిగ, నేయి, వాలు, ఈవస్తువులను జీవనము కొర కందఱును నమ్ముకొనవచ్చును. దోపముం బొందుడు.

శ్లో. విక్రేణన్యమంసాని హ్యభివ్యస్యచభక్షణమ్

కుర్యాద్విగమ్యాగమనం శూద్రఃపతతి తత్క్షణాత్.

౨౪

శూద్రుఁడు, జరగకున్నను, మృత్యులను, మృత్యుముల నమ్మినను, తినగొడుని గోమంసాలం దిన్నను, బ్రాహ్మణస్త్రీలు మొదలయినవారిం గూడినను తత్క్షణము పాపియగును.

శ్లో. కపిలాక్షీరపానేన బ్రాహ్మణీ గమనేనచ

వేదాక్షరవిచారేణ శూద్రఃపతతి తత్క్షణాత్.

౨౫

కపిలగోవు పాలు ద్రావినను, బ్రాహ్మణస్త్రీలం గూడినను వేదము నగ్గము విమర్శించినను, శూద్రుఁడు తత్క్షణము పాపియగును.

ప్రశ్నోత్తర స్మృతి

అచార్యుల వాక్యము.

విశేషాధ్యయము.

శ్లో. అత్యంతం గృహస్థస్య కర్తాచారకతాయుగే

కర్తసాధ్యరణలక్ష్యా చాతుర్విద్యాగ్రమాగరిం.

శ్లో. తంప్రవత్సామ్యహంభూర్వం పరాశరవద్యుతా.

అనంతరము కలియుగంబునందు గృహస్థునకు శాస్త్రోద్యమము యనవలె నాంధ్రములలోను గృహస్థుడగుటవలనఁ గలిగిన సామర్థ్యము లేని పూర్వము పరాశరుఁడు చెప్పినట్లు తేటగం జేరిపెదను.

శ్లో. షట్కర్త సహితో విప్రుః కృషికర్త చ కర్తవ్యే.

యజనము మొదలగు నారుకర్తలతోఁ గలఁడనఁ బ్రాశ్నానము శిష్యులగు నేనువలెను.

శ్లో. యునితం తుమిశంశ్రాంతం యోగం నయోజనోఽథ

హీనాంగం వ్యాధింక్షీణం వృషంవిప్రో నవాహయేత్.

అకలిగొన్నది, ఉష్ణిజెందినది, అలసినది, నుంజీ, శివులుగొన్నది, ముగించునదని, యిట్టి యెడలంగట్టి విప్రుఁడు దున్నరాదు.

శ్లో. సిరాంగంనీరుజ తృప్తం సునర్దం పంచనర్జిమ

వాహయేద్దివస్వార్థం పశ్చాత్స్నానం సమాచరేత్.

దృఢములగు నవయవములు గలవియు, తెఱఱులేనివియు, మేసి త్రావి తనిసినవియు, బలిసి నుంజెలు వేయునవియు నైన మగలనము కలవియు యెడలంగట్టి రెండుజాములు దున్ని పిన్నుల స్నానము చేయింపవలయును.

శ్లో. జవ్యం దేహార్చనం హూమం స్వాధ్యాయం చైవ సమభ్యసేత్

ఏకద్విత్రిచతుర్విప్రా భోజయేత్స్నానకా ద్విజః.

బ్రాహ్మణుం డీవోషముసోపుటకయు శక్తికొలది జపము, దేవపూజ, హోమము, వేదిపా గాదులు వీనిలో నొకటిచేసి కలిమికొలది నొకరినదరు మున్నదరు నలువురు స్నాతకులకు భోజ నము పెట్టవలెను. (సంతానముకయ పెండ్లి చేసికొన ప్రవ్రుముకొరువాఁడు, సర్వధనము దక్షిణ యిచ్చి యజ్ఞముచేసి బరిగ్రుఁడు సా మ్రాజ్యముచేయ వాఁడు, తెరువరి, రాక్షసులను యాచించు వాఁడు, గురువును తల్లిదండ్రులను బోషింప ధన మాశించెడువాఁడు, వేదము చదువు నెగవేర్చుకొనఁ గోరువాఁడు, రోగి వీరు తొమ్మిద్రు స్నానకు లనబడుదును.)

శ్లో. స్వయంకృష్టే తథాదేత్రే ధాన్యైశ్చ స్వయమూర్జితైః
 నిర్వపేత్సంచయజ్ఞాంశ్చ క్రతుదీక్షారీచ కారయేత్.

E.

తాను దున్నిన పొలమునం బండినవియును, నిరెరులచే దున్నినవలెనైన పొలమున తా నా
 ర్జించుకొన్నవియ. వైన ధాన్యములచేతను స్వార్థములనున పంచమహాయజ్ఞములను శ్రౌతములయిన
 యగ్నిష్టామాది క్రతువులను చేసి యాగము చేయఁగోరినవారికయి ధాన్యమిచ్చి క్రతువులజేయింపఁ
 జనును.

శ్లో. సంవత్సరేయత్పాపం మత్స్యగూత్రీ సమూష్నయాత్.

* ఆమోముఖేనకాష్టేన తిదేకా హేనలాంగలి.

F.

ఒక సంవత్సరము చేపల వేటాడవారఁ జెంతపాపమును జెందునో యినుపకట్టు వేసిన నాగ
 తిత్తోచున్నిన నొక్కఁడొక్క సంవత్సరముఁ జెందును.

శ్లో. పానకోమస్త్విహతీచ వ్యాఘ్రశ్శాకునికస్తథా

అదాతాకర్షకత్వైవ సర్వేతేనమభాగినుః.

G.

వలపన్ని న్యుగములం బట్టువాడఁ జేపల వేటాడువాడఁ, వ్యాఘ్రుడు (మృగవగమే జీవిక
 గలవాడు) పిట్టలు, జంపువాడు, కృషిచేసి రానియొద్దకు వచ్చినవారికి పెట్టనివాడను సమాన
 మయిన పాపముం జూచుదురు.

శ్లో. సృశాకృత్వా మహింభిత్వాగత్వాతు క్రిమికీటకాత్

కర్షకఖలయశ్చైవ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే.

H.

వ్యవసాయము చేయువాడఁ, చెట్లు గొట్టుటవలనను, నేల పగలగొట్టుటవలనను చీమి
 లను పురుగులను చంపుటవలనను గలిగిన పాపముల నన్నిటిని కర్షమున ధాన్యము భర్తము చేయుట
 వలనఁ బోగొట్టుకొనును.

శ్లో. యోనవద్యాద్విజాగిభ్యో రాశిరూల ముపాగతః

స దోరస్సచపాపిష్ఠో బ్రహ్మఘ్నం సంవిదిర్నిశేత్.

I.

బ్రాహ్మణులకు కర్షమున ధాన్యము పెట్టినవానిని, దొంగ యనియును, అతిపాపి యని
 యును బ్రహ్మహత్య చేయువాడనియుఁ జెప్పవలెను.

శ్లో. రాక్షేదత్వాతుపశ్చాగం దేనానాంఽచైక వింశకమ్

త్రింశద్భాగం బ్రాహ్మణానాం కృషిం కుర్వన్నదోషభాత్

J.

కృషి చేయువాడు రాజుని కారవభాగమును రోవలను నియమియొకటవ భాగమును బ్రా
 హ్మణులకు ముప్పదియవ భాగమును నిచ్చటచే దోషముం దొలగించుకొనును.

శ్లో. క్షత్రియోపి కృషింకృత్వా దేవాన్విప్రాంశ్చ పూజయేత్

వైశ్యశూద్రస్తథాకుర్యాత్కృషివాణిజ్య శిల్పకళ్యే.

K.

క్షత్రియుడును కృషిచేసికొని దేవతలను బ్రాహ్మణులను బూజింపవలయును. అట్లు శ్లో
 మటియును, కాపును, వ్యవసాయము, వర్తకము, శిల్పము జేయఁదగుదురు.

శ్లో. వికర్తకుర్వీతేశుద్రా ద్విభాత్రామయోగితాః
భవన్యల్పాయుషస్తేనై విధియం యుంత్యసంశయమ్. ౧౩.

శూద్రులు విశేషబ్రాహ్మణము కలిగించు కృత్యములయ్య దానకై గతిగ్రాహ్యులనె మా
నవ్యాయుష్యము గలవాడయి సేత్యముల నొందుదురు. సంహారము లేదు.

శ్లో. చతుర్థామపి నర్థానా మ్మీషధర్మస్సనాననః.
ఇది నాలుగువర్ణములవానిని శాస్త్రముగాన భిక్షము.

అథ వా ర కా డ డ ము.

శ్లో. తీర్థాశ్రమము.

శ్లో. అతశ్శుద్ధిప్రవక్ష్యామి జననే మరణేనధా
అశుద్ధికలుగునగానం బుద్ధువునందును చావునంటిను శుద్ధిని పెప్పగలము.

శ్లో. దినత్రయేన్మ శుద్ధ్యంతి బ్రాహ్మణాః ప్రేతసూరికే. ౧౦.

శ్లో. క్షత్రియో ద్వాదశాహేన వై శ్యఃపంచదశాహకైః
శూద్రాశ్శుద్ధ్యంతి యాసేన పరాశరవచోయథా. ౧౧.

మయిలవచ్చిన బ్రాహ్మణులు మూడుదినములచేతను, రాజులు పండ్రెండదినములచేతను,
కోమట్లు పదియేనుదినములచేతను, కాపులు నెలచేతను శుద్ధిజెందుదురని పరాశరుండు పలికెను.

శ్లో. ఉపాసనేతువిప్రాశా మంగశ్శుద్ధిశ్చ జాయతే.
బ్రాహ్మణులకు సంధ్యావందనాదికము ప్రసక్తించిన తత్కాలమున శరీరశుద్ధియును గలుగును.

శ్లో. బ్రాహ్మణానాం ప్రసూతౌతు దేహస్వగ్నో విధీయతే. ౩.
పురుటియందు బ్రాహ్మణులకు శరీరస్పర్శము నిందితము గాదు.

శ్లో. జాతౌవిప్రదశాహేన ద్వాదశాహేన భూమిపః
వైశ్యఃపంచదశాహే నశూద్రోమాసేన శుద్ధ్యతి. ౪.

పురుడు వచ్చిన బ్రాహ్మణులు పదిదినములచేతను, రాజులు పండ్రెండదినములచేతను, కో
మట్లు పదియేనుదినములచేతను, శూద్రులు నెలతోను శుద్ధులగుదురు.

శ్లో. ఏకాహాచ్ఛుద్ధ్యతేవిప్రో యోగ్ని వేదసమన్వితః
త్యక్తహతేవలవేదస్తు ద్విహీనో దశభిర్దినైః. ౫.

మయిలవచ్చిన, నగ్నిహోత్రంబులును వేదంబులునుగల బ్రాహ్మణుల యొక్కదినముతో శుద్ధు
డగును. ఒకవేదముగలవాడు మూడుదినములతో శుద్ధుడగును. అగ్ని, వేదము, రోగిని లేని
వాడు పదిదినంబులతో శుద్ధుడగును.

శ్లో. జన్మకర్మపరిభ్రష్ట స్సంభ్రాంతానసంపద్యతః

నాంబధారకవిప్రస్తు దశాపాం నూతనభవేత్.

౬.

గర్భాధానము మొదలగు కర్మలు లేక సంధ్యయు నాహారము నాచరింపని (నామధారి మండు) బ్రాహ్మణుడగు పేరుపూత్రము పొందినవాడు అగు విప్రుడు పదిదినము బాశౌచము గల వాడగును.

శ్లో. ఏకపిండాస్తు దాయదాః పృథగ్ధారానికేతనాః

జనన్యసి విప్రతౌచ తేహం తత్సూతకంభవేత్.

౭.

ఒకే త్రేమవర్ణపురుషులవలన హీనవర్ణ స్త్రీలనుండు బుట్టినవాని పితృసంబంధమున్న జనన మగ్రణములయందు పితృవర్ణమునకు విధింపబడిన బాశౌచమునే పొందుదురు.

శ్లో. తావత్తత్సూతకంగోత్రే చతుర్థపురుషేణతు.

౮.

• ఓన్నబాతీతు సంతతివిషయమగున బాశౌచము మూడుతరములయొక్క నే కలుగును.

శ్లో. దాయాద్విచ్ఛేదమాహ్నోతి పంచమోవాత్మ వంశజః.

౯.

సబాతీయుడు నాలుగవవాడగున నాఱవవాడగున నేడవవాడగున పిండమువలన పడినడును.

శ్లో. చతుర్దేవశ రాత్రంస్యాన్మీ శాఃపుంసిపంచమే

వస్త్రేచతురహఃచ్ఛుద్ధిస్తమేతు దినత్రయాత్.

౧౦.

కూటసుండు మొదలగు నాల్గవపురుషునియందు పదిరాత్రులతోను, నయిదవవానియందు దాని

• రాత్రులతోను, నాఱవవానియందు నాలుగురాత్రులతోను, నేడవవానియందు మూడురాత్రుల

• తోను, శుద్ధిగలుగును.

శ్లో. భృగ్వగ్నిమరణేచైవ దేశాంతరమృతేతథా

బాలేప్రేతేచసన్న్యస్తే సన్న్యశ్శౌచం విధీయతే.

౧౧.

బుద్ధిపూర్వకముగ కొండచటలంబడియు, చిచ్చినసుటికియు చచ్చినను, అసపిండుడు దేశాంతరంబున మృతినొందినను, నామకరణముకాని బాలుడగును, సన్న్యాసియు చచ్చినను, తత్క్షణము శుద్ధి విధింపబడుచున్నది.

శ్లో. దేశాంతరమృతఃకన్చి త్సగోత్రకూక్రియతేయది

సత్త్రిరాత్ర మహూరాత్రం సన్న్యాస్ననేన శుద్ధ్యతి.

౧౨.

ఒకసపిండుడు దేశాంతరమున మృతి నొందినట్లు వినవచ్చిన, మూడురాత్రులుగాని రాత్రి యు పగలుగాని బాశౌచము లేదు. తత్క్షణము న్నానయిన శుద్ధుడగును.

శ్లో. అజాతదంతాయే బాలా యేచగర్భాద్వినిస్సృతాః

న తేపామగ్నిసంస్కారో నాశౌచంనోదకక్రియా.

౧౩.

• బాలురు పండ్లు రాకపూర్వము చచ్చినను, గర్భపాతము గలిగిననో, వారికి దహనము, బాశౌచము, సుదకము నిచ్చుటయు లేవు.

శ్లో. యదిగర్భో విచక్షేత సనతేచాపి యోషితః

యావన్నాసంస్థితోగర్భో దినం తావత్తు స్మాతకమ్.

౧౩.

గర్భమునకు ప్రాణముగా, పారిమగాని కలిగిన ఈ గర్భ మెన్ని నెలలు నిశ్చయించినా దినములు అట్టికి పురుడు కట్టినను.

శ్లో. ఆచక్షేత్ గర్భక్షేప్తాన్ సాతః పంచమషష్ఠయోః

అతః పంచవ్యవస్థానైస్త్వేద్య భాహం నూతకంభవేత్.

౧౪.

నాలుగు నెలలు వెడలుచును గర్భము పోవుట ప్రాణము అయినచో మూడవ నెలలయందు గర్భము పోవుట పాతము. ఏడవమాసము మొదలు గర్భము వెడలుట ప్రగవమును. ప్రగవమున తల్లికి పదిరాత్రు లాశౌచము కలుగును.

శ్లో. సంతజాతేనుజాతేచ కృతచూడేచ సంస్థితే

అగ్ని సంస్కరణే తేషాం త్రిరాత్రమసంచిచ్ఛవేత్.

౧౫.

బాలుడు పండ్లు వచ్చినవాడయిన రానివాడయిన మాడొక్కరే చేసిపదివ మృతినొందిన పిదపము చేసినట్టియైన సేపిండులకు మాడురాత్రు లాశౌచము కలుగును.

శ్లో. ఆదంత జన్మసన్న్యత ఆచూడాన్తైశ్చిక్రియా

త్రిరాత్రమన్వతాదేశా ద్దశరాత్రమతిఃపరమ్.

౧౬.

పండ్లు వచ్చుటకు పూర్వము బాలుడు మృశుడయిన జ్ఞాతులకు తత్తణము శుద్ధి. అది మొదలు చూడాకర్త చేయక పూర్వము చనిపోయిన జ్ఞాతుల కొకపగలును రాత్రీయు నాశౌచము. చూడాకర్త యయినతరువాత నుపనయనమునకు పూర్వము మృతి నొందిన మాడురాత్రులతో శుద్ధి. ఉపనయన మయినపిదప పదిరాత్రులు మైలచును.

శ్లో. బ్రహ్మచారిగృహే యేషాం హూయ తేచహుతానశః

సంపర్కంచనకుర్వంతి నతేషాం నూతకంభవేత్.

౧౭.

బ్రహ్మచారికిని, నెవరింట నగ్ని వ్రేల్చబడుచో వారికిని నాశౌచము గలవారితో సంపర్కము లేకున్నవారికిని మయిలయు లేదు.

శ్లో. సంపర్కాద్దూష్యేషోన్ర జననే మరణేతథా

సంపర్కాచ్చ నివృత్తస్య నప్రేతం వైవనూతకమ్.

౧౮.

బ్రాహ్మణుడు పుట్టువునందును చావునందును సంపర్కమువలన దూషింపబడును. సంపర్కము మానుకొన్నవానికి మయిలయు లేదు.

శ్లో. శిల్పినః కారుకావై ద్యా దాసీదాసాశ్చనాపితాః

రాజానశ్శ్రీత్రియావైచ్చివ సద్యశౌచాః ప్రకీర్తితాః.

౧౯.

శిల్పిలు, (చిత్రములవ్రాత మొదలయినవనులు చేయువారు), వంటలు చేయువారు, వైద్యులు, రామలు (స్త్రీల పురుషులును), మంగలవాండ్లు, రాజులు, వేదము చదువుకొనుచున్నవారు తత్తణము శుద్ధిగలవారు.

శ్లో. సప్రతిస్పత్రిపూతస్య ఆహితాగ్నిస్సయోద్విజః

రాజ్యస్స సూరికంసాస్తి యస్యచేచ్ఛతిసాలన.

౨౦.

నియమముగఁ బాఠము, ముఖముచే బవిగ్రహము, అగ్నిచేతము నంపించుకొన్న వాఁడును, రాజును రాకెని కార్యముచేయుచుండఁగలఁడు. వాని నాశ్రయము లేనివారు.

శ్లో. ఉద్యతో నిధిదేహానే ఆగ్నేఃప్రసా నిమంత్రితః

స్మృతైవ ఋషిభిర్వత్సరం యథాకాలేన తోష్యతి.

౨౧.

యజ్ఞముచేయు సుగ్రహుఁడు మునివాఁడును, అగ్నియనివాఁడు. దేహము నంపించుకొనినవాఁడును, ఆగ్నేయముననవాఁడును, వైశ్వానుని భాగమున బిలువఁబడినవాఁడును, కర్కశాఁడగువాఁడును పట్టినవాఁడును, తత్తేజము శుభముయని ఋషుని పిలిచెను.

శ్లో. ప్రసవేగృహమేకేతు సకుర్యాత్సంకరంయది

దశాహాచ్ఛుభ్యతేమాతా త్వషాగాఽఽపి తామహి.

౨౨.

గృహమును శుభమునును పురుషులని స్పృశింపఁబడిన సోమముచే శుభమును, అగ్ని పనిదినములకు శుభములును.

శ్లో. సవ్యేసాంచై నమాశౌచేం మాతాసిత్రోస్తు సూతకమ్

సూరికంసూతైరేవస్యా దుష్పస్యైతాశుచిః.

౨౩.

సపిండాల కంఠము పురిటియం దిప్పుకొని లేడు. తిండికన్న నమున శుభము కలుగను. శ్లోకి పనిదినములకు శుభములును.

శ్లో. యదిసత్త్వాప్రసూతాయాం సంసర్గం కురుతేద్విజః

సూతకంతు భివ్రేస్త్యయదివిప్రష్టపంగవిత.

౨౪.

వేదము సాంగముగఁ జూచి బ్రాహ్మణుఁడయిన ప్రసవమున భాగ్యుని సంసర్గము చేసిన అతనికి సూరికము కలుగను.

శ్లో. సంపర్కజాయతేదోయో నాన్యోదోషోస్తివైద్విజే

తస్తాత్సర్వప్రయత్నేన సంపర్కంవర్జయేద్భుజః.

౨౫.

సంసర్గమువలన స్పృశింపఁగలిగి సంభవించునుగాని బ్రాహ్మణునియందు మఱియొకదోషము లేదు. కావున నన్నియోషములచేసిన విద్యునుఁడు సంసర్గము విడవఁబడును.

శ్లో. వివాహాత్సవయజ్ఞేషు త్వంతరామృతసూతకే

పూర్వసంకల్పితం గ్రవ్యం దీయమాసంసమవ్యతి.

౨౬.

పెండ్లి, దేవోత్సవము, యజ్ఞము జరుగఁచుండ నడిచు పురుడుగాని మయిలగాని వచ్చిన పూర్వము వినియోగించఁ దలంపఁజేడ్డ పదార్థము కేవలము బ్రాహ్మణులకు నిచ్చిన దోషము లేదు.

శ్లో. అంతరాతదశాహస్య పునర్నరణ జన్మనీ

తావత్స్యానశుచిస్త్వో యాచ తత్త్వానిర్దశమ్.

౨౭.

పరిశీలనము లాచరింపఁపలసిన గూఢాశాచమునకును పురుషాశాచమునకును ముందులయైన వచ్చిన మొదటి గూఢాశాచము పరిరాశ్రము గడుచున్నచో నే యశుశాసనములు యితరాశాచములు లేవు.

శ్లో. బ్రాహ్మణాశాచపన్నానాం బుద్ధిగోగ్రహణతథా
అహవేషువిశున్నానా మేకరాత్రమశౌచకమ్. ౨౮.

బ్రాహ్మణుల ప్రాణములు సంక్లింప యత్నించి చచ్చినవారికిని, చెరపెట్టబడిన స్త్రీలను, పట్టబడిన గూఢులను విడిపింపబోయి చచ్చినవారికిని, యుద్ధమున మరణము నొందినవారికిని యేకరాత్రి యాశాచము.

శ్లో. ద్వావిమా పురుషలోకే సూర్యమండలభేదిశౌ
పరివ్రాజ్యగ్రయక్షిప్త రణేచాభిముఖాతః. ౨౯.

యోగాభ్యాసమున సీక్ష్మరు సుశాసనము చేసిన సన్యాసియు, యుద్ధమున నెదురై మృతి నొందినవాఁడు, నీరుద్ధిగు సూర్యనిఘండలము భేదించి బ్రహ్మలోకముం బొందుదురు.

శ్లో. యత్రయత్రహతశ్శూర శృతృభిః పరిచేష్టితః
అక్షయం లభతేలోకౌ యద్విల్లభృ సభాపతే. ౩౦.

శూరుఁడు శత్రువులచే నానందపఱచి భయము దెలుపు పలుకులాడునంటి చంపబడిన నెఱ శములేని పుణ్యలోకములని బొందును.

శ్లో. యస్తుభగ్నేషు సైశ్వేషు విరవత్సు సమరతతః
పరిత్రాతుం యదాగచ్ఛే త్సచక్రతి ఫలంభేత్. ౩౧.

ఏవీరుఁడు శత్రువు లాక్రమింపబడిన చెదిరి వారిపోవు సైన్యముల రక్షింపవచ్చునో వాఁడు సైన్యమేగముఁ జేసిన పుణ్యము బొందును.

శ్లో. యస్యచ్ఛేదక్షతం గాత్రం శరముగ్గరయప్తిభిః
దేవకన్యాస్థుతిం వీరం హరంతిరమయంతిచ. ౩౨.

ఎవ్వనిశరీరము, బాణములు, గదలు, దుడ్లు మొదలగు నాయుధములచే నరుకుల దెబ్బలం జెందినవా వాని నప్పగ స్త్రీలు వరించి యానందిము నొందిండురు.

శ్లో. దేవాంగనాసహస్రప్రాణి శూరమాయోధ నేహతమ్
త్వరమాణాః ప్రధావంతిమమభర్తా మమేచిచ. ౩౩.

యుద్ధమందు చంపబడిన శూరునింగూర్చి దేవతాస్త్రీలు వేలకొలది నామగఁడు నామగఁ డని శ్వరతో పరుగెత్తుకొనివత్తురు.

శ్లో. యంయజ్ఞసంఘై స్తపసాచవిప్రా స్వర్గైషిణోవాత్రయధైవయాంతి
క్షణేనయాంత్యేవహితత్రవీరాప్రాణాన్ సుయుధ్ధేషుపరిత్యజంతః. ౩౪.

కోరిక లేనినాచైన, స్వర్గము కోరినవారయిన, యజ్ఞములు చేసి తపము లొనర్చియు ఏపుణ్య లోకము నేదిభమునఁ జెందుచున్నాలో ఆలోకము నట్లు యుద్ధమునందు ప్రాణములు విడిచిన వీరులును క్షణమున నే పొందుదురు.

శ్లో. ప్రేతిభూతతతు యశ్శూద్రం బ్రాహ్మణోజ్ఞాసహస్రైః

అనుగచ్ఛేన్నీయశూద్రం త్రిరాత్రమశుచిర్భవేత్.

13.

శ్లో. త్రిరాత్రేతు తతఃపూర్ణే నదీంగత్యా సముద్రగామ్

ప్రాణాయామశతంకృత్వా ఘృతంప్రాశ్యవిశుద్ధ్యశి.

14.

శూద్రశనముశోః జనిన మాడ్డురాశ్రువాశౌచముపట్టి సముద్రంగమమునల నదియందు
సన్నాసముచేసి నూరు ప్రాణానూమంబు లాచరించి నేను ప్రాశన చేసిన శుద్ధడకము.

శ్లో. వినివ ర్యయథాశూద్రా ఉదకాంత ముపశిథితాః

ద్విజై స్తదానుగంతవ్యా ఏషధర్మస్సనాతనః.

15.

శూద్రులు మృశుల కుదకమిచ్చి యాశౌచము పూహరించుకొనినప్పుడ వారిని బ్రాహ్మణు
లు చేరి దాడవలయు ననునది శాశ్వతమగున ధర్మము.

త్రితీయాధ్యాయము స పూర్ణము.

ప్రాయశ్చిత్త తాం ఉచ్యుత.

చతుర్థాధ్యాయము.

శ్లో. అతిమానానభిక్రోధా తేన్నహోద్వా యనినాభ హాని

ఉచ్ఛన్నీయాత్ప్రీపుమాన్వాతిరేషావిధీయతే.

16.

శ్లో. పూయశోణిత సంపూర్ణే త్వంధేతసుసిమజ్జతి

షష్టిర్వర్ష సహస్రాణి సరకం ప్రతివశ్యతే.

17.

స్త్రీయైన పురుషుడయిన మానభంగ మువలనఁగాని, యతికోపా వేశమువలనఁగాని, యతిన్నే
హమువలనఁగాని, యతిభయమువలనఁగాని యరికెట్టుకొని చచ్చిన, వారు దుర్గంధరక్తముతో
నిండిన యంధతమమును పేరుగల సరకమున మురిచి యులువనివేలేం డుండురు

శ్లో. నాశౌచం నోదకంనాగ్నిం నాశ్రుపాతం చకారయేత్

18.

వీరికి ఆశౌచముపట్టుట, యుదకమిచ్చుట, దహనము కన్నీరువిడుచుట మొదలు గాఁగల
పనులు చేయరాదు.

శ్లో. పౌఢారోగ్ని ప్రదాతారః పాశచ్ఛేద కరాస్తనా

తప్తకృచ్ఛేణ శుద్ధ్యంతీ త్యేనమాహ ప్రజాపతిః.

19.

వీరిని మోచువారు, దహనము చేయువారు, మరిత్రాటిన కొసెడువారును, తప్తకృచ్ఛముతో
జేసిన శుద్ధులగుదురని చతుర్థముండు చెప్పెను.

* (మూడుదినములు వేడినీరును, మూడుదినములు వేడిపాలును, మూడుదినములు వేడినేయి
యును, ద్రావి మూడుదినము లుపవసించుట తప్తకృచ్ఛము).

శ్లో. గోక్షు తంత్రాధ్యక్షం బ్రాహ్మణసంఘాతితం
సంస్కృతంతియేవీప్రా ప్రాశారశ్చక్షుదాహకాః
అశ్వయేచానుగంతారః పాశచ్ఛేదకరాశ్చయే.
తస్యకృచ్ఛేణ శుద్ధాస్తే కుర్యుర్వ్యాకాభోజనమ్
అననుత్సహితాంగంచ దిద్యుష్ప్రాచయంత్యేనామ్.

౭.

గోపం చేతను బ్రాహ్మణుని చేతను జంపబడినవారిని నురిపెట్టి చంపబడినవారిని స్పృశించు వారు మౌని వారు దహనము చేయువారు కూడజనువారు నురిత్రాడు గోయువారలును తపస్వి శ్రమణులైన బ్రాహ్మణులకును పెట్టి వృషభముతో గూడిన యావును దానము చేసిన శుశ్రూషుదురు.

శ్లో. సంసర్గమాచరేద్విప్రః పతితాదివ్యకామతః

పంచాహంవాచశాహంవా ద్వాదశాహమఘాపివా.

౮.

మాసార్థమూపమేకంవా మానస్వయమఘాపివా

అష్టార్థమబ్రమేకంవా తదార్థస్త్వైవతత్సమః.

౯.

మనుష్యుడు పతితులు మొదలగు ఊరితోడఁ బ్రామాదికముగఁ బ్రయాణము చేయుట, కూర్పుడుట, శనిని చుట మొదలగు సంస్కర్మము, విదు, పది, పంజరెందు దినములు, నెల, ఆర నెల, రెండు నెలలు, అరసంవత్సరము కొంచెము తక్కువ సంవత్సరము చేసిన, క్రింద చెప్పఁగల ప్రాయశ్చిత్తము లాచరింపవలయును. సంవత్సరముకంటె నెక్కువకాలము సంస్కర్మము చేసిన పతితునితో సమానుడే.

శ్లో. త్రిరాత్రం ప్రథమేపక్షే ద్వితీయేకృచ్ఛియాచరేత్

తృతీయేచైవ సప్తేషు కృచ్ఛింసాంతవసంచరేత్.

౧౦.

మొదటిపక్షమున త్రిరాత్రకృష్ణము (మూడుదినములు భుజింపకుండుట) చేయవలెను. రెండవపక్షమున, ప్రాణావర్త్యము, (మూడుదినము లాచరింపవలసిన మూడుదినము లస్తమయంబునను భుజించి మూడుదినము లడుగక దొరికిన మున్నముదని మూడుదినము లుపవసించుట) జరుపవలయును. మూడవపక్షమున, సాంతిపనకృష్ణము (గోవుయొక్క మాత్రము, గోమయము, పాలు, పెరుగు, నేయి, దిగ్భజలము, పీని నాలుగుకాలు భుజించి సత్తమదినిమున నుపవసించుట) చేయవలెను.

శ్లో. చతుర్థేదశరాత్రంస్యాత్పరాక పంచమేమతః

కుర్యాచ్చాద్వాయణంషష్ఠే సప్తమేత్వైవదవద్వయం.

౧౧.

నాల్గవపక్షమున పదిదినము లుపవాసము చేయవలయును విదవపక్షమున పరాకకృచ్ఛిము. (మనోనియముగలిగి యితరచింతలేక పంజరెందుదినము లుపవసించుట) చేయవలెను. ఆఠవ పక్షమున చాంద్రాయణము (దీనిలక్షణము గ్రంథకర్త ముందుగఁజెప్పఁగలఁడు) చేయవలెను. సప్తమ పక్షమున రెండుచాంద్రాయణము లాచరింపవలయును.

శ్లో. యస్మాద్ధర్మస్య మేదైశ్చ ముఖాసాస్కృధ్ధిర్యుగం రోశ్చ
పక్షసగఖ్యాప్రకృతానీ సువర్ణాన్యవిత్యేకాః.

౧౧.

ఎనిమిదవపక్షమున భుక్తికాఠిన్య వాగునానముల కల్గము వ్యాపించి పక్షాభివ్యక్తి
యనునై దానిని గ్రహించెను.

శ్లో. ఋషీన్నాతాత్మకం గుణానాన్ భిన్నానానాన్ సప్తమ్

సామృత్యైవ సాకం గుణేనైవ భిన్నం సామ్యేనైవ.

౧౨.

ఏ స్త్రీ బుధుస్సానముచేసి భిన్నం లింగవలెబడి గాని యాత్మగ్రహిణి వర్తకునుభ
వించి చెప్పే జన్మంబుల విధన యుగము.

శ్లో. ఋతుస్సాతాంతుయోభాగ్యాం సన్నిభానోపగచ్ఛతి

ఘోరాయాం భూతిసాత్మ్యాః సూర్య యచ్చ తేనాత్ర సాకాయాః.

ఏపురుషుడు రోగిగాక సుఖవేషుననుండి ఋతుస్సానము చేసి భూత్యనో సంగమించు
గోవాడు భయకరమగు శిశుహానియను నాసమున మునుంగును. యుగమున సంతకమునులేదు.

శ్లో. చరిత్రం న్యాధితం సూర్యం భర్తారం య పుష్యతే

సాశునీజాయతేపృథ్వా సూకరిచ పునఃపునః.

౧౩.

శేవవాడని, రోగియని, తెలివితేలివాడని భర్త న నాపరిచివచ్చి పృథ్వినింగి కుక్కుయు
బిడియునై మఱిమఱియం బుట్టెను.

శ్లో. పత్యజీవతియానారీ ఉషోష్యవతిమాచ శేన్

ఆయుష్యంహరి తేభర్తస్సానారీ నరకింప్రజేన్.

౧౪.

ఏ స్త్రీ పతి బ్రతికియుండగా నశని శిశూష యుషోషించి సోములు సుచవాసముల
వేయునో యా స్త్రీ భర్త గూయుపు హరించును. నరకమును జొందును.

శ్లో. అపృష్టావైవ భర్తారం గుణానారీకురుతేన్రతకు

సర్వోతద్రాక్షసాన్ గచ్ఛే దిత్యేవం మనురబ్రవిత్.

౧౫.

భర్త యనుమతిని పొందక యే స్త్రీగ్రహణ ప్రతిముచేసిన వినియంతయు రాక్షసులం జెందు
ని మనువు చెప్పెను.

శ్లో. బాంధవానాంసజాతీనాం దుర్వృత్తంకురుతేతుమా

గర్భపాతంచయశుర్యాన్నతాం సుభాషయేత్కచ్చిత్.

౧౬.

ఏ స్త్రీయైన చుట్టములకు జ్ఞానులగు విషముకెట్టుట మొదలయిన తెడుపనులు చేయునో
గర్భపాతము చేసికొనునో యట్టివానినో సంభాషింపరాదు.

శ్లో. యత్పాపం బ్రహ్మహత్యాయాం ద్విగుణం గర్భపాతనే

ప్రాయశ్చిత్తం సతస్యాస్తి తస్యాస్యాగోవిధీయతే.

౧౭.

అపహరణమునకు బంధువులను నొకరినొకరు కలుపుకొనియు చేసికొనబడవలయును. కావున నాపహరణమునకు బ్రాహ్మణులు లేరు. దానిని విడుచుట వినితము.

శ్లో. సకార్యమననభ్యేన నాన్ని హేమాత్రేణవాపునః

సభవేత్కర్మచింతాలో యస్తుధర్మ స రాక్షుభ్యః. ౧౯.

అవ్వడు, అన్నిచే ను నన్నిహాత్రాణకర్మచేయు నీలాశిమున హేమకేయ. పరిలోకన ఫలమున్న గో దేహ గృహం దెలుగును. అని నేనొక్కప్పుడునులన విముఖుడను నుచు పడో వాడుకలచే చందానిండును.

శ్లో. దీప్తునాచాహ్యేతద్దీపం యన్యత్తే ప్రసాహని

సేతేత్రితీయతే దీపం సదీప భాగమస్త్యధి. ౨౦.

అలప్రవాహమున నగాని, వెనుకాడవలనగాని, కొట్టుకొనిపచ్చిన విత్తన మెవనిత్యేమున అచ్యుతో గూత్యేత్రాస్యోని గూర్చియు ఫలమునంగను, దీపస్యాపితి భాగము లేదు.

శ్లో. త్వత్పదస్త్రియాశుత్రౌ ద్వ్యాస్త్రౌత్రాకుంభగోళకౌ

సత్యోజీవతికుండస్తు వ్యతేధర్మగోళకః. ౨౧.

అట్లే పదస్త్రియ గు కనబడిన కుంభగోళములు త్రేతాత్రయము క్కు పుత్రులే యగుదునా. వారిలో త్రేత్రమందు బ్రతికయుండ జారునివలనం బుట్టినకొడుకు కుండుడు. త్రేత్ర చనియినపిదప జారునివలన బుట్టినవాడు గోళముడు.

శ్లో. బౌరస తేత్రజశ్చైవ దత్తః కృత్రిమకస్తుతః.

౨౨.

పెండ్లాడినభార్యయందు తాను గన్న కొడు కారసుండు నుండును. మృగుడు నశ్చంసకుండు, గోగ్రి, వీరిలోనే నానియొక్కయైన స్వధర్మముచే నియమింపబడిన భార్యయందు నితరుని నుండు బుట్టినకొడుకు త్రేత్రజుడని వస్వయనను.

శ్లో. దద్వాగ్ధాతాపితానాపినపుత్రోదత్తకస్తస్సపుత్రః.

౨౩.

తల్లియైన తండ్రియైన నిచ్చినవాడు దత్తుడు. లేగవికము గలవాడు పుత్రుడుగఁ బుట్టినవాడైన, వాడు కృత్రిముడుగను.

శ్లో. పరివృత్తి పరివేత్తా యయాచ పరివ్యతే

సర్వేతేజరకం యంతి దాతృయాజకపంచమాః. ౨౪.

ఆన్న పెండ్లి చేసికొనకుండు పెండ్లాడిన తమ్ముడు పరవేత్త. అట్టియన్న పరివృత్తి. అట్టి తమ్ముని వివాహము చేసికొన్న స్త్రీ పరివేదిని. దానినిచ్చి తండ్రి మొదలగువారు ఆట్టి పెండ్లిచేయు మవాడు ఈయెగుగు నరకముంబొందుదురు.

శ్లో. ద్వ్యాకృచ్ఛా పరివృత్తేస్తు కన్యాయాశృచ్ఛసవచ

కృచ్ఛాతికృచ్ఛోదాతు శ్చ హేమాతా చాంద్రాయణంచరేత్. ౨౫.

పరివృత్తియు, పరవేత్తయు, రెండుకృచ్ఛములు. కన్య యొకకృచ్ఛము. ఇచ్చినవాడు కృచ్ఛాతికృచ్ఛము. (ఇరువదియొకనములు పాలుద్రావి యుండుట) యాజుడు చాంద్రాయణము చేయవలయును.

శ్లో. కుబ్జవామసమగజేషు గర్గదేషు జజేషుచ .

జాత్యుధేబుభి రేభూకే నదోమపరివేద సే.

౨౧.

ఆన్య, మణుగుజ్జవాడు, మిక్కిలిసాటివాడు, నపుంసకుడు, నర్తకాటివాడు, ముండడు, కట్టుకట్టివాడు, చెవిటివాడు, చూగవాడు గానినై పెండ్లిలేకున్న తమ్ముడు పెండ్లాడిన వో ఐములేదు.

శ్లో. పితృవ్యపుత్రస్సాపత్నీః పరనారీనుత స్తథా

దా రాగ్ని హృహృత్ర సంయోగే సదోమః సరివేదకే.

౨౨.

. పితృసోదరునికొడుకు, సమతితల్లికొడుకు, పెండుకోబడినవాడు, మీసపెచ్చునైన పెండ్లి లేకుండినను, తమ్ముడు పెండ్లాడినను, స్వల్ప సంపాదించినను వో ఐములేదు.

శ్లో. క్షేమభాగతా యథాతిష్ఠే దాధానంనై వకారయేత్

అనుజ్ఞాతస్తుకుర్వీత శంఖివ్యవచసంయథా.

౨౩.

క్షేమభాగితి యాధానమిశకున్న తమ్ముడాధానము చేయరాదు. ఆన్య సమతినిండి య స్వల్ప సంపాదించుకొనఁ జనునని శంఖివ్యవచసయే.

శ్లో. నప్తే మృతే ప్రవ్రజితే క్షీణేచ పతితే వశౌ

పంచస్యాపత్న నారీ శాం పతిన్యో విధీయతే.

౨౪.

పతి దేశాంతరము వెదిలి వార్తచెలియకున్న, మృతినొందిన, సన్యసించిన, నపుంసకుండును, పాపిష్ఠున నీ మైదాపదముల నుండును స్త్రీలకు వేరొకపతి విధియింపఁ బడుచున్నాడు.

శ్లో. మృతేధర్మరూపానారీ బ్రహ్మచర్యే వ్యవస్థితా

సామృతా లభతేస్వర్గం యథాతే బ్రహ్మచారిణః.

౨౫.

ఏస్త్రీ పెనిమిటి మృతినొందిన మృతవివాహమాదక బ్రహ్మచర్యము చేయునోయాస్త్రీ మృతి నొంది బ్రహ్మచారులువలె స్వర్గము జెందుచున్నది.

శ్లో. త్రిస్రకోట్యుక్తాదీచ యానిలోమానిమానుషే

తానత్కాలంవసేత్స్వర్గే భర్తారం యానుగచ్ఛతి.

30.

మనుష్యనియందు మాడుకోట్లు నేబదిలక్షలు లోమములుండను. పెనిమిటి చనిపోయిన సహగమనము చేసిన స్త్రీ యన్నివేల సంవత్సరములు స్వర్గమున నివసించును.

శ్లో. వ్యాశగ్రాహీయథావ్యాశం బలాదుద్ధర తేవిలాత్

ఏవం స్త్రీపతిముద్భృత్య తేనై వ సహమోదతే.

3౧.

పాములవాడు బలిమిని కలుగునుండి పామును పైకి లాగులాగున నసహగమన మొనర్చిన స్త్రీ భర్తను పాపముక్తుని జేసి వానితోఁగూడ నానందము నొందును.

చతుర్థాధ్యాయము సంపూర్ణము.

శ్లో. వృకశ్వాస స్పృగాలూద్యైర్వస్తోయస్తుద్వితోజ్జిమః
స్నాద్వ్యాసచేత్సగాయత్రం పవిత్రాం నోమూతరమ్.

౧.

తోజ్జిమ, కుక్క, నక్క, మొదలయినవి కఠచిన బ్రాహ్మణుడు స్నానము చేసి వేదమాలయగు గాయత్రిని జపింపవలయును.

శ్లో. గనాంశృంగోకేస్తానా మహానద్యాష్టే పానీమే
సముద్రదర్శనాద్వాసి శునాదప్త శ్శుచిర్భవేత్.

౨.

కుక్క కఠచినవాడు శక్తిమంతుడయిన, నాభునొప్పునో తూటంచినట్లు స్నానము, మహానది సంగమించి స్థలిమన స్నానము, సముద్రము మాచుట వినిలో నేనిచేసినై చుద్ధి నొందను.

శ్లో. వేదవిద్యోనతస్నాత శ్శునాదప్తోద్వితోయది
సహిగన్యోకే స్నాత్వాఘృతిం ప్రాశ్యనిశుద్ధతి

౩.

వేదము దివిహీన, ప్రశములు ముగించినై స్నానము చేసినవాడు కుక్కకఠచిన బంగారమునుంచినట్లు స్నానముచేసి నేయిద్రావిన శుద్ధుడగును.

శ్లో. సనతస్తు శునాదప్తో యస్త్రిరాత్ర ముపావసేత్
ఘృతంకుశోదకంవీత్యా నతశేషం సమాపయేత్.

౪.

నాంద్రాదుగుము మొదలగు ప్రశములు చేయువాడు కుక్కకఠచిన మూడురాత్రులుపాసముచేసి నాల్గవదినమున నేయుము, దర్శనీగును, ద్రావి పిమ్మట మిగిలినప్రశము ముగింపవలయును.

శ్లో. అనతస్సనతోవాసి శునాదప్తో భవేద్ద్విజః
ప్రణిపాతాద్భవేత్పూజో విప్రైశ్చతుర్విరీక్షితం.

౫.

నతముగలవాడయిన, లేనివాడయిన, కుక్కకఠచిన బ్రాహ్మణుడు విప్రలక్ష్మికి వారిచే జూడబడుట చేపవ్విడువను.

శ్లో. శునాఘాతావశిష్య సఖైర్విలిసదస్యచ
అద్భిఃప్రతూళనశ్రోక్తి మగ్నినాభూరితాపితమ్.

౬.

కుక్క మార్కొనినను, వాకినను, గోశ్లంగోకినను, నాచోటు మృత్తికగలిసిన నీటితోఁ గడిగి విప్పుతోకాచిన శుద్ధి గలుగును.

శ్లో. శునాతుబ్రాహ్మణీదప్తా జంబుకేన వృకేణవా
ఉదితం గ్రహనతత్రం దృష్ట్వాసద్యశ్శుచిర్భవేత్.

౭.

తోజ్జిమగాని, నక్కగాని, కఠచిన బ్రాహ్మణుడై రాత్రియందయించిన గ్రహములను నక్షత్రములు జూచినక్షణమన శుద్ధి కలెంగును.

శ్లో. కృష్ణపడేయథాసోమో నృశ్యేతకదాచన
 యాదిశం ప్రభాశోదు స్థాదిశం వావలోకయేత్.

౧౩.

బహుళపక్షమునగుచేత, మేఘావరణమున చంద్రుడు, కానరావలసియు నతఁడు చెందినాకృ-
 యినం నూచలయును.

శ్లో. అనన్యస్థానికేగ్రామే శునాఃస్థోద్వికో త్తమః
 వృషంప్రసక్తిశీకృత్య న్యస్సాన్నిత్యా శుచిర్భవేత్.

౧౪.

గ్రామస్థులు యే గ్రామమునను కుక్కలచేత బ్రాహ్మణులు పుష్కరిమునకు ప్రవేశము
 చేసి స్నానము చేయరాదని పవిత్రతఁబడును.

శ్లో. చండాలేనైవపాకేన గోభిర్విస్త్యైర్వ, తోయది
 ఆహితాగ్నిర్వృత్యోవిప్రో విషేషాత్త సూత్రోయతి.

౧౫.

చందాలుచేతనైన (శూద్రులచేత బ్రాహ్మణ స్త్రీయందు బుట్టినవాడు) శ్వపాకునిచేత
 నైన * (సూతునికుక్కయందు బట్టిన వాడు) గోవులచేత విప్రులచేత నాయుధము మొసలయినవాని
 చే జంపబడినట్టియు, తా నే విషయగ్రాహి చచ్చినట్టియు, అహితాగ్నియగు బ్రాహ్మణుని సం-
 విహితస్థూలి యమంత్రకక్ష్యగ తాకికొన్నచే దహనము చేయవలెను.

శ్లో. దశేన్ద్రబ్రాహ్మణంవిప్రో లోకాగ్నౌ మంత్రవర్జితం
 స్పృష్టాప్రాధ్వచగ్ధావచ నసింజేషుచసర్వదా.

౧౬.

శ్లో. ప్రాజాపత్యం చరేత్పశ్చ ద్విప్రాశామనుశ ననాత్.

౧౭.

ఈశవమును తాకినను మోచినను దహనము చేసినను వారు బ్రాహ్మణుల స్మృతినిొంది కట్టి
 కయి ప్రాజాపత్యపుష్పి మానిరింపవలయును.

శ్లో. కథాస్థివిపునస్సహస్రీరైః ప్రతాశయేద్ద్విజః
 పులర్దసేత్సాన్వగ్నినాతు స్వయంత్రేణ పృథక్పృథక్.

౧౮.

కాల్పబడిన గూఢముకలంగని పా లతో గడిగి శ్రౌతాగ్నిచే కల్పమునందు చెప్పబ-
 డిన మంత్రములతో మౌల దహనము చేయవలెను.

శ్లో. ఆహితాగ్నిర్ద్విక కచ్చి త్ప్రసక్తా కాలవోదితః
 దేహనాశ మనుప్రాప్త స్తస్యాగ్నిస్సహేగృహే.

౧౯.

ప్రేతాగ్నిహోత్ర సంస్కార శుశ్రియతామృషిపుంగవాః
 కృష్ణాజినం సమాస్తీర్య క్షతైస్తు పురుషాకృతిమ్.

౨౦.

శ్లో. షట్పతానిశతంచైవ పలాశానాంచవృంతతిః
 చత్వారింశచ్చిరేదద్యా ద్దశకం తేతువిన్యసేత్.

౨౧.

* బ్రాహ్మణ స్త్రీయందు క్షత్రీయునికే బుట్టినవాడు, సూత్రంబడినను, శూద్ర స్త్రీ
 యందు క్షత్రీయునికే బుట్టిన స్త్రీ యగు యనబడును.

శ్లో. ఈశ్వర తే విధింతు ర్వా స్పృహలోక గర్భాగ్రా
దహంతి యేద్విజాల సంతాపే నాంతే పరమాంగతిమ్.
అన్యధాకుర్వతేర్థ త్వాభ్యుక్త్యా ప్రబోధితా
భవంత్యల్పాయుష స్తేనై సతతం సర కేతవౌ.

— ౧౧. —

ఇట్లు వర్ణన నా యాహిషాస్త్ర బ్రహ్మముం శామను. యాహిష్ట్య మగ ద్వింశతి
నాగు సద్గతింజెందుదు. తెలిసినవానివాసుని ఈశా స్థితముగా సంస్కారము చేసినవారొక్క
ముఖము గలవాడై యపవిత్రుడు సకమునందుడును.

పంచమాధ్యాయము సంపూర్ణము.

— ౧౨ —

ప్రా య శ్చై వై కా ల డి ము.

పస్తాభ్యా నము.

శ్లో. అతః పరం ప్రవక్త్యేమి ప్రాణేహ త్యేసినిష్కృతిహ
పరాశ రేణోపూర్వోక్తాం ముక్త్యా చిన్త్యతాహ.

— ౧౩. —

అనంతరము ప్రాణివృద్ధులయందు ప్రాయశ్చిత్తమునం జన్మవను. అవి వృక్షపరాశమిడు
పూర్వము చెప్పినవియు మనుస్మృతియందును వి. నువలె నువిసి.

శ్లో. క్రౌంచసారసహంసాలశ్చ దక్ర నాకంచకకృత్తప
జాలపాదంచశరభ మనుసారాప్రేణోత్థాతి.

— ౧౪. —

కొంచ, బెగ్గరు, హంస, జక్కన, కోడి, జాల చము, శరభము, వీచిరి చంచలవాడొక
పగలు రాత్రియు నుపవాసముండిన శుద్ధుడగును.

శ్లో. బలూకట్టిభౌవాపి శుకసారావితావపి
అహినక్రవిఘాతీచ శుద్ధ్యతేన భోజనాత్.

— ౧౫. —

బలూకను, తీతువును, చిలుకను, పావురమును, పామును, మొసలిని సంహరించువాడు పగ
లుపవసించిన శుద్ధుడగును.

శ్లో. వృకకాకకపోతానాం శారిత్తిరిఘాతుకః
అంతర్జల ఉభేనంధ్యే ప్రాణాయామేన శుద్ధ్యతి.

— ౧౬. —

వృకమును, కాకిని, గవ్వను, గోగవంకను, తిట్టిని చంపినవాడు రెండ సంవత్సరం బ్రాణా
యామంబున శుద్ధుడగును.

శ్లో. గృధ్రశ్యేన శశాదానా ములూకస్య చఘాతుకః
అపక్వాశీదివంతిస్థే త్రికాలంనూనాతాశిషు.

— ౧౭. —

గడ్డ, దేనె, కనకము, నువ్వుగూలు, వీనిచంపినవాడు పచ్చిపండులు పెండ్లు నొక దినమున భుజించి యింకొకదినము వరిదినమును నుపవసించవలయును.

శ్లో. వర్ణుః ట్టితిభానాంచ కోకిలా ఖంజరీటకే
లానికార్జవశ్శేషం శుక్లతేనకధోజనాన్.

౬.

వర్ణుః, ట్టితిము, కోయిల, కాటుకపిట్ట, బావిక, రక్తచక్రము, జీనింజంపినవాడు రాత్రి భుజించిన పక్షిదినము.

శ్లో. కారింజవచకోరాశాం సింగశా ఖరరస్యచ
భాద్వాజాదికంపాశ్వా శివపూజ్య విశుద్ధ్యతి.

౭.

నీటికొక్కి, కారింజము, సింగశ, ఖరరము, భాద్వాజము, మొఘలయినవానిం జంపినవాడు శివపూజలన శుభ్రుడగును.

శ్లో. భేరించాషభాసాంశ్చ సాతావశశ్శింజరా
వర్షభాద్రపదసంక్రాంతం షోణారాత్రమ్భోజనం.

౮.

భేరుండము, కాటుకము, పింజము, సాతావశము, కపింజలము, మొదలయినవత్సరన్నిటిలో శనివారము పెద్దచింతామణిరాత్రియు నుపవసించుడు పన్నెది.

శ్లో. హస్తామూషకనింజరా సక్వాదిగరమండుభౌ
కన్యసరంభోజ ద్విప్రాత్ లోహజంభశ్చదక్షిణా.

౯.

ఎంక, పిట్ట, హము, కోడలిచింజ, శుభశుభము, వీనిలో శనినైన చంపినవాడు బ్రాహ్మణులను పులగము నుపవసించవలయును. దక్షిణమునపడమర దక్షిణాయాన పులగము.

శ్లో. శిశుహంసంత గంగధా హస్తాకంధ్రాంచశిల్యకమ్
వృశాకఫలభక్షేచాన్య షోణారాత్రేణశుద్ధ్యతి.

౧౦.

నీటికోతి ఉడకము, శాచిలు, ఏనుజంబి వీనిచంపినవాడు వృశాకఫలములమాత్రము తిన యొకపక్షము రాత్రియు నుపవసించుడు.

శ్లో. వృకజరీబుక ఋషిదేశాం త్రివిధ్యశ్చసమాతుకః
తీలప్రస్థం ద్విజేదన్యా ద్వాయుభయో దినత్రయమ్.

౧౧.

తోడేలు, నక్క, ఎలుక, చిరుతపులి, కుక్క, వీని చంపినవాడు మూడుదినములు పవసించి బ్రాహ్మణునితోను కుంచడునాపులు దినము చేయవలెను.

శ్లో. గజస్యచ తురంగస్య మహిషాష్ట్రనిపాతనే
ప్రాయశ్చిత్తమషోణారాత్రం త్రిసంధ్యమవగామానమ్.

౧౨.

వీరుగు, గుఱుము, ఎనుగు, దున్నపోతు, బొట్టిను, వీనిచంపినవానికి మూడువేళలన్నానము చేసి పగలురాత్రియు నుపవసించి చేసిన శుభము.

శ్లో. కురంగంవానరంసంహం చక్రైంవ్యాఘ్రంతుం ఘోతయిత్

తస్య తే స త్రిర్రాత్రేణ విచా. కాలతర్పణేనచ.

౧౩

తేది, కోతి, సింగము చిత్రపురి, ప్రతి, కినిని చంపినవాడే మూడ నిమిషము లుపవాసముండి
బ్రాహ్మణులను సంకల్పణమొనర్చిన శుద్ధి కెందును.

శ్లో. వ్యగరరోహివ్యరాసో నా మబాబస్తస్య హతుకః

అసాలకృష్ణమశ్నీ మా దహూరారాత్రముపోష్యసః.

౧౪.

వ్యగము, రోహితు, వంశ, మేగ, హస్తేలు, పీచుచినివాడ దోకగలు రాత్రియు
నుపోషణమొనరించి దున్నక పండ్లను, నీవా, ధాన్యము సంపాద్యదైన యన్నము తీవచేసు.

శ్లో. ఏనంచ కృష్ణదాచాంగ సత్వేహంచచోరకమ్

అహూరారాత్రోపి తస్మిన్మేఘపై వైజాతవేనసః.

౧౫.

ఇటు గాయకావ్య జంగువులనన్నిటిని అడవిమృగ ములను చంపినవాడ దోకగలు రాత్రి
యు భుజింపనుండి జాతి వేరకనును సుక్రము జరిగవలయును.

శ్లో. శిల్పినంకారుకంశూత్రం స్త్రీయృణాచస్తాశూత్ర తే శ్చ

ప్రాజాపత్యస్త్వయంకృష్టా వృషే కాదశేనశ్శిలా.

౧౬.

చిత్రములు వ్రాయువాడు ముదలక శిల్పుడు, వంటవాడగు, కాపలు, అడువారు, వీరిని
చంపినవారు, రెండు ప్రాజాపత్యము అచరించి పరిరూపుల నొకయాచోశును దినముచేసిన
శుద్ధులగుదురు.

శ్లో. వైశ్యంవాక్త్రీయంసారి నిర్దోషంయోభిషాతయేతే

సోతికృత్యద్యయంకుర్యా గ్గోవింశస్తీకాండదత్.

౧౭.

వైశములేని కోమటిని, రాతివైవ చంపినవాడగు రంజితకృష్ణము అచరించి యగువది
యావుల దానము చేయవలయును.

శ్లో. వైశ్యంశూత్రీయంసక్తం క్షత్రసం ద్విజో లమహ

హత్యాచాండ్రాయణంతస్య త్రంశేగ్దాశ్చైవసత్కీర్తనా.

౧౮.

శూత్రకృత్యములందలివ కోమటిని, మహాపాతకము అచరించిన ద్విజుని, చంపినవాడు
చాండ్రాయణమొర్చి ముప్పదిరూపుల దానము చేయవలయును.

శ్లో. చండాలుం హతవాన్కశ్చి ద్వాహ్మణోయదికంచన

ప్రాజాపత్య చగేతృకృతం గోద్యయం దక్షిణాండదత్.

౧౯.

ఏ బ్రాహ్మణుడైన చండాలుని చంపిన ప్రాజాపత్యకృష్ణముచేసి రండావులదానము
చేయవలయును.

శ్లో. క్షత్రీయోనావిపై శ్యేన శూద్రేనైవేత రేణనా

సంహంసే చిద్రదగ్ని.

౨౦.

రాజు, కోమటి, హొగ్రుడు పరుగాని, మఱియొకరుగాని, చందాలుని చంపిన కృత్యము ముచ్చటైన శుభ్రము.

శ్లో. చోరశ్వచాకశ్చుండాహో విప్రేశాభి పతేయది

అహలారాత్రోపితిస్సా త్వామచన్యేనభ్యుతి.

౨౮

దొంగలముఠా చందాలునివైన శ్వచాకనివైన చంపిన ప్రాచీనాంధ్రుల పనిరాత్రియు ముచ్చటించి చంపినవలయు శుభ్రము.

శ్లో. శ్వచాక వాసచండాలుం విప్రస్సంభాషతేయది

శ్చిప్రస్సంభాషణాశుర్యా త్సావిత్రింతు సత్పజ్జిపేత.

౨౯

బ్రాహ్మణుల శ్వచాక చందాలులతో సంభాషించిన పేదము చురుకుకొన్న బ్రాహ్మణుల తో సత్పజ్జిపించుటలైన నొకపాలు గాచుట జరింగుటలనైన శుభ్రము.

శ్లో. చండాశ్వశ్చుచసా శ్చంభు త్రిరాత్రముషవాసయేత్

చండాశ్వశ్చ శ్చాత్రా గాయత్రీ స్తు శాచ్యుచి.

౩౦

చందాలునితో సేకతయ్య పరుండిన మూడుశ్వము లుపవిసినవలయును. చందాలునితో నొకత్రోవనపచిన గాచుటలించిన పవిత్రము.

శ్లో. చండానిర్భవేస్య ఆదిత్యచుపలా కయేత్

చండానిర్భవేస్య సచేలంస్నా సమాచరేత్.

౩౧

చందాలుని గూచిన నాక్షతమున నె మూర్తిని చూచినది. మాలవానితోకా నాబట్టి శ్లో స్నానము చేయవలయును.

శ్లో. చండానిర్భవేస్య పీత్యానలిమగజః

అజ్ఞానాచైకభుక్తేన త్వహారాత్రేనభ్యుతి.

౩౨

మాలవాడు త్రవ్వించిన బావులనీటి నెలుంగక త్రవిన బ్రాహ్మణుల జీవ కుండుటలన శుభ్రము. ఎత్తినీత్రావిన నొకపలుకారాయ నుపవాసమువలన శుభ్రము.

శ్లో. చండానిర్భవేస్య పీత్యానలిమగజః

గోమూత్రయావకాహార స్త్రిరాత్రాచ్యుద్ధిమాన్నయాత్.

౩౩

మాలవాంధ్రు కుండులు ముంచిన నూనీరు త్రావినవాడు మూడుదినములు గోమూత్ర మును యవలపిండ్లియు భుజించి తుచే శుభ్రము.

శ్లో. చండానిర్భవేస్య పీత్యానలిమగజః

తత్తత్తాపి తేయస్త్వ ప్రాజాపత్యంసమాచరేత్.

౩౪

మాలవానికుండులనున్న యుదకము నెలుంగక త్రావి యన్నడే తెలిసి పశునము చేసికొన్న ప్రాజాపత్యము చేయవలెను.

శ్లో. యదినోష్ఠి పతేతోయం శరీరేయస్యజర్యతే

ప్రాజాపత్యంసదాతవ్యం కృత్రంసాంతేషా చరేత్.

౩౫

అట్లుగాక యాజులము దీర్ఘమయిన సాంలక్షణకృత్యము ఫలింపవలెను.

శ్లో. చరేత్సాంతసన్ధిస్త్రి ప్రాజాపత్యమసంతరః

తస్య నాశ్చ చరేత్స్త్వశ్యో పాదం హస్తస్య దాపయేత్.

28.

ఎవరికి యట్టి చరణాభివ ప్రాప్త్యాఁడు సాంలక్షణకృత్యమును, త్పత్రియుఁడు ప్రాజాపత్యమును, వైశ్యుఁడు దాని బిందు సగమును శూద్రుఁడు నాల్గవభాగమును ప్రాయశ్చిత్తము చేసి కొనవలయును.

శ్లో. భాండసమ్యక్సృజానాశు జలంధధిపయోపిభేత్

ప్రాహ్లాణః త్పత్రియోవైశ్యః శూద్రశ్చైవ ప్రమాదతః.

బ్రహ్మగోచ్ఛపవాసేన ద్విజాతీనాంతు నిష్కృతిః

శూద్రస్య చోసనాసేన తథాదాసేన శక్తితః.

30.

కాకనీమొలను పిండిజాతులవారి పాత్రములయందున్న నీరు, కేరున, పాలు నేలుంగక త్రావిన ప్రాహ్లాణుఁడు, రక్షా, బోమటియు, బ్రహ్మసూచ్చముతోఁబూడిన యూపవాసమున శుద్ధులగుదురు. శూద్రుఁడు యథార్థము నానముచేసి నుపవాసముచేతను శుద్ధుఁడగును.

శ్లో. భగంజ్యేజ్ఞానాద్విశక్రేష్ట స్పృహలాన్నంకఘంచన

గోమూత్రయాన కాహారి దశరాత్రోణశ్శుధ్యతి.

31.

సద్భ్యాహ్లాణం జలంగక యేనిధనుచేతనమున మాలవారియన్నము తిన్న గోమూత్రమును యవలపింపిండు పరివసములు భుజించుటచే శుద్ధిగాంచును.

శ్లో. ఏకైకం గ్రాసమగ్నీయా గోమూత్రం యూనకస్యచ

దశహంసాయామసస్య త్రింశ్చం వినిర్జితే.

32.

స్నానము మొనలగు నియమముగలవాఁడు గోమూత్రముగో మడిన యవాన్నము త్రావిన మొక్కొక్కకబళము తినుచు పరివోజులు వ్రాముచేయవలెను.

శ్లో. అవిజ్ఞాతస్తుచండాలో యస్య వేశ్మనిలిప్తతి

విజ్ఞాతేతూపపన్నస్య ద్విజాఃకుర్వంత్యుగ్రహమ్.

33.

ఎవనియంటినయిన చండాలుఁడు తెలియఁబడి కొంతకాలముండిన నెఱింగివచ్చినవాని యందు బ్రాహ్మణులు దయచేయదురు.

శ్లో. మునివక్త్రోన్యతాఽధర్మానాయంతోవేదపారగాః

పతంతముద్ధరేయస్తం ధర్మజ్ఞాః పాపసుకరాత్.

34.

వేదములం దుడముట్టజరివి ధర్మముల నెఱింగినవారు మునిముఖములవలనఁ బుట్టిన ధర్మశాస్త్రము చదివి యాపాపమేరవనునను ప్రాయశ్చిత్తము విధించి వారి రక్షించుదురు.

శ్లో. దధ్నోచసర్వపాచైవ క్షీరగోమూత్రయావకమ్

భుంజీతసహభృత్యశ్చ త్రిసంశ్యమనగామానమ్.

35.

అనుభవముఁ దాయితీవాంఛలు ననుదినము మూడవేల స్నానములు చేయుదు
నోయూత్రముతో వండి యవ్వామును పెంచు, నేయి, వాల్మీకి, సీవిలో నొక్కొక్క దాని
తో మూడు మూడుదినములును పిమ్మట నొక్కొక్కదినమును భజింపవలయును.

శ్లో. త్యగ్రిహంభుంజీతినభ్యాచ త్యగ్రిహంభుంజీతస్సప్తమం
త్యగ్రిహంజీతేణభుంజీతం వృక్షకేసంప్రాయమా. ౩౨.
భగవద్వ్రతం సభుంజీతోనోచ్చిష్టప్రయోగోమేళనః
దధీక్షీరస్యః ఫలం సలమేకం ఘృతస్సహజం. ౩౩.

అభిశ్యమి యాదాకిగ గాల్చింపునట్టియు, నెరిగితి, ముగ్ధులగునట్టియు, గూఢకము తిన
గాను. వైరుల పాలు కేర్చెడిదిగ మూడువలములు నేయి యెరికింబును చేర్చుకొనెను.

శ్లో. భస్మనాతుభవేచ్ఛుద్ధిగుభయోష్టామహంస్యయోః
జలశోచ్యేవస్త్రాగ్రిం పరిత్యాగేన మృత్యుమే. ౩౪.

రాగనం, కింకరుని పోరుడెక్కిన స్థాయిలగు. అట్లును తిరిగి పరిత్యాగములను. మృత్యు
భమును పొరివేయవలెను.

శ్లో. కుసుంభగుడకారాన లసంగ్మలనప్వీ
ద్వాకేకృత్వాశుభాన్యాని నవ్యాద్యత్నవిచారక. ౩౫.

కుసుంభము, పిల్లము, ప్రత్తి, ఉప్పు, నూనె, నేయి నెని నతిశయముగి కాలుటను ద్వార
మననుంచి యాయింట నిప్పంటింపవలయును.

శ్లో. ఏవంశుద్ధస్తవశాచోక్తర్యాన్యాగ్రహార్యణమ్
త్రింశద్గావృషభకంచ దిద్యాన్విప్రేషుక్తేవామ్. ౩౬.

ఇట్లు శుద్ధినింది పిమ్మట బ్రాహ్మణసంస్కారముచేసి ప్రహ్లాదాదుల ముప్పయియేటలు నొక
యెద్దను చక్షిణ యీయవలెను.

శ్లో. పునశ్లోపనశాతేన హోమామజస్యేనశభ్యశి
అథారేణచ విప్రాశాం భూమిదోహోసవిశ్శే. ౩౭.

మఱియు, నాభూమి, కట్టబడినదోట నలుపుటచేతను, తొక్కినదోట త్రవ్వుటచేతను,
బ్రాహ్మణులు నివసించుటచేతను శుద్ధినిందునుగాని కుండలవలె విశేషజనకు.

శ్లో. చండాలైస్సహసంపర్కం మానంమాసార్థమేవవా
గోమూత్రయావకాహారో మాసారేన విమర్ద్యతి. ౩౮.

పౌష్ణమునయిన, పొరుగురు పెడనునపుడయున నెఱుంగమిచే మాలవాండ్రతో నెలనంప
గ్గుముఫేసిన నెలయును పక్షమునుపగ్గుము చేసిన పక్షమును గోమూత్రముతోడి యవాన్నము
ననునదియే కుసంభాంకు.

శ్లో. కడకీ చుక్కతారద లుబ్ధకే హేమదేవినీ

చాతుర్వ్యస్యస్యమగృహే న్యవిజ్ఞాతాత్మనీ

జ్ఞాత్వాసు నిష్కృలింకుర్యా త్పూర్వోక్త స్థానిమేవతు

గృహదాహునకుర్వీత శేవంసర్వం సమాచరేత్.

చాకీ, పాద తలు కట్టువాని, నీ ఏలులవాని, చెంచీ, వీడ్చు నెపత్రైన నాలు, వ్యముల నెవరిమంటనయిన సెలుంగరాక యన్న తే నినరువాత వెనుకపెప్పించిన ప్రాయశ్చిత్తములో సగమేయా పరింపనగును. అయిల్లంటింపనక్కరలేదు. మిగిలినంతయు న న గృహలయను.

శ్లో. గృహస్యగ్యంతరంగిచ్చే చ్చుండాగోయగికిస్యచిత్

తమాగారాద్వి నివాస్య మృద్ధాండుంతు విపర్జితే

రసపూర్వగు యద్ధాండుం సత్యజేష్ఠకదాచన

గోమయేనకునమిత్తైర్దైవ ప్రకాశయేగృహమ్.

చుండాండు ప్రాణాహారాలలో నెవరియింటికిడుమనైనం బోలెండైన వాని యిటు వెట్ట గొట్టి మృత్తయము తీసివేయలేదు. నేయింటిదలగు ప్రవృత్తులు నిజ కుండలసన్న మను విడువవలగు. గోమయముకలిపిననీళ్లతో గృహమంతయు కడుగొడగు.

శ్లో. బ్రాహ్మణస్యప్రణాద్యాతే పూయశోణితసంభవే

క్రిమిగుప్త్యతేయస్య ప్రాయశ్చిత్తంకథంభవేత్

గవాంమూత్రపురీషేణ నధిక్షిచేనర్పణా

త్యగంన్నాత్వావపేత్వాచ క్రిమిగుప్త్యుచ్చివేత్.

బ్రాహ్మణునకు ప్రణమన దుష్కంధకక్షుపుటి పురువులుపెటిన, గోమయము, గోమూత్రము, పాలు పెరుగు, నేయ వీచో మానుగినములు స్నానముచేసిన వీచి నేత్రావిన శుద్ధుడగును.

శ్లో. క్షుప్రియోవిసువర్ణస్య పంచదూషాన్ ప్రదాపయేత్

గోదక్షి శాంతునైశ్యస్య పృథవానంవిన్ది శేత్.

రాక, బంగాగ ముదువాషములయొక్క దానముచేసిన శుద్ధుడగును. కోమటి, యప వానముచేసి గోదానముచేసిన శుద్ధి నొందును.

శ్లో. శూద్రాశాం నోపవాసస్సాన్య చూర్ణద్రోదానేనశుద్ధ్యతి.

శూద్రుఁ డుపవాసము చేయవలగు. దానముచేత నే పవిత్రుడగును.

శ్లో. అభిద్రమితియద్వాక్యం వదంతిక్షితిదేవతాః

ప్రణమ్య శిరసాగ్రాహ్య మగ్నిగోమ ఫలంహితత్.

బ్రాహ్మణులు ప్రాయశ్చిత్తము సంపూర్ణమనువాక్యమును, మ్రొక్కి తలతోవైక్యమనది. ఆవాకల మగ్ని గోమముచేసిన ఫలమొసంగును.

శ్లో. జపశ్చైతన్తశ్చక్రం యచ్చిక్రంయజ్ఞశ్చక్రణి
స్వధవతి నిచ్చిక్రం బ్రాహ్మణైర్ముచాచితమ్. ౫౨౪.

వ్యాధివ్యసనవిశ్రాంతే దుర్భిక్షామాచేతథా
ఉపాసోననంసాహమో ద్విజస్యచాచితానినై. ౫౨౫.

ఇ ము తి పం యజ్ఞము మొనరింప నన్నిటిలోపములు బ్రాహ్మణుల పాకముచేతనే పూర్తి
గాంచినది గావున గాము, అలరుక, కఱవ, శక్తువుకేల నుపద్రవముకలిగిన నుపదానము.
ప్రశము, బ్రాహ్మణుల బ్రాహ్మణులచేత జేయించవలయు.

శ్లో. ధృధ వాబ్రాహ్మణాస్తస్మా స్త్వంకర్యంవ్యయగ్రహమ్
సర్వకామంసహాహ్నతి ద్విజసంపాదితైరిహ. ౫౨౬.

బ్రాహ్మణులకున్నను, బ్రాహ్మణుల సంగతిచేట్టిక, వారనుగ్రహించి యన్నికోరికలను
కలుగజేయుటలుచును.

శ్లో. దుర్భిక్షేనుగ్రహఃప్రశస్తృహవై బాలవృద్ధయోః
తతోన్యథాధవేన్ద్రేష స్తస్మాద్భాషుగ్రహఃస్త్వతః. ౫౨౭.

బాలావలయు, బాలుడును, వృద్ధుడును, సవగ్రహంబుచేయురు. ఇతరుల ననుగ్రహిం
చినది యము కలంకించునగాన నట్లు చేయవలె.

శ్లో. స్వేహోబ్యామసివాలోభా ద్భగ్నానజ్ఞానతోవివా
దీర్వంశ్యో గ్రహంసేతు తస్మింసంతేషుగచ్ఛతి. ౫౨౮.

ప్రేమచేతనక, ద్రవ్యములందును పాపమున, కయము చేతనయన, అజ్ఞానముచేతనయన ల
మగుని నిష్కర్మింబున హా హాన మాత్ర ములం జేయను.

శ్లో. ఉత్తరవ్యాఖ్యోనేప్రాప్తే పాపినియమంతురే
మహాత్మానిశ్చిపరోధేః సన్వృన్వృ కదాచన. ౫౨౯.

ప్రాజ్ఞానకారముల గ్రాహ్యభక్తియు మొదలు ప్రముఖులు విధింపవార పాపముల
కారము. ఏమి నేమని ప్రతిమరుచును సౌప్రకారము చెడును.

శ్లో. స్వసన్వృమాధ బల్యుతి వంఠిరియమంతురే
తే స్వనిఘ్నైర్దూరః పశంగోఽరకేరహ. ౫౩౦.

నెమ్మదిల శరీరముగలవారి బట్టికాగ్రహణిలేక. కంఠస్థి వెజుకదనను. స్వం నికే ప్రతి
నిధిగ తెలివిలేమిచే తాము ప్రశములచేయిని కావశ్యకముల కావని చెప్పవారలని పాపము
పోతుండ జేయబంబుకి యపవిత్రమగున న మునం బడయును.

శ్లో. సప్రవనియమంత్రిక్వా బ్రాహ్మణురొహవమన్యతే
స్వభాతర్యోపవాసస్సన్వ స్ససభ్యోపయజ్ఞతే. ౫౩౧.

ప్రాహ్మణుల ననాదరించి తానె యుపద్రవమును కట్టిండుకొని యుపద్రాసము చేసిన నది
నిష్ఫలమగును. పాపము జరిగెను.

శ్లో. సవివనియమోగ్రాహ్యాయద్యోగోపదేద్విజః

కుర్యాద్వాక్యంద్విజావాంతు అన్యథాభూ) యోగోపదేత్. ౬౦౪.

ధర్మజ్ఞులైన ద్విజులు పెక్కుండు ప్రాశస్త్యమును విధించటముక్కిము. ఒక్కచెప్పుడయిన నట్టిచరితమును విధింపబడును. తానె యాతచింతకున్న శిష్యులవలన గలుగు ప్రశస్తి నాయము నొందును.

శ్లో. బ్రాహ్మణాజంగమంతీర్థం తీర్థభూతాహిసాధవః

శ్రోమాంవాక్యోగకేవై వ శిష్యంతిమలి నాజనాః. ౬౦౫.

బ్రాహ్మణులు శుంచరించనట్టి పుణ్యనది యనబడును. పరిశుద్ధులగు శిష్యులవలన నుచితమైన వాక్యము చేతనే వాపులు నిర్మలగుదురు.

శ్లో. బ్రాహ్మణాయానిభావం తే మన్యంతే తానిదేవతాః

సర్వదేవమయోవిప్రః సత్తత్త్వచనమన్యథా. ౬౦౬.

వేదవేత్తలగు వాక్యములను దేవత లంగీకరింతురు. బ్రాహ్మణుడు ఒకలక్షవత్సరము పుడు. అతనివాక్యము వేరువిధమునకాదు.

శ్లో. ఉపవాసోన్రతంచైవ స్నానంత్రిర్థంజపస్తోత్రం

విప్రసంసాదితంయస్య సంపూర్ణితస్య తిథిలక్ష్ణ. ౬౦౭.

బ్రాహ్మణుల యంగీకారముతోఁ గూడిన యుపవాసము, త్రివిధము, స్నానము, తీర్థము, మంత్రానుష్ఠానము, తపస్సును, సంపూర్ణముగ భాగముం గలిగించును.

శ్లో. అన్నాద్యోగీటనంయుక్తే మత్తీ కాకేశదూషితే

తదంతరాస్పృశేచ్ఛాప్ర సత్తన్నం భస్మనాస్పృశేత్. ౬౦౮.

పక్వమగు న్నమును, పురుగు, ఈగ, వెండ్రుక, తొకన నాచున్నమును మునిష్ట నిండుక భస్మమును చిల్లవలయును.

శ్లో. భుంజానశ్చైవయోవిప్రః పాపంహస్తేనన స్పృశేత్

స్వముచ్చిష్ట మసాభం క్షేయోభం క్షేభిన్న భాజనే. ౬౦౯.

ఏ బ్రాహ్మణుడు భోజనము చేయుచు ఎడమచేతి కాలుచాకునో వాడు గనకెంతటి తిన్న పాపముఁ జెందును. ఎడమచేతితో పాత్రమును పట్టి యుండుక భుజించినను నాపాపమే కలుగను.

శ్లో. పాదుకస్థానభుంజీత పర్యంకస్థాస్థితోపివా

శ్వానచండాలదృక్చైవ భోజనంపరివర్జయేత్. ౬౧౦.

పాదరక్షలు తొడిగిఱిని, మంచముపముగూర్చుండి, నిలుచుండియు భుజింపవలదు. భోజనము చేయుచున్నప్పుడు కుక్కను మాలవానినిఁ జూచినను భుజింపరాదు.

శ్లో. యదన్నంప్రతిషిద్ధంస్యా దన్నశుద్ధిస్తథైవచ

యథాపరాశరేహోక్తం తథైవాహంవదామివః. ౬౧౧.

ఏయన్నము తినఁగూడనో, అన్న మెట్లుశుద్ధిఁజెందునో అది యంతయు పరాశరుడుఁ చెప్పి

(ప్రాయశ్చిత్తకాండము.)

స్తోత్రము.

శ్లో. అథాహోప్రశస్థస్థస్థో పరాశరస్థోనునా
అనంతరము పరాశరస్థో పరికింతు పుష్కలస్థోనునా పుష్కలస్థోనునా.

శ్లో. దారవాహనంపాత్రాహం పాత్రాహం పాత్రాహం పాత్రాహం
కట్టవస్తువులు చెక్కుటవలన శుద్ధినిగను.

శ్లో. భన్తాశుద్ధ్యతేగాన్య తామ్రాహంమేనస్థితీ.
కందు వెలియిడిచేతను, రాగిపులుసుచేతను శుద్ధియగును.

శ్లో. రజసాశుద్ధ్యతేనారీ వికలంయూనగచ్ఛతి.
వ్యభిచరించిన స్త్రీ గర్భహారము తినుండిన, రజోదగ్ధమునైన శుద్ధియగును.

శ్లో. నదీవేగేనశుద్ధ్యతే లేపోయిదినవృత్తే.
నీరువలనండి వచ్చిననీరు చేరినయేరు, స్రవాహంమేనచే కలక నాయినతోడనే పరిశుద్ధి
చేయును.

శ్లో. వాపీకూపతటాకేషు దూషితేషు కథంసన్.
ఉద్ధృత్యవై కుంభశతం పంచగవ్యేనశుద్ధ్యతీ. 3౪.
బావులు, నూరులు, చెరువులు వేహేగువుచే వైన పంచగవ్యమునోడిన నూరుకడవల నిశ్చయ
తోడి పారబోసి, పంచగవ్యమును చల్లినం బవిత్రములగును.

శ్లో. అప్తవర్షాభవేద్రాగీ నవవర్షాభవేద్రాగీ
దశవర్షాభవేద్రాగీ అతఃపర్వరజస్వలా. ౪౪.
ఎనిమిదేండ్లిడుగలకన్య గారియనియు, తొమ్మిదేండ్లిది గోపీణియనియు, పదియేండ్లిది
కన్యయనియుఁ బిలువఁబడును. అటుపిచ్చుట రజస్వలయనియుఁ జెప్పఁబడను.

శ్లో. ప్రాప్తేతు ద్వాదశేవర్షే యఃకన్యాం సప్రయచ్ఛతి
మాసిమాసి రజస్తన్యాః పిబంతి పితరోనిశః. ౫౪.
పండ్రిండవయేడు వచ్చినకన్యక కవఁడు పేండ్లిసేయఁడో వాని పితరులు నెలనెలయందు నా
కన్య రజస్సు త్రావుదురు.

శ్లో. మాతాచైవపితాచైవ శ్రేష్ఠభ్రాతా తదైవచ
త్రయస్తేనరకంయాంతి దృష్ట్యాకన్యా రజస్వలామ్. ౬౪.
కన్య పెండ్లిలేక రజస్వలమైన తల్లి, దండ్రీ, పెద్దన్న మువ్వగురు సరకము నొందుదురు.

శ్లో. యస్తాంసముద్యహేత్రన్యాం బ్రాహ్మణోమదమోహిణిః

వివాహమునకు, కావరమున నెలుంగక మాకన్యను పెద్దాడునో వానినో ముట్టడము. వాని ప్రక్షిన్నమునకొని భుజించరాదు.

శ్లో. యఃకని త్యేకరాత్రేణ నృషణీ నేచనంద్యుః

నభైక్ష్యన్దృశ్యమన్యో త్రిశ్రవ్యమైకవిద్యతే.

సంక్షిప్తము. ఇదివల్లమున కన్య విషయం, దానివారమున. ఈ సందర్భము, విషయమునకు నొక రాత్రి నొక ముందునో నడు మాకునవస్థగము లనుకూలము భేదమును గాను తిజసింపబడుచుండును.

శ్లో. అస్తంగజేయదానా క్యే చండాలుం పుత్రం స్త్రీయమ్

సంతానంచ శవంధై న కథంసంధ్యోయతే.

• జాతవేదస్సువర్ణంచ సోమహంగంవిశోక్యచ

• బ్రాహ్మణామూలైస్స స్నానంకృత్వాపిగుర్ధతే.

౧౧౪.

ప్రాప్త ప్రంకిష్టిపైట చండాలుని, పుత్రుని, పుత్రునిగాని, సోమంగము, స్పృశించిన చంద్రుని మాడవలయును సంధించువకున్న నన్నవైత, బంగారునమున, చూచి బ్రాహ్మణుల సన్నతిని పొంది స్నానముచేసిన శుద్ధిగాంచును.

శ్లో. స్పృష్టావరజస్వలాన్యోన్యం బ్రాహ్మణీబ్రాహ్మణీంతథా

తావత్ప్రేన్నీరాహారా త్రిరాత్రేనసంధ్యతే.

౧౧౫.

వాకిటనుండి బ్రాహ్మణస్త్రీ) లొకరినొకరు స్పృశించి స్నానసంగ్రహము భోజనము లేకుంపిన పవిత్రరాండ్రగురు.

శ్లో. స్పృష్టావరజస్వలాన్యోన్యం బ్రాహ్మణీత్రైత్రీయాంతథా

అర్చకృచ్ఛంచ రేతుప్సర్వా పాదమేకంత్యంతరా.

౧౧౬.

ముట్టతలైన గ్రాహ్యస్త్రీయును రాజస్త్రీయు నొండొరులం దాకిన, మొదటిది యర్చకృచ్ఛమును రెండవది నాల్గవభాగము కృచ్ఛమును నాచరింపవలయును.

శ్లో. స్పృష్టావరజస్వలాన్యోన్యం బ్రాహ్మణీవైశ్యజాంతథా

పాదహీనంచ రేతుప్సర్వా పాదమేకమంతరా.

౧౧౭.

వెలుపలనుండి బ్రాహ్మణస్త్రీయు కోమటిస్త్రీయు నన్యోన్యము స్పృశించిన (బ్రాహ్మణస్త్రీ) ముష్పాతికకృచ్ఛమును కోమటిస్త్రీ పాతికకృచ్ఛము నాచరింపవలయును.

శ్లో. స్పృష్టావరజస్వలాన్యోన్యం బ్రాహ్మణీ శూద్రజాంతథా

కృచ్ఛేణశుద్ధతేపూర్వా శూద్రాదాదాసేనశుద్ధతే.

౧౧౮.

విప్రవనితయు శూద్రస్త్రీయు రజస్వలలై పరస్పరము స్పృశించిన పాతకకృచ్ఛముచేసిన శూద్రస్త్రీ దానముచేతను పవిత్రులగురు.

శ్లో. స్నాత్యవరజస్వలాయాశు దతుర్ధేహనిశుద్ధతే

కుర్వాద్రజో నివృత్తైశ్చ పైపిత్యాదికర్తృచ.

౧౧౯.

రజస్వలయైన స్త్రీ నాల్గవదినమున స్నానముచేసి శుద్ధరాలగను. రజస్సు నివర్తించిననీడప
దేవతలయొక్కయు పెరులయొక్కయు కార్యములు చేయునధ్యురాలగను.

శ్లో. రోగేణచక్షురజః స్త్రీ శా మన్వహంహి ప్రవర్తతే

నాశుచిన్నాతతస్థేన తత్సాన్వైద్యైకాలోకంమతమ్.

౧౬౪.

ప్రలిపనము స్త్రీలకు రోగవశమున రజస్సు ప్రవించిన, దానిచే నవవిత్రత లేదు. అది య
కాలమును గలిగినదిగాన వైకారికమనబడును.

శ్లో. సాధ్యాచారానతావత్సాన్వైరజోయావత్సవరతే

రజోనివృత్తైగమ్యాస్త్రీ గృహార్హణిచైవపా.

౧౬౫.

రజస్సు ప్రవర్తించు మండ సంతకాలము వైవర్ష్యకర్తముల వంటమొదలైనవి యాచరింప
దగదు. రజస్సు ప్రవించుట మానినపిదిప సంగమమునందును నింటివనులు చేయుటయందును
యోగ్యత కలుగను.

శ్లో. ప్రథమేహనిచంజాలీ ద్వితీయేబ్రహ్మసూతినీ

తృతీయే రజకీరోక్తా చతుర్థేహనిశుద్ధ్యతి.

౧౬౬.

మొదటిదినమున ఛండాల్ స్త్రీయును, రెండవదినమున బ్రాహ్మణుని చంపిన స్త్రీయును,
మూడవదినమున చాకితధనుసుగ పోల్చబడను. నాల్గవదినమున శుద్ధరాలగను.

శ్లో. ఆతు రేన్నానఉత్పన్నే దశకృణ్ణోహ్యగౌతురః

సాత్వాత్సాత్వాప్యశ్చేదేనం తతస్సృజ్యేత్సఆతురః.

౧౬౭.

రోగపీడితునను స్నానముచేయు నావశ్యకము సంభవించిన రోగములేనివాడు పదిమట్లు
స్నానముచేసి ప్రలిపర్యాకమును రోగిని స్మృతించును వచ్చిన శుద్ధికలుగను.

శ్లో. ఉచ్చిష్టోచ్చిష్ట సంస్పృష్ట శ్శునాశూద్రోవాద్విజః

ఉపావ్యరజనీమేకాం పంచగవ్యేనశుద్ధ్యతి.

౧౬౮.

ఎంగిలిచేసికొన్న బ్రాహ్మణుని ఎంగిలిచేసికొన్న బ్రాహ్మణుడు, కుక్క, కూమ్రుడు, తాకిన
నొకరాత్రి యుపవాసము చేసి పంచగవ్యము పుచ్చుకొన్న శుద్ధి చెందును.

శ్లో. అనుచ్చిష్టేనశూద్రో స్పర్శేన్నానంవిధీయతే

తేనోచ్చిష్టేన సంస్పృష్టః ప్రాజాపత్యం సమాచరేత్.

౧౬౯.

ఎంగిలి చేసికొనిన కూమ్రుడు ఎంగిలిచేసికొనిన బ్రాహ్మణుని తాకిన నాచిపుడు స్నానము
వలన శుద్ధి చెందును. ఎంగిలిచేసికొన్న కూమ్రుడట్టి బ్రాహ్మణుని తాకిన ప్రాజాపత్య మాచరింప
వలయును.

శ్లో. భస్తనాశుద్ధ్యతేకాంస్యం సురయాయన్నలిప్యతే

సుధామాత్రేణ సంస్పృష్టం శుద్ధ్యతేగ్నృపలేఖనైః.

౧౭౦.

కల్లతాకినకంచు, తిరిమెన పట్టుటచేతను కాల్పుటచేతను శుద్ధమగుగాని వెలిమిడితో
తోముటచేతనే పవిత్రముగాదు.

శ్లో. గవాహితానికాంస్యాని శ్వకాకోపహతానిచ

శుద్ధ్యతివశభిఃతౌలైః తౌద్రోచ్చిష్టానిగ్రూనిచ.

—౨౩౦.

కందు, ఆవాహించినను, గూహ్రం ద్రోణేనీనను, తౌలైః తౌలైః సామచేనీనను
సదీమట్లు వెలిమిడితో తోముటచేసి పవిత్రమగును.

శ్లో. గండుంపాదశేతంచ కృత్వావై కాన్యగోదనః

పక్వాసాన్నిక్షీపేన్మామూ ప్లఙ్ఘ్యత్యిన్ రామాశేవ.

—౨౩౧.

కందుని ప్రాసన పుక్కిటిసిరుమిడనను కన్యగోదనను దాని పాలునెలను భూముల
రాతిపెట్టి మరల వాడుకొనడమగును.

శ్లో. ఆయసేవ్యాయసానాంచ సేనన్యాశ్చవిశోధనం.

—౨౩౨.

ఇనుపవస్తువు లినుపనిముట్లతో నొలుముటచేతను సేన ముగ్ధయం దుండుటచేతను విశుద్ధ
ములగును.

శ్లో. దంతమస్థితథాశ్శృంగం క్వాప్యాపార్షణభోజనమ్

మణిపాత్రాణిశంఖశ్చేక్యేత్యాన్యైశ్చాశ్చ పాక్షిణైః.

—౨౩౩.

దంతములు, ఎముకలు, కొమ్ములు, మొట్ట, బంగారు, రత్నములు, వీనితో చేయబడిన వస్తు
పులును శంఖమును వీటితో గడిసిన శుద్ధములగును.

శ్లో. పాపాశేతువునకరః శుద్ధిరేమాహ్యుదాచృతా.

—౨౩౪.

రాతిచిప్ప, మతేయొక రాతిగోరాచి కడిగిన శుద్ధముగును.

శ్లో. మృన్మయేదహనాచ్ఛుద్ధిధాన్యంవైమార్జనాదపి.

—౨౩౫.

మంటికుండు కాల్చుటచేతను ధాన్యము నీర్లు చల్లుటచేతను శుద్ధములగును.

శ్లో. వేనువల్కులచీరాణాం డౌమకార్పాస వాససావ

బైర్ణ నేత్రపటానాంచ ప్రోక్ష్యాచ్ఛుద్ధిరప్యతే.

—౨౩౬.

వేనురునాపలు మెదలగ నవియు, నాగచీరలును, తెల్లపట్టుబట్టలు, గూడిబట్టలు కంబలి
భుజపత్రచర్మములు వీనికి నుదకము చల్లుటచే శుద్ధి కలుగును.

శ్లో. ముంజోపన్మరశూర్పాశాం శణస్య ఫలదర్తశావ

త్యణకాథ్యన్యజ్ఞానా ముదకాభ్యుత్థంమతమ్.

—౨౩౭.

ముంజగడ్డితో నలిన యాసనమును, చేతులును, జనుప నాదగోనెలు, పండ్లు, తోట్ల, కట్టు
చాళ్ళును జలము ప్రోక్షించుటచే శుద్ధములగును.

శ్లో. తూలికాద్యుపధానాని రక్తవస్త్రాదికానిచ

శోషయిత్వాత్రపేనైవ ప్రోక్ష్యాచ్ఛుద్ధిరప్యతే.

—౩౦.

దూదిపరుపులు, తలగడలు, రంగుబట్టలు మొదలయిన వెండవేసి పిదప నీళ్లు చల్లిన శుద్ధి
గాంచును.

శ్లో. మార్జారమక్షికాకేట పతంగక్రిమిదర్దురాః

మేధ్యామేధ్యం స్పృశంతోపి నోచ్ఛిష్టం మనురబ్రవీత్.

—౩౧.

పిల్లలు, ఈగలు, పురుగులు, పిట్టలు, కప్పలు, ఇవి యథావిక్రములను స్పృశించి పవిత్రములను స్పృశించినను ఎంగిలినను.

శ్లో. మహింస్పృష్ట్యా గతంతోయం యాశ్చాశ్చోన్మయ్యవివ్రమః

భుక్తోచ్ఛిష్టం తదాస్తేహం నోచ్ఛిష్టం మనురబ్రవీత్.

౩౨.

కాశ్య గడిగొనుట మొదలగునవి నలకుడు నేలపడి పచ్చినవీరు తాకినను మాటలాడునపు డొండొరుల నోటినుంపురు ల్లాడలేం యిట్లనను భోజనముచేసిన పిదప కడగినను దివిలక చేతచమురంటి యున్నను ఎంగిలినను.

శ్లో. తాంబూతేనాసలేతన భుక్తోహం నోచ్ఛే

మధుః శ్చేచనోమేచ నోచ్ఛిష్టం ధర్మశోవిదుః.

33.

తనులము, చెఱుకు, పండ్లు, పెండ్లిచేళ్ తినబుడి పెరుగు మొదలయినవి యజ్ఞమున త్రావబడు సోమరినము, నీనుందు భుజింపగ మిగిలిన చమురునందువలెనే యెంగిలినదొపము లేదని భగవంతుడు వహ్వగురు.

శ్లో. రిభ్యోకర్తృమతోయాని నానాసంధాన్తృణానిచ

మారుతాశ్చేణ్యగ్నాని పక్షేష్టకచిత్రానిచ.

3౪.

వీధులలోని బుర్రపిప్ప, ఓడలు, గ్రోవ, గడ్డి, పండిటిక తోగట్టిన చెట్టుతీనియలు మొదలగునవియు గాలిచే నెండిచేతను శుభ్రంజెంగును.

శ్లో. అదుష్టాస్స తతాథారా వాతోద్ధూతాశ్చరేణవః

స్త్రియోన్మధాశ్చబాలాశ్చ సమప్యంతికదాచన.

3౫.

రూరికొమ్మ మొదలగుదానినుండి యెఱ్ఱెక పడిన మదక ధారయును గాలిచే శ్లీన ధూళియు స్త్రీలు మురునలుగును పిల్లలు నెన్నడ నశుచి లేనివారు.

శ్లో. దేశభంగేప్రవాసేనా వ్యాధిషువ్యసనేష్వపి

రక్షేదేవస్వదేహాని పశ్యాన్తర్లం సమాచరేత్.

3౬.

శత్రుసైన్యమువలన పోరాటమున కల్గినవ్యధను, పరదేశమున నున్నయపుడను, నోగములు, పిపిస్తునను, వచ్చివచ్చుడును లేనయొక్కయు తినకుటుంజమువా యొక్కయు దేహ సంరక్షణము చేసికొనినవిష్టుల శాస్త్రీయముగు ధర్మమును చక్కగా నాచరింపవలయును.

శ్లో. దేవకేనచధర్మేణ పురుషాదారుణేనవా

ఉగ్రదేదీనయాత్మానం సహధోధర్మమాచరేత్.

3౭.

తెగలు మొదలయినవానిచే దాగ్ధ్యములేనినాడు పవిత్రస్తువులతోనైన యజ్ఞసత్తువులతోనైన శరీరేష్వరి కలిగినవిష్టుల ధర్మము చక్కగా నాచరింపవలయును.

శ్లో. అపత్కాలేనముష్కీర్తే శౌచాచారంతు చింతయేత్

శుద్ధినమాధ్యక్ష్యాశ్చ త్వష్కోధర్లం సమాచరేత్.

3౮.

అపవ గడచినవిష్టుల ధర్మము నాలోచించి శుద్ధి సంపాదించుకొని స్వశుచిత్తుడయి ధర్మము చక్కగా నాచరింపవలయును.

సప్తమధ్యము సంపూర్ణము.

ప్రాచీన చరిత్ర కౌము.

అష్టనాథ్యాయము.

శ్లో. గంగాబుధవయోక్తేషు భవన్త్యశ్చిరకౌముతాః.

అరౌమకృతపావస్య ప్రాయశ్చిత్తి కథం భవత్.

౧.

శ్లో. దాష్ట్యోహ్నుశూత్రులబునితు కేతినోత్ర జటానిచిచ్చినయ్యెడ గలంపుకోకుండ
వచ్చిన పాపములను పరిహరి మోక్షము కలుగును.

శ్లో. వేదవేదా గవిరుషాం ధర్మతా స్సంవిజానతామ్.

స్వశర్మనితవిప్రాణాం స్వకంపాపంవివేకచేత్.

౨.

• వేదములును వాని గుంగములును ధర్మశాస్త్రమున నెట్టింగి స్వశర్మము ననుష్ఠించు ప్రాణులు
• పాపముల నన్నిధికింజని వ్యాకారే చనుపాపమంతయు విన్నవించునది.

శ్లో. సార్వత్త్వాశ్చవిగ్రాయేత్త్వా స్మగ్ధోఽస్మాన్ స్వేన్న కాన్యమౌః.

అజానాత్మమీకర్తారో బ్రాహ్మణానామ క్షణకాః.

౩.

వేదముచూచి స్మగ్ధమౌః కర్మములు చేయువారు బ్రాహ్మణుల ననబడుదురు. క్షణము
• కలుపు గానుప్రతుక్కు జహమును సంధ్యోదానములు అన్ని కాన్యము చేయుటయును భగవ్యవ
• చాయము చేసికొని ప్రాణునాదు బ్రాహ్మణులను క్షణముల బోధించుదురు.

శ్లో. అప్రతానా మచుంత్రాణాం జాతిమూత్త్రోపజీవినామ్.

సహస్రశస్పమేతానాం పరిషత్త్వం సవిశ్యతే.

౪.

ప్రతముల చేయుదురు వేదములు చదువుటయు లేక బ్రాహ్మణ్యజాతిమాత్రమున బ్రతుకు
• వారు వలకొలది కూడినను (పరిషత్తు) సభ చేయబడదు.

శ్లో. యత్స్వకతి తమోమూనా మూర్ఖాధర్మ మతద్వికః.

తత్త్వసంశత సాభూత్వా తత్త్వక్రియాసధిగచ్ఛతి.

౫.

ధర్మశాస్త్రములు చూచి సందేహల మనుకొనుచును బద్ధిమండ్యమున పోగవడి యెఱుంగక
• యే గాఢమునను ప్రాయశ్చిత్తము లేవకెప్పుడున్నాకో యా గాఢము గూఢ విధములవారినిశించును.

శ్లో. అజ్ఞాత్వాధర్మశాస్త్రాశి ప్రాయశ్చిత్తం దదాతియః.

ప్రాయశ్చిత్తిధవేష్యుతః కిచ్చిషంపరివశ్యోజేత్.

౬.

ధర్మశాస్త్రము ననువచయు వినికేచే ప్రాయశ్చిత్తము సుసమగర జెప్పినదాని నాచరించు
• వాఁడు పరిశ్రమగను. చెప్పినవాఁడు ధర్మశాస్త్రపఞ్చన మదాహరించుట లేమిచే పాపము
• నొందును.

శ్లో. చత్వారోవా త్రయోవాపి యంబ్రాయుర్ద్వేకసారేగాః.

సధర్మ ఇతివిశ్లేయో నేతరస్తనహస్రశః.

౭.

వేదములు సాంతముగ జరిగినవారు నలుగురైన ముగ్గురైన వైకవ్యమున నిశ్చయించినది
ధర్మము. వికవ్యము నొందనివారు వేదకోలఁది పవనముకావారిని చెప్పినను ధర్మముకాదు.

శ్లో. ప్రమాణమార్గంమార్గంతో యేధర్మప్రపదంతివై

తేషాముగ్విజతేసాపం సద్యాతగుణవాదినామ్.

ధర్మశాస్త్రతాత్పర్యము న్యాయముగ నిష్కర్షించి సస్యమున ధర్మమును విధించువారి
పాపము వెఱచుచున్నది.

శ్లో. యదశ్చ నిశితంతోయం మారుతార్కేణశుష్యతి

ఏవంపరిషదాదేశా న్నాశయేత్తస్యమష్టతన.

రాతియంగున్ననీరు గాలిచేతను, ఎండచేతను నశించునట్లు సభవాదియొక్కచే నానరుని
పాపము నశించును.

శ్లో. నైవగచ్ఛతికర్తారం నైవగచ్ఛతిపక్షదమ్

మారుతాక్క్విసంయోగాత్పాపంసశ్యోతోయవత్.

రాతియంగున్ననీరు పూర్వమునవలె గాలియందు ఎండకి, యెండను గాలిని ఎండక నశించు
ట్లు పాపము చేసినవారియందు నుండదు. సభవారినిలజెందదు. స్వరూపనాశమునె పొందును.

శ్లో. చత్వారోవాపిత్రయోవాపి వేదవంతోగ్నిహూత్రిణః

బ్రహ్మణానాంసమర్థా యే పరిషత్సాభిధీయతే.

వేదములుచదివి యాహితాగ్నలు సమర్థులుగు బ్రహ్మణులు నలుగురైన ముగ్గురైన వేద
తన చెప్పబడుదురు.

శ్లో. అనాహితాగ్నయోయేచ వేదవేదాంగపారగాః

పంచత్రయోవాధర్మజ్ఞాః పరిషత్సాప్రకీర్తితా.

అహితాగ్నలు కాకున్నను, వేదములును వేదాంగములును తుదివరకును విధర్మము లెఱిం
చినవా రైదుగురైన ముగ్గురైన పరిషత్తినఁబడును.

శ్లో. మునీనామా త్తవిద్యానాం ద్విజానాంయజ్ఞయాజినామ్

వేదప్రతేషున్నాతానా మేకోవిపరిషద్భవేత్.

బ్రహ్మజ్ఞానము గలిగి యజ్ఞములు చేయుచు వేదములు చదువుటకొఱున వ్రతము లొనర్చి
క్ష్మానము చేసినవారిలో నొక్కఁడైనను పరిషత్తగును.

శ్లో. పంచపూర్వేమయాప్రోక్తాస్తేషాంచాసంభవేత్రయః

స్వవృత్తిపరితుష్టాయే పరిషత్సాప్రకీర్తితా.

ఇట్లయిగుపక్షములు చెప్పబడినవి వారు దొరకకున్న తమవృత్తిచేతనే సంతోషము గల్గి
వారు ముగ్గురు పరిషత్తని చెప్పబడుచున్నారు.

శ్లో. అతఃకర్థ్యతయేవిప్రః కేవలంనామధారకాః

పరిష తంన తేవ సి సహసగుణితేషుపి.

అతఃకర్థ్యతయేవిప్రః కేవలంనామధారకాః
పరిష తంన తేవ సి సహసగుణితేషుపి.

అటుపిమ్మట బ్రాహ్మణులని పేరుమాత్రము పొందినవారు వేలకొలది యున్నను వారు పరివర్తకారు.

శ్లో. యథాకాష్టమయోహస్తీ యథాచర్మమయోమృగః
బ్రాహ్మణ స్త్వనధీయాన స్త్రీయస్త్రేసీమధారకాః. ౧౬.

కష్టినోకేహబడిన యేమగు, తోలునోకేతబడిన మృగము, వేదము చదువని బ్రాహ్మణుడు సీమమువ్వురు పేరుమాత్రము పొందువారు.

శ్లో. గ్రామస్థానంయథాసూన్యం యథాసూపస్సునిర్జలః
యథాహుతమనశ్శౌచ అమంత్రబ్రాహ్మణాస్తథా. ౧౭.

నిర్జనమగుచోటు గ్రామమనియు, నీరులేనిది నాయునునియు, వెలివిడియందు వేయుట హోమమనియు చెప్పబడినట్లే వేదము చదువనివారు స్త్రాహ్మణు లనబడుదున్నారు.

శ్లో. యథాషంఘోల్లః స్త్రీషు యథాగౌసూపరక్షలా
యథాచాక్షేఫలంహనం తథావిప్రోవృచోపలః. ౧౮.

నపుంసకుఁడొ స్త్రీలయందు వ్యభిచారములు చేసి పండ్లనియట్లును మూర్ఖున కొచ్చిన భనము నిష్ఫలమునట్లును వేద్యాధ్యయములేని విప్రుఁడు కొఱవలినవాఁడు.

శ్లో. చిత్రకకర్తయథానేతై రంజైరున్మిల్మతేశనైః
బ్రాహ్మణ్యమపితోష్ఠి సంస్కృతై ర్కృతపూర్వకైః. ౧౯.

చిత్రపుల నేతావయములతో నేగ్మణపబడియు మెల్లఁగ రంగులు వేసినవెనుక ప్రకాశించువాగున జన్మముచేతఁగలిగిన బ్రాహ్మణ్యము సమంత్రికములయిన కర్తలచేతి హెచ్చును.

శ్లో. ప్రాయశ్చిత్తం ప్రయచ్ఛంతి యేద్విజానామధారకాః
తేద్విజాపాపకర్తాణ స్సమేతా సరకంయయుః. ౨౦.

ఉపనయనము మొదలగు సంస్కారములు గలవానితోఁగలిసి బ్రాహ్మణులను పేరుపొందిన వారు ప్రాయశ్చిత్తమును నిధించిన నాపాపకర్మలగు బ్రాహ్మణులును వాఁడును సర్వమునుబొందుదురు.

శ్లో. యేవతంతి ద్విజావేదం పంచయజ్ఞ రతాశ్చయే
తైత్తిలోక్యం తారయంత్యేతే పంచేంద్రియ రతాలపి. ౨౧.

వేదము చదువుచున్నవారును పంచయజ్ఞములం దాసక్తిగలవారునైన బ్రాహ్మణులు పంచేంద్రియములే సుఖమును నించుచున్నను మూడులోకములఁ దరింపఁ జేయఁజాలుదురు.

శ్లో. సంప్రచీతశ్శృశానేషు దీప్తోగ్నిస్సర్వభక్షకః
ఏవంచ వేదవిద్విప్రః సర్వభక్షోహి వైవతమ్. ౨౨.

శశానములం దుంచబడి ప్రజ్వలించి సమస్తముదహించు నగ్నివలె వేదవేత్తయగు బ్రాహ్మ

శ్లో. అమేఘ్యానిచసద్వాశ్శిక్రతీప్యంతేయథోదకే

తథైవకల్పిమనర్వం ప్రతీహేచ్ఛద్విజ్ఞోత్తమే.

౨౩.

జలమున నపవిత్రములగు నుత్తమపురుషుని నుంచబడినవాడై గమస్తపా పమును బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠునియందుంచవలెను. పాపములకుఁ బాపములకేసి పవిత్రులుగా నె యందురు.

శ్లో. గాయత్రీరహితోవిశ్ర శ్శూద్రాదవ్యశుచిర్భవేత్

గాయత్రీబ్రహ్మతత్వజ్ఞా స్సంపూజ్యం జేజ్ఞనైర్దివజః.

౨౪.

గాయత్రీలేని బ్రాహ్మణుడు శూద్రునికంటె నపవిత్రుడగును. గాయత్రీచే ప్రతిపాదించబడు పరమాత్మ తత్వమెఱిగిన విప్రులు జనులచే బూజింపబడ గురు

శ్లో. దుష్కలోపిద్విజఃపూజ్యో సతుశూద్రో జితేంద్రియః

కఃపరిత్యజ్యగాంధుష్టాం శుశాన్తీ రవతీంఖరివ.

౨౫.

దుస్వభావుడయ్యును బ్రాహ్మణుడు పూజింపఁబడును. శూద్రుడు వక్రచేంద్రియుడయ్యును పూజింపఁబడఁడు. ఎవఁడును చెడ్డయావును విడిచి మిక్కిలి పాడిచ్చు గాడిపను పితుకఁబోవునా.

శ్లో. ధర్మశాస్త్రేఽథాయానా వేదఖడ్గధరాద్విజాః

క్రీడార్థమపియంబ్రూయు స్సగర్భఃపరమస్త్వృతః.

౨౬.

ధర్మశాస్త్రమును గ్రంథమిక్కిల జేయునెడి కర్తవ్యాలు బ్రాహ్మణులు కీలగానియని దేనిని చెప్పుదురో యది పరమధర్మమని చెప్పబడ్డది.

శ్లో. చాతుర్వర్ణ్యో విక్రేచ లంగవిఘ్నపానికః

త్రయస్యాశ్రమిణోముఖ్యా వర్షదేహా దశానరా.

౨౭.

నాలుగువేదములుఁబఠివినవాడగు, ధర్మశాస్త్రముఁబఠును, వేదవిదంగములనెఱింగినవాడును, ధర్మశాస్త్రములు చదివినవాడును, గృహశాస్త్రమును మొదలగు నాశ్రమముగలవాడును, పాపగురకు లెక్కువగానివారు ముఖ్యసభ యనఁబడుదురు.

శ్లో. రాజ్యశాసనుమతేస్థిత్యా ప్రాయశ్చిత్తంవినిర్దిశేత్

స్వయమేవసర్వస్య కర్తవ్య స్వల్పవిమృతః.

౨౮.

స్వల్పములకుఁ ప్రాయశ్చిత్తము ప్రాప్తాదులు విధింపఁజనును. గొప్పకార్యములయందు రాజు నవ్వుని బొంగిగాని తామె పరిపాకము విధింపరాదు.

శ్లో. బ్రాహ్మణాస్తానతిక్రమ్య రాజాకర్తుంయదీచ్ఛతి

తత్పాపశతశ్శాభూత్వా రాజానమధిగచ్ఛతి.

౨౯.

అట్టిబ్రాహ్మణుల నుల్లంఘించి రాజు ప్రాయశ్చిత్తము చేయింపఁగోరిన నాపాపము సూరు విధముల రాజుం బొందును.

శ్లో. ప్రాయశ్చిత్తం సదాదద్యా దేవతాయతనాగ్రతః

పల్లవము చేవాలము నెదుట ప్రాయశ్చిత్తము నిర్దేశించి యుత్తమధికాంత కృత్రముజేసి
వేదమాతమును గాయత్రి జపించునది.

శ్లో. సఖింపవనంకృత్వా త్రిసంధ్యమవగాహనమ్

గవాంసుధ్యేనసేద్రాత్రౌ దివాగాఢ్యాస్యేషవ్రతేత్.

30.

గోవధము చేసినవాడు జ్యేష్ఠాశోఢ శాల గొరిగించుకొని మూడువేళల నది మొదలయిన
వానిని స్నానము చేసి రాత్రి గోవులసంధ్యము నివసించి పగలు గోవులతో సంరంభపడెను.

శ్లో. ఉష్ణే వర్ణితేహేవా మారుతేవాతివాభృగమ్.

సంవ్యేతాత్తస్మాగ్నిం గోరకృత్వాతు వక్షితః.

31.

ఎండ, వాన, చలి, విక్రమిల్లవీచిగాలి వీనివలన గోవులను యథాశక్తి సంరక్షణము చేసి
కాని తనరక్షణము చేసికొనరాను.

శ్లో. ఆత్మనోయదివాన్యేషాం గృహేక్షేత్రేఖలేభనా

భిక్షయంతీం నకథయేత్పిబంతం నైనవత్సకమ్.

32.

తనయొక్క ధైవ పనులయొక్క ధైవ నింటనైన పొలము; నైన కృషిముననైన నావు మేయు
చున్నను గూడ వాలు ద్రావచి న్నను నివారించు వారికో జెప్పరాదు.

శ్లో. వింబతీషుపిభేత్తోయం సంవిశంతీషుసంపితేత్

పతితాంకలగ్నాంవా స్వప్రాప్తై స్సముచ్చేత్.

33.

ఆవులను నీళ్లుగానినీటివల నాగు ప్రాశస్త్యము. ఆవి యింటికి వచ్చుచున్నప్పుడు తానును
రాజును. అపు డెగులుచే బడినచ, బురదలొక దిగబడినను గూడవచ్చుకొనో లేవనెత్తవలెను.

శ్లో. బ్రాహ్మణాశ్శేగవాశ్శేవా యస్తుప్రాణాపరిత్యజేత్

ముచ్యేబ్రహ్మహత్యా మా గోప్రాగ్బ్యాగ్నానన్యచ.

34.

బ్రాహ్మణులను గోవులను నిక్షేపంబ్రాణములు విడువ సాహించువాడు చచ్చినను బ్ర
తికినను బ్రహ్మహత్యవలన విడుపుఁ జెందును.

శ్లో. గోవధస్యామరూపేణ ప్రాజాపత్యంవినిర్దిశేత్

ప్రాజాపత్యం తతఃకృత్రి విభజేచ్చ చతుర్విధమ్.

35.

గోహత్యనాదగనట్లు ప్రాజాపత్యమును విధింపవలయును. కావున ప్రాజాపత్యమును నా
లుగవిధముల విభజింపవలయును.

శ్లో. ఏకాహమేకభక్తాశీ చై కాహంసక్తిభోజనః

అయాచితాశీచైకాహ మేకాహంమారుతాశనః.

36.

దినద్వయంచైకభక్తో ద్విదినంసక్తిభోజనః

దినద్వయమయాచీన్యా ద్విదినంమారుతాశనః.

37.

వినిర్దిశం కర్తవ్యం కర్తవ్యం కర్తవ్యం

దివత్రయం మయాచీస్యా త్రిదినం మారుతాశనః.

3౯.

చతురహం త్వేకభక్తాశీ చతురహంస్తభోజనః

చతుర్ధినమయాచీస్యా చతురహం మారుతాశనః.

౪౦.

ఓక సంవత్సరము, రెండు సంవత్సరములు, మూడేండ్లు, నాలుగేండ్లు, పయస్సుగల యావును జంపినవారు క్రిమముగ నొక్కొక్కనవ్వు, రెండురెండండినములు, మూడుమూడుదినములు, నాలుగు నాలుగుదినములు, నొంట్టిపూటభోజనము, రాత్రిభోజనము, సన్నాదిక మడుగకుండుటయు, మప వాసమును, నాల్గిటిని చేయఁజేయును.

శ్లో. ప్రాయశ్చిత్తేన మూర్ఛితే కుర్యాద్బ్రాహ్మణభోజనమ్

విప్రాశాం దక్షిణాం సద్యా త్పవిత్రాణి పేద్దివజః.

౪౧.

ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొన్న పిదప బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టి పేక్షిణియిచ్చి కుర్చిగలగించు పవమాననూక్తములు మొదలయినవానిని జపింపవలయును.

శ్లో. బ్రాహ్మణాశ్శోభజయిత్వా మగోఘ్నః శుద్ధ్యేన్న సంశయః.

౪౧౪.

గోవధము చేసినవాడు బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టుటచేత శుద్ధి నొందును. సందేయములేదు.

అష్టమాధ్యాయము సంపూర్ణము.

ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

నవమాధ్యాయము.

శ్లో. గవాం సంరక్షణార్థాయ నమస్యేద్రోధబంధయోః

తద్వధంతనతం విద్యాత్కామకారకృతంతథా.

౧.

గోవుల కావాడుటకొఱకు మేయకుండ నడ్డగించినను కట్టిపెట్టినను దోషము లేదు. అది బుద్ధిపూర్వకమున గోహత్యయని యూహింపవలదు.

శ్లో. దండాదూర్ధ్వం యదన్యేన ప్రహారాద్యదిపాతయేత్

ప్రాయశ్చిత్తం యథాస్రోక్తం ద్విగుణంగోవధేచరేత్.

౨.

దండముకంటె (చెప్పఁగలగుణములుగలది) పెద్దరియగు దుడ్డు మొదలయినదానితో నావును బడఁగొట్టి చంపిన వెనుక చెప్పినదానికి రెండంతలు ప్రాయశ్చిత్త మచరింపవలయును.

శ్లో. రోధబంధన యోక్తాణి పాతశ్చేతి చతుర్విధమ్.

౩౪.

రోధము, బంధనము, యోక్తము, పాతము, అని గోహత్య నాలుగువిధములగును.

శ్లో. ఏకపాదంచరేద్రోధే ద్వాపాదాబంధనిచరేత్

యోక్తేషు పాదహీనస్యా చ్చరేత్సర్వం నిపాతనే.

3౪.

రోధమున నొల్లనభాగమును, బంధనమున సగమును, యోక్తమున ముప్పాతికయు, పాతమునంతయు ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనవలయును.

శ్లో. గోష్ఠేవాపి గృహపి దుగ్ధేష్వప్యసమున్నతే. ౪.

నదీచ్ఛదనముద్రేషు త్వన్యేషుచనదీముఖే

దగ్ధదేశేమృతాగావః స్తంభవాద్రోధఉచ్చృతే. ౫.

దొడ్డియిల్లు చొరరానిగ్రోవలు పెరికియు పల్లమున చోళ్లప, వీళ్లు, సముద్రములు, చెరువులు మొదలగువానియందు నదీసంగమమునను కాలినచోట్లను నాగుటచే గోవులు చచ్చుట గోధ మనబడును.

శ్లో. యోక్త్రీదామృకదోనైశ్చ కంఠాభిరణభూమనైః

గృహేవాపిననేవాపి బద్ధాస్యాన్తార్కృతాయది. ౬.

శ్లో. తదేవబంధనంవిద్యాత్ తామా కామకృతంయది.

౭౪.

మొత్తత్రాడు, కట్టుత్రాడు, మజ్జయేనైనతాళ్ళు, కంఠమున నందిమునకుఁ గట్టబడు గంటల త్రాడు, నొసటిగట్టుత్రాడు, ఇట్టివానిచేఁ గట్టబడియింటనైన నవివిహించిన నావు చచ్చుటయు గట్టనుండియు నిష్క్రొత్తాళ్ళు దాని చిక్కుకొని చచ్చుటయు బంధనమని తెలియవలయును.

శ్లో. హలేవాశకటేపంక్తౌ పృష్ఠేవాపీడితోన్మనైః

గోష్ఠిర్వృత్త్యూహాష్నాతి యోక్త్రీచ్ఛనతితద్వధః. ౭౫.

నాగలి, బండి కల్లమండలిరాదు, పీనికెఁ గట్టబడుటచేకనైన వీవున గోసేలు వేయుటచేత నైన బాధకలిగి పృష్ఠము చచ్చుట యోక్త్రీమువలనఁ గలిగినది.

శ్లో. మత్తప్రమత్తఉన్నతైశ్చేతి నోవాప్యచేతనః

౭౬.

కామా కామకృతక్రోధో దండ్లైర్వన్యకథోపనైః

ప్రసూతావా మృతావాపి తద్ధేతుర్వినిపాతనే.

౭౭.

కావరించి యొడతెలుంగక చిత్తజ్ఞమమొంది తెలిసియో తెలియకయో తెలంచియో శలం పకయో యాగ్రహించి కల్లుబోనైన రాళ్ళబోనైన నావును గొట్టుట యది చావకున్నను పాత మనబడును.

శ్లో. అంగుష్ఠమాత్రస్థూలస్తు బాహుమాత్రప్రమాణకః

ఆర్ద్రస్థుశ్చమలాశశ్చ దండత్యభిధీయతే. ౭౮.

బొట్టన పేలంతలావును చేతెడుపొడవును పచ్చిబొట్టునై యాకుటగోనున్నది దండమనబడును.

శ్లో. మూర్ఛితఃపిత్తితోవాపి దండేనాభిహతస్యతు

ఉత్తితస్తుయదాగచ్ఛే త్వంచనప్రసక్తైవవా. ౭౯.

గ్రాసంవాయదిగృహ్స్థాయాత్తోయంవాపి పిబేన్యది

పూర్వంవ్యాధ్యుపస్మప్తశ్చే త్ప్రియశ్చిత్తంనవిద్యతే. ౮౦.

పూర్వము తెనుగుగొని చిక్కియుండిన యావు దండముతోఁ గొట్టినంత మూర్ఛిల్లిపడిన నది మూల లేచి, యైదు, ఏడు, పదియైన నడకలు నడచినను మేతమేసినను, నీళ్లు త్రాగినను, పాప ములేదు.

శ్లో. వింశతీపాదమేకంతు ద్వాపాదౌ గర్భసమైశ్చే
పాదోనంప్రతముద్దిష్య హత్వాగర్భమచేతనమ్. ౧౩.
పాదాంగగోమవపనం ద్విపాదేశ్చ శ్రోత్రోపిత
త్రిపాదేశ్చ శ్శిశ్నోనర్జ్య సశిఖంతునిపాతనే. ౧౪.

అవు హాయి విజేచినన ముడిలు పక్షమునగుక పిండినునియ్య, శిలదనుక సన్నిగమునియ్య, నా
రవ నెలకురవనుక నచేనమనియ్య, పిడికి సచేనవనియ్య నాలుగు పిగముల పిగజేంప. ౧౩. పిం
డిము పొంగొట్టిన ప్రాతాపశ్యమున నాల్గవభాగమును సహిగమున పగమును నచేనమున ముప్ప
తికము సచేతనమున సర్వము నాచరింపవలయును. ముడికి పగి నందు నొడిలపెండ్ర కొడును
రెండవదానియందు గడ్డమును మూడవదానియందు జాట్లుపిడిచియును నాల్గవదానియందు బొట్టు
కూడును డొరిము చేయించికోవలగును.

శ్లో. పాదేవ స్త్రిముగంచైవ ద్విపాదేశ్చాంస్యభాజనమ్
త్రిపాదేశ్చపంచద్యుచ్చైశ్చేగోవ్యయంస్త్రిపాదమ్. ౧౫.

మొదటిదానియందుగొర్రుచెలవాచును రెండవదానియందు కంచుబొట్టమును మూడవదాని
యందు పుష్పకమును నాల్గవదానియందు భావు నెద్దునీ దాగము చేతవలయును.

శ్లో. నిష్పన్న సర్వగాత్రస్థు గృహ్యతేవాసచేతనః
అంగప్రత్యంగసంఘాత్య ద్విగుణంగోనతంతరీశ్. ౧౬.

అన్నియవయములు పూర్ణములగు కల పెడ మొహిలకవి లేనిగుడి కడపున నిటనెడి
తిరుచు కినయెక గోవునొడ పగించి రెండ్రాగావలయును చేసవలయును.

శ్లో. పాసాణేనాపిడింధీర గాప్రోసేనాభిసాభితౌః
శృంగభంగే చరేత్పంచ ద్వాపాదావస్థిభంచనే. ౧౭.
త్రిపాదంచైకకర్ణేతు చరేత్సర్వంనిపాతనే. ౧౮.

రాతికోనమున కట్టికోనమున గోవుకొము విలుగంగొట్టినవాడు నాల్గవభాగమును నెముకి
విలుగంగొట్టినవాడు పగమును డెవియూడగొట్టినవాడు ముప్పతికయు పడగొట్టినవాడు త
యు ప్రాతాపశ్య ముచరింపవలయును.

శ్లో. శృంగభంగేస్థిభంగేచ కటిభంగే తథైవచ
యదిజీవతిషణ్ణాసాక ప్రాయస్త్రం నవిశ్యతే. ౧౯.

కొమ్మలు, ఎముకలు, నడుము విలుగంగొట్టబడినవాడు నాగో పాటుమానములనుక
బ్రతికిన వధ ప్రాయశ్చిత్తిముతరు.

శ్లో. వ్రణభంగేతుకర్తవ్యం స్నేహాభ్యంగ స్తుపాణినా
యవసశ్శీపహర్తవ్యాయావద్వృషబలోభవేత్. ౨౦.

వ్రతముచేయువాడు పుండుపడినచోటను వితిగినచోటను చమురు రాచుచును ముల
దిట్టపడుదనుక శ్మేతకేయించును నుండవలయును.

శ్లో. యావత్సంపూర్ణసర్వాంగ స్తావత్సంపాషయేన్నరః
గోరూపంబ్రాహ్మణస్యాగ్రే నమస్కృత్వా వినర్జయేత్. ౨౧.

అన్నిచును పమున బాగుననుచు దాని చక్కఁగ మేపి ప్రాప్తముని యెరుట మ్రొక్కి చనువలయును.

శ్లో. యస్యసామర్థ్య సర్వాంగో దీనదేహిసాభవేత్తదా

గోఘాతుకస్యసన్యాసం ప్రాయశ్చిత్తం వినిర్దిశేత్.

—౨౧౪.

ఇట్లుచేసిన వసువములన్నియు సంపూర్ణకాకి యొసలుచిక్కి యుండ్లనవానికి గోఘాతుకు నకు విధింఁబడిన ప్రాయశ్చిత్తమున నుండు నిర్దేశ పతతెను.

శ్లో. అన్యత్రాంకసలక్ష్మ్యాభ్యాం వాహనేమోచనేతథా

రాత్రోనుగోపనార్థంతు పరుషేష్వద్రోధబంధయోః.

—౨౧౫.

అప్పుచేయుటయు, దానికి ముందుగ పసుపు ముఱుగు దానితో గర్జించెయుటయు లేని యొక నకు బరువై నను నింపినను, రాత్రి నిశ్చలుయునకు సోయనీయక కట్టి పెట్టెను, వోషము లేదు.

శ్లో. అతివాసాంతిదాసోచ నాసికాచ్ఛేదనేతథా

సదేచస్యతపంచారే ప్రాయశ్చిత్తం వీనిర్దిశేత్.

—౨౧౬.

అ. దాసి చ రేత్సాగరి ద్వాపాశానాహనేచ రేత్

నాసికేష్వపహసంతు చరేత్స్వాని నిసాతనే.

—౨౧౭.

మొగ్గుదరాల్పిన నాగిన నొగియును, కెక్కుచు బరువైన నగమును, ముక్కున త్రాడుబోయ చిల్లెఁబడుచు మున్నగుక గు, పడవెచ్చునొని తోచు ననుల కొండల ద్రిప్పి సెలెంపఁజేసిన నం లెయు ప్రాయశ్చిత్తము చెప్పవలెను.

శ్లో. కాష్ఠలోష్ఠకపాషాణై స్త్యస్త్రేష్ట్రాధతాబలాత్

వ్యాపానయతియోగాంతై తస్యశుద్ధిం వినిర్దిశేత్.

—౨౧౮.

చ రేత్సాంతపనంతాప్యే ప్రాజాపత్యంతులొష్టకే

తస్తకృచ్ఛింతుపాషాణే శస్త్రపాతేతికృచ్ఛికమ్.

—౨౧౯.

ఆవును కత్తులతో గొట్టించిపెన సాంతపనమును (దీనిలక్షణము చెప్పబడఁగలదు), మంటి బెడలతోఁ గొట్టించిపెన ప్రాజాపత్యమును, రాళ్ళుం గొట్టించిపెన తస్తకృచ్ఛమును, నాయుధమునఁ జంపిన నతికృచ్ఛమును జేసిన శుద్ధిలగుదురు.

శ్లో. పంచసాంతపనేగావః ప్రాజాపత్యే తథాత్రయః

తస్తకృచ్ఛిధవంత్యస్తా పతికృచ్ఛేత్రయోదశ.

—౨౨౦.

సాంతపనమున ననుదుగోవులను ప్రాజాపత్యమున మూడును తస్తకృచ్ఛమున నెనిమిదియు నతికృచ్ఛమున పదుమూడును, దానము చేయవలయును.

శ్లో. ప్రమాదప్రణాధృతాం దద్యాత్తత్ప్రతిరూపకమ్

తస్యానురూపంమూల్యంవా దద్యాదిత్యబ్రవీన్ననుః.

—౨౨౧.

ఇతరుల జంతువులఁ జంపిన యజమానులకు యతియొకజంతువునయిన తగు వెలయైన నీయజనునని యనుచు చెప్పెను.

శ్లో. నహనాత్తువిపద్యేత అనన్ద్యా యోగ్యైః సుప్రసాదైః

ఉక్తంపరాశరేణైవం పేయకపాదం యహావిధం.

3౩౩.

కట్టిపెట్టించుచున్న యెద్దు గృహముకాలి చచ్చిన పరాశరాదు చచ్చినట్లొకం దము కృత్రము యథాశాస్త్రముగఁ జేయఁజూను.

శ్లో. రోధనంబంధనంవైవ భారప్రసారణంతథా

దుర్గప్రేణయోక్త్రైచ నిమిత్తానివసృజ్యతే.

3౩౪.

మేయనంప నాపుట, కట్టిపెట్టుట, బరువెట్టుట, కొట్టుట, కొండలపెట్టోలుట, సడను సలుపునుగట్టుట, ఈయాలును శోహశ్యకు కారణములగును.

శ్లో. బంధపాశసుగుప్తాంగో మ్రయేతయధిగోపశుః

భవనేతత్రపాపిస్త్వాత్పైమిశ్చిత్రార్థమర్హతి.

3౩౫.

రక్షణార్థ మవయవము గట్టివ్రాటితో గోవు చచ్చిన నాన పము పగిము వ్రాయ చ్చిత్రమునఁ బోవును.

శ్లో. ననారికేభైర్నచశాణస్తై ర్మచాపిహంజై ర్నిచనల్కశ్శ్రాంతైః

వృత్తైస్సగౌప్రాయదిబంధనీయా బహ్వశిష్టే త్వరశంగ్రహీత్వా.

కొబ్బరిపీచు, జనుపనాగ, ముంబగడ్డి, నూలు, వీని గోతేమయిన వ్రాల్చిన గొలుసులచే గోవులఁ గట్టరాదు. వేరువ్రాల్చు దొడ్డిక కట్టినను మెలకువతో గొట్టలి వుచ్చుకొని కనిపెట్టి యుండవలెను.

శ్లో. కులైఃకాశైశ్చబర్హీయా గ్రోహశుండక్షోమాఖమః.

336.

దర్భత్రాశ్శతోనయిన చెల్లుత్రాశ్శతోనయిన చిత్తేణముఖముగ గోవును కట్టిపెట్టవలయును.

శ్లో. పాశలగ్నాగ్నిదగ్ధేతు ప్రాయశ్చిత్తం సవ్యతే.

33౭.

ఈవ్రాల్ల నిప్పు దగులుకొని కాలినను పాపములేదు.

శ్లో. యదితత్రభవేత్కాష్ఠం ప్రాయశ్చిత్తం కథంభవేత్

జషిత్యాచావనం దేవీం ముచ్యతేత్రకిల్బిపాత్.

3౩౮.

ఈవ్రాడున కాడమేదైననుండి కాలిన నానోపము గానుత్రీజపమువలనఁబోవును.

శ్లో. ప్రేరయక్కూపవాసీషు వృక్షచ్ఛేదేషుపాతయక్

గవాశేనేషువిక్రీణం స్తథాప్రాహ్నోతిగోర్విధం.

3౩౯.

ఆవును, నూతులు బావులున్నచోటికిని చెట్లు నరికెడుచోటికిని తోలినను, మాంసము తినువారి కచ్చినను, గోహశ్య చేసినవాడగును.

శ్లో. ఆరాధితస్తుయఃకశ్చి ద్భిన్నవతాయదాభవేత్

శ్రవణంహృదయంభిన్నం మగ్నో వాకూపసంకటే.

3౪౦.

కూకాదుత్క్రమణేనై య భగ్నోవా గ్రీవపాదయోః

సపవ మ్రియతేతత్ర త్రీణా పాదాన్ము శూచయేత్. 32౪.

అచ్చుపోసిన యి దాచోశును పూజించి పరుగెత్తించును. అప్పుడు యొప్పు, చెవి, కడు పయిన్ బద్దలయు నైన, పాదమునకంటె వెలికి లాగునపుడు, ముడకాళ్లు విరిగినైన చచ్చిన త్రి పాదకృద్రము చేయవలెను.

శ్లో. కూంఖాతే తటాబంధే నదీబంధే స్ప్రశ్నుచ
పానీయేషు వివన్నానాం ప్రాయశ్చిత్తం నవిద్యతే. 3౨౫.

అనలు లోగునూతులలో, పెద్దచెలువులలో, నదుల యానకట్టలలోను, నీర్లుత్రావడిగ చచ్చిన యజమానునకు పాపములేదు.

శ్లో. కూంఖాతే నదీఖాతే తటాఖాతే తద్ధేనచ
అన్యేషు ధర్మఖాతేషు ప్రాయశ్చిత్తం నవిద్యతే. 3౨౬.

ధర్మముగోలున నూతులు, నీటిరేవులు, చెరువురేవులు, మఱియేవియైన త్రవ్వించినవారు వానియం దావులకంటె చచ్చినను పాపములే బొందుదు.

శ్లో. వేత్తద్వా రేనివాసేషు ధౌనరఖాతురుచ్చతి
స్వపార్యగృహఖాతేషు ప్రాయశ్చిత్తం వినిర్దిశేత్. ౪౦౪.

ఇంటిలోనికే వెడలుచు పొచ్చుచుండెడు మార్గమునను, పనులసాలయందును గోతులు త్రవ్విన వారును, ఇంటపనుల కాపులు తిరగడచోట గోతులు త్రవ్వినవారును, అగోతులయం దావులు పడిచచ్చిన పాపముంబొందుదును.

శ్లో. నిశిబంధనిరోధేషు సర్వవ్యాసుహితేషుచ
అగ్నివిద్యవ్యవన్నాను ప్రాయశ్చిత్తం నవిద్యతే. ౪౦౫.

రిక్షణముకై రాత్రి ప్రాతిభోక గట్టికట్టబడిన యావులు పాములచేతగాని పులులచేతగాని చంపబడినను, ఇంట నిప్పంటుకొని పిడుగుపడి చచ్చినను, యజమానునకు పాపములేదు.

శ్లో. గ్రామసూతేశకాఘేణ వేత్తభంగాన్నిపాతనే
అతివృష్టిహతానాంచ ప్రాయశ్చిత్తం నవిద్యతే. ౪౦౬.

శత్రువు లాగుకొట్టినపుడు బాణములు తగిలినను నిల్లనిటిగిపడినైన సతివర్షము గురిసి యైన నావులు చచ్చినను స్వామికి పాపములేదు.

శ్లో. సంగ్రామే నిహతాయేచ యే దగ్ధావేత్త కేషుచ
దావాగ్నిగ్రామసూతేషు ప్రాయశ్చిత్తం నవిద్యతే. ౪౦౭.

ఆవులు యుద్ధమున చచ్చినను, పాకల నగ్నియంటించుటచే చచ్చినను, అపవిత్రమైన నూరు తగులుపడి చచ్చిన నధిపతికి పాపములేదు.

శ్లో. యంత్రితాగాచ్చకిత్సార్థం మూఢగర్భవిమోచనే
యత్నేకృతే విశద్యేత ప్రాయశ్చిత్తం నవిద్యతే. ౪౦౮.

రోగము మాన్పుటకుఁ బుట్టుకయిన కోయుటకయిన క్షేమము గల్గఁగూ వెదికింప యల్పించినను చావు సంభవించినను నాపథ్యము చేయువారికి పాపములేదు.

శ్లో. వ్యాపన్నానాంబహూనాంచ బంధనేరోధనేపివా

భిషజ్విధ్యావ్రజా రేణ ప్రాయశ్చిత్తం వినిర్దిశేత్.

౪౫౪.

కట్టుటచేతనయిన మేలి యాటంక పట్టుటచేతనైన వెక్కుగోవులు చెచ్చిన వైద్యుడు కాని ముతప్పి చికిత్సచేసినప్పుడువలె రెండవదిలు పాపము వచ్చును.

శ్లో. గోవృషాణాం విపశ్చైవ గూవంతిః ప్రేక్షకాజనాః

అనివారయతాంతేషాం సర్వేషాంపాతకంభవేత్.

౪౫౫.

ఆవులు, ఎద్దులు చెచ్చిపోవుచుండు శిష్టింప యల్పియక మామచుండు జనులందఱు పాపముం బొందుదురు.

శ్లో. ఏహోహతోయైర్బహుభిస్సమేక్షైర్నజ్ఞాయతేయస్యమృతోభిఃతాన్

దిష్టేనతేషాముపలభ్యహంతానివ రసేయోస్తవసన్నియుక్తే.

౪౫౬.

ఒక్కగోవును పలువురు జనులకూపి కొట్టిచంపినపుడెవని దెబ్బవలన చెచ్చుటయు తేటపడుతున్న రాజుయొక్కపురుషులు దైనిశోధనముచే కొట్టినవాని వేరుపఱచి ప్రాయశ్చిత్తము చేయింపవలెను.

శ్లో. ఏకాచేద్యహుభిః కాచిద్దైవాద్యవృషాదిత్రాయది

పాదంపాదంతు మాత్యయాం చరేయుస్తే పృథక్పృథక్.

౪౫౭.

దైవవశమున నొకగోవును పలువురు చంపిన వాఁడందుకు గోమాత్యము విధింపఁబడిన ప్రాయశ్చిత్తమున నాల్గవభాగము చేసికొనవలయును.

శ్లో. మాతేషురుధిరంద్యౌః వ్యాధిగ్రస్తఃకృశోభవేత్

లాలాభవతిదం తేషు ఏవమన్వేషణంభవేత్.

౪౫౮.

కొట్టిన రక్తమగపడును. తెగులకొన్న చిక్కియుండును. పాము కఱచిన చొంగలుకలుగును. ఇట్టిగురుతులచే వెదకి కారణము కనుగొనవలయును.

శ్లో. గ్రాసార్థంచోదితోవాపి అధ్యానంచైవగచ్ఛతి.

౪౫౯.

దెబ్బలు కనుపడుకుండిన మేలికుఁ బోలిక మేనుక గ్రోవపట్టి నడుచుట, లోపల నవయుములు విరుగుటకు గుఱుతుగ నుండును.

శ్లో. మనునాచైవమేకేన సర్వశాస్త్రాశిజానతా

ప్రాయశ్చిత్తంతు తేనోక్తం గోఘ్నుశ్చాంద్రాయణంచరేత్.

౪౬౦.

సమస్తశాస్త్రము లెఱింగిన ముఖ్యుడయిన యాచునువుచేతను నిట్లే గోహత్యచేసినవాఁడు చాంద్రాయణము చేసికొనునదియని ప్రాయశ్చిత్తము విధింపఁబడినది.

శ్లో. కేశానాంరక్షణాథాయ ద్విగుణవ్రతమాచరేత్

ద్విగుణేవ్రతఱదిష్టే దక్షిణాద్విగుణాభవేత్.

౪౬౧.

తల వెండ్రుకల మందుకొండలచేసిన నీ ప్రాయశ్చిత్తము రెండంతలు చేయవలెను. అట్టివ్రతము చేసినపుడు దక్షిణము రెండంతల తీయవలయును.

శ్లో. రాజావారాజపుత్రోవా బ్రాహ్మణోవా బహుశ్రుతః

అకృత్యావపనంతస్య ప్రాయశ్చిత్తం వినిశ్చితేత్. ౫౩.

రాజైన, రాజకొడుకైన, మిక్కిలి వినిశ్చితల బ్రాహ్మణుడైన యెవ్వఁడు అతఁడు చేయవలసిన కుండిన నిట్లు ప్రాయశ్చిత్తము చేయవలయును.

శ్లో. సర్వాన్కేశాంత్యముద్ధత్య ఛేదయేదంగుళ్యయమ్

ఏవం నారీకుమారీశాం శిరసోముండనంస్త్రితమ్. ౫౪.

మహానిమలకును, కన్యలకును, వధునిము చేయింపవలసివచ్చినపుడు కండ్లను నెత్తినట్టి రెండంగుళములుమాత్రము కత్తిరింపవలయును.

శ్లో. నస్త్రీయూకేశవససం సదూశేషయన్తాసచమ్

నచగోష్ఠేననేద్రాత్రౌ నదివాగాలనువ్రజేత్. ౫౫.

నదీషుసంగమేచైచ అరశ్యేషు విశేషతః

నస్త్రీణామపినంవాసో వ్రతమేవసమాచరేత్. ౫౬.

స్త్రీలకు మొదళ్లంటి తొలఁమును, మఱియుగ నావులన్నచోట పరుండుటయు కూర్చుండుటయు నావులదొడ్డియందు రాత్రి నివసించుటయు, పగులు గోవులవెంబడి చనుటయు, నగులు కమ్మద్రుమన గలియూచోటుల నెడవులవంగును నివసించుటయు చర్మములు ధరించుటయుకూడవు. తక్కినవ్రతమే చేయవలయును.

శ్లో. కుర్యాత్తిషచణస్నానం సురానామర్చనంతథా

బంధుమధ్యేవ్రతంతాసాం కృత్రించాంద్రాయణాదికమ్. ౫౭.

మాడువేళల స్నానమును, కేవలతల పూజించుటయును, కృత్రము చాంద్రాయణము మొదలగువ్రతములు చుట్టముల నడుచు చేయుటయు స్త్రీల కావశ్యకములగును.

శ్లో. గృహేషుసతతంతిష్ఠే చ్ఛుచిర్నియమమాచరేత్.

౫౮.

వ్రతము సాంతమగుచునక్క నింట నెప్పుడనుండి పనిశ్రువలయు నీమము నడపవలయును.

శ్లో. ఇహయోగోపధంకృత్వా ప్రచ్ఛాదయతుమిచ్ఛతి

సయాతినరకంభగోరం కాలసూత్రమసంశయమ్. ౫౯.

ఈలోకమున నెవఁడయిన గోహత్యఁజేసి యెవరికి తెలియకుండ జేయఁగోరిన, వాఁడు భయంకరమయిన కాలసూత్రమనెడు నరకముంబొందును. నిస్సంకోహము.

శ్లో. విముక్తోరకాదన్తా స్మర్త్యలోకేషుజాయతే

క్లీబోదుఃఖిచకుష్ఠీచ సప్తజన్మానివై సరః. ౬౦.

అనరకమువలన విడిపడి మనుష్యలోకమున నపుంసకుఁడును దుఃఖముగలవాఁడును కుష్ఠకొంగముగలవాఁడునై యేడ జన్మము లెత్తును.

శ్లో. తస్మాత్ప్రకాశయేత్సం నిర్దిష్టం వ్రతమాచరేత్

స్త్రీబాలనృపగోవిశ్చ వ్యతికోపవిసర్జయేత్.

౬౦౪.

ఆహుతువునవ తనపాపము తెలిపి విధింపబడిన ప్రాయశ్చిత్త మొనర్చి పిమ్మట స్త్రీలు పిల్లలు, రాక, గోవులు, బ్రాహ్మణులు, వీరియందు మిక్కిలి కోపము లేనివాడగు మండవలయును.

నవమాధ్యానము సంపూర్ణము.

ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

దశమాధ్యానము.

శ్లో. చాతుర్వగ్యేషు సర్వేషు హితాంత్యోమినిష్క్రుతిమ్

అగమ్యాగమనేచైవ శుద్ధ్యచాంద్రాయణంచరేత్.

౧.

నాలుగవర్ణములయెను నన్నిటియందును పాపశుభాశమున కనుకూలమైన ప్రాయశ్చిత్తముం దెప్పుటయు. వ్యభిచార్యకంటె నితర స్త్రీ సంగమింపబడగ నియ్యది. సంగమించిన పవిత్రతకొరకు చాంద్రాయణము చేయవలెను.

శ్లో. ఏకైకంప్రహసయెద్ధ్రాసం కృష్ణేశుక్లేచనర్థయేత్

అమావాస్య్యాంసభంజిత స్యోషచాంద్రాయణోవిధిః.

౨.

బహుళపాడ్యమినాడు వ్రతనూర్తించి పదునాలుగు కబళములు భుజించి విదియ మొదలనుదిన మొక్కొకకబళములు తిగించుచు నమావాస్యనాడుపవాసముచేసి మరల శుద్ధపాడ్యమినాడొకకబళము భుజించి వ్రతదిన మొక్కొకకబళము వృద్ధి చేయవలయును. ఇదిగద చాంద్రాయణ విధానము.

శ్లో. కుక్కుటాండప్రమాణంత్రానంవై సరికల్పయేత్

అన్యథాభావదోషేణ సధగ్గోనచశుద్ధ్యతి.

౩.

ఆకబళము కోడిగొడ్డంతటిదిగ చేయవలయును. ఇంతకంటె నెక్కువగ చేయుటవలన నపపాపమువలన నావ్రతము చెడునుగాన చ ప్రతాకముఁ గలిగించుచుత్త్యమును పాపపరిహరకమును కలుగవు.

శ్లో. ప్రాయశ్చిత్తేతత్తేజ్జే కుర్యాద్భూతాభానమ్

గోష్ఠ్యయంవస్త్రిముగ్ధంచ దద్యాద్విప్రేషుదక్షిణామ్.

౪.

ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనిన యనంతరము బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టవలయును. రెండు గోవులను వస్త్రములతోడను బ్రాహ్మణులకు దక్షిణ యియవలయును.

శ్లో. చండాలీంవాశ్వసాకీంవా అనుగచ్ఛతియోద్విజః

త్రిరాత్రముపవాసిత్వా విప్రాణామనుశాసనాత్.

౫.

కన్యశాస్త్రకాక, శక్తివంతం దీక్షాగ్రామ, తస్మాదేకత్వైషు, సహాచరినికూడును, గదిభా
గ్యను కోడలిని, సోమనిభాగ్యను, యేనమామభాగ్యను, తనవంశపుష్టిని కూడినవాడు ముండు
ప్రాజాపత్యముచేసి గోమృగమును దక్షిణముచేసిన పవిత్రుడగును. దీని సందియములేదు.

శ్లో. యశువేశ్యాదిగమనే మహిష్యస్త్రీం కపీంతథా

ఖరీంచనూకనీం త్వా ప్రాజాపత్యంసమాచరేత్.

౧౮.

సకులపును, వెలయాలిని, గేదెను, లూట్టియను, కొతిని, గాడిదను, పందిని, కూడిన ప్రా
జాపత్యము చేయవలెను.

శ్లో. గోగ్రామీచత్రిరాత్రేణ గామేకాం బ్రాహ్మణోదదత్.

౧౯.

గోవుతో సంగమించిన బ్రాహ్మణుడు మూడుదినము బువ్వవాసముచేసి యొకయోగును
కానముచేసిన శుభుడగును.

శ్లో. శుహిష్యస్త్రీఖరీగ్రామీ వ్యవహారాత్రేణగుర్యతి.

౨౦.

గేదె, లూట్టియ, గాడిద, వీని నొక్క పర్యాయము కూడినవారి యొకపలు రాత్రియు
నుపవాసము చేసిన పవిత్రుడగును.

శ్లో. డామరేననుచేవాని దుర్భిక్షేవాజనక్షయే

బ్రున్దీగ్రాహేభయాత్తావా సదాస్వస్త్రీం నిరీక్షయేత్.

౨౧.

శక్రవైద్యముపలన సుప్రసవము, యుగము, కజపు, బహుజనులు చచ్చుట, బలాత్కారి
మున స్త్రీల నెత్తివారిపోవుట, భయముపలనిసిడి, ఇద్దియాపదల నెల్లప్పుడును తనభాగ్యను రక్షిం
చుకొనవలెనుగాని యుదేక్షించి తానే పగులత్తరాదు.

శ్లో. చండాలైస్సపసంసర్కం యూనారీకురుజేతతః

విప్రాణాదశవరాకృత్వా స్వకందోషగ్రహకాశయేత్.

౨౨.

చండాలలతో సంసర్కము కలిగిన స్త్రీ శ్రేష్ఠులగు బ్రాహ్మణుల పదుగిండు సభచేయించి
కొని తనపాపము వారితో విన్నవింపవలయును.

శ్లో. ఆకంఠసన్ముజేకూపే గోమయోకకర్దమే

తత్రస్థిత్యా నిరాహారా త్వహూరాత్రేణ నిష్క్రమేత్.

౨౩.

సశిఖింపపసంకృత్వా భుంజీయాద్యావగోదనమ్

త్రిరాత్రిముపవాసిత్వా శ్వేకరాత్రంజలేవసేత్.

౨౪.

శంఖపుష్పలతామూలం పత్రంవా కుసుమంఫలమ్

సువర్ణంపంచగవ్యంచ క్వాధయిత్వా పిబేజ్వలమ్.

౨౫.

ఏకభుక్తంచరేత్పిశ్చ ద్యావత్పుష్పసతీభవేత్

నత్రంచరణితద్యావత్సానత్సంనర్తజేబహిః.

౨౬.

తరువాత వానిని పరిశీలించి కొన్ని సంగతుల గూర్చియు దావువేసి నీళ్లు నిండబోసి దానియందు పువపానము నీటి కొరికగల రాత్రియందుకే వేయవలెను నానాదు వనము చేయించు కొని యివాన్మునిని నిర్మించి మామండలము బువపానము చేసి స్వామినియైన కలము లోగలగల నీళ్లుగోను , ముగ్ధన నమున, శంభుప్రసాదమును చేసి, పుష్ప, పండును, బంగారు, పంచ గవ్యము నీటితో నాచి నొచ్చించి గూర్చినము మొలకలు, ముట్టునముగలముక నొంటిపూట భుజించవలెను. ప్రతిము పేరునందును ముగ్ధనక నలుగుల నే ముండవలెను.

శ్లో. ప్రాయశ్చిత్తే తత్తత్సేవ్యే కుర్యాద్భక్తిః కథాగోచరమ్
 సోమ్యం నక్షే శాంతిద్యా మ్యం సా రాతరో బ్రవీత్. — ౨౨.

ప్రాచీన శాస్త్రము చేరినవిక గుణించుము ప్రాయశ్చిత్తము చేసి యాపును పృథగ్గి మును కాము చేసిన పాపములను విడువవలెను.

శ్లో. చాశో వ్యవస్థానాం కృత్వా నాన్యదాచరన్ముత్తమ్
 యథాభిమాన మ్మహిమో తస్మాత్త్యం సామాప్నోతిత్. — ౨౩.

నాలుగు వర్గాల ప్రాచీన శాస్త్రము చాశాచరము చేసిన శుద్ధులగును. భూమి ముట్టిగా స్థిరము చేసి, నీరు ప్రసాదించి చేయి కోజునుగాని విడువరాదు.

శ్లో. యోగో గాఢో గూఢో వ్యాచారాద్వైఖ్యా బాహ్యభూతః
 కృత్యా సాంసారిక కృత్రిం సుఖమా రాతరో బ్రవీత్. — ౨౪.

కష్టి, కొద్ది, బలించి, గాఢము, గూఢమున గోరం (చేసి స్త్రీ) సాంసారిక కృత్రిము చేసిన పాపములను విడువవలెను.

శ్లో. సకృత్కృతామృతానాం నేచ్ఛంతీషాం కర్తృభిః
 ప్రాజాపత్యే గుర్ధ్యేత మున్మత్తప్రసాదేనచ. — ౨౫.

ఏదొకరి లాభమునందును, నొకరిని నును గుర్రాత్తులచే నొకరిపలకునో యాస్తి ప్రాణాపయ్యము చేసి నొకరిననుచు నవి గుర్రాలగు.

శ్లో. పశ్యంత్యం నేస్య యస్య గౌర్యాసురాంపిబేత్
 పోతాన్త్యే నేస్య నిన్మృత్యోనిః యతే. — ౨౬.

ఎరిగి నొకరిని ద్రావునో వాడు నొకరిని పరముకలము గలవాడగును. అట్టి గౌర్యా యాపమయిన సలముకలముగల గుఱువకు నొకరినొకరు.

శ్లో. గాయత్రీం జపమాచస్తు కృత్రిం సాంతపసంచ రేత్.
 ఆపురుషో గాయత్రీని జపించుచు సాంతపసంకృతము చేయవలెను. — ౨౭.

శ్లో. గోమూత్రం గోమయం యదం దధిన్వీతుశోదకమ్
 ఏకరాత్రో వనానస్పృశ్య గ్రిసాంసారికసంస్కృతమ్. — ౨౮.

ఆనానందిము, గోమయము, నాన, పెరుగు, నేయి, దధినినొక్కరి యానీటి నాణునన ముగ్ధన జించుటయు నొకరిన యుపవాసము చేయుటయు సాంతపసంకృత మనవలెను.

శ్లో. బాహ్యజన్మేద్గర్భం మృత్యోవ్యక్తేగజేసతా
తాన్త్యజేతవరేరాష్ట్రే సతితేపాపకారిణిమ్. ౨౫.

భక్త చనిపోయినను, దేశాంతరము వెడలి వాని దేహియగుండినను, ఏ స్త్రీ నివాసించువారు లేక పరపురుషునితోఁగూడి బిడ్డల గననో, పాపముచేయు స్వభావముగల యాపాప త్తురాలని పరదేశము వెడలఁగొట్టవలయును.

శ్లో. బ్రాహ్మణీతుయదాగచ్ఛేత్పరపుంసా సమన్వితా
సాతుసప్తావినిద్రేశ్యా నతిస్యాగమనంపునః. ౨౬.

ఏ బ్రాహ్మణస్త్రీ తండ్రి మగఁడు మొదలగువారుగాక తక్కినపురుషునితోఁ బ్రాణముగఁ గూడి దేశాంతరము వెడలునో, దాని నప్ప మని బంధువులలో ప్రకిటింపఁబడును. అది మరల నింటికివచ్చిన వెడలఁగొట్టఁజనును.

శ్లో. కామాన్యోహాత్తుర్ముగచ్ఛేత్త్యక్త్యాబంధూన్పింఘితాన్
సాతుసప్తావేదేలోకే మానుషేషు విశేషతః. 3౦.

ఏ స్త్రీ బంధువులు, పెనిమిటిని, కొడుకులనువిడిచి కామమునైన శాస్త్రమొలుంగకనైన గ్రామాంతరముల చిరకాలముండిండు వెడలునో దానికి పరలోకము చెడును. బంధువులలో నెన్నఁడును చేర్చఁబడుటగాన నిహలోకము విక్రమిల్లిచెడును.

శ్లో. మనమోహగతానానీ శ్రోధాగ్ధండాదితాడతా
అద్వితీయాగతానైవ పునరాగమనంభవేత్. 3౧.

ఏ స్త్రీమైన పెద్దలమొదల నవమానమిచ్చిగాని యవివేకముగాని చెందుటవలన కోపించి పెనిమిటి మొదలగువారు కట్టలు మొదలగువారితోఁ గొట్టిన నొక్కతెయు నిచ్చనచ్చినట్లు వెడలిన నది మరల నింటికి రావచ్చును.

శ్లో. దశమేతుదినేప్రాప్తే ప్రాయశ్చిత్తంసవిద్యతే
దశాహంసత్యజేన్నాదీం శ్యతేన్నశ్శత్రుతాంతః. 3౨.

భర్తాచైవచరేత్కృత్యం కృత్యార్థంచైవ బాంధవః. 33.

ఇట్లు వెడలిన స్త్రీ పదిదినములదనుక వ్యక్తచరించినట్లు వివరావన్న ప్రాయశ్చిత్తము లేకుండ జేర్చుకొనఁదగునుగాని విడువరాదు. చెడినట్లు వివచ్చిన విడుచనది. విడువనియెడల మగఁడు కృత్రమును బంధువులు సగముకృత్రమును చేయవలయును.

శ్లో. తేషాంభుక్తాచపీత్వాచ అహారాత్రేణ శుద్ధ్యతి. 33.

అట్లు ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనినివారియంట భోజనముచేసినను నట్లు త్రావినను నొక్కదిన ముపవాసముచేత శుద్ధుఁడగును.

శ్లో. బ్రాహ్మణీతుయదాగచ్ఛేత్పరపుంసావివర్జితా
గత్వాపుంసశ్శతం యాతి త్యజేయస్తాంతుగోత్రేణః. 3౪.

బ్రాహ్మణస్త్రీ కోపముచేతనైన గొట్టుట మొదలగు కారణముచేనయిన లేచిపోయినపుడు పక్షపురుషునితో సూడకున్నను, క్షణజనిపిచిప నూర్లకొలఁది పురుషులతో సంగమించునని తెలంచు బంధువులు దానిని విడతురు.

శ్లో. పుంసాయదిగృహంగచ్ఛే తదశుద్ధంగృహంభవేత్

ః తిమాత్మగృహంగచ్ఛే జ్వరస్యైవతే తగృహమ్..

3౧౫.

ఈచేరి బ్రాహ్మణస్త్రీ యాపురుషునితో నివస్థించుటకొఱకు మగఁడు, తల్లి, బారుఁడు మొదలగున యవరియిల్లు ప్రవేశించిన నాయిల్లుపవిత్రమగును.

శ్లో. ఉల్లిఖ్యతగృహంపశ్చా త్పంచగణ్యేనసేచయేత్

త్యజేచ్చ మృణ్మయంపాత్రం వస్త్రంకాప్తంచ శ్లోధయేత్.

3౧౬.

ఆయిల్లులియు లైవ్వి పిదప శంచగవ్యము చల్లవలయును. మంటికుండలు తీసివేయవలెను. బట్టలును కఱ్ఱసామానులను వెనుకఁకెప్పినట్లు శుద్ధిచేయవలెను.

శ్లో. సంభారాం చోభయంతస్త్వార్యా స్తోకేతేష్వ ఫల్బాద్భవాత్

తామ్రాణిఁచగణ్యేన కాంస్యాన్విశేధస్తభిః.

3౧౭.

కొబ్బరిచిప్పలు మొదలగు పండ్లవలనగలిగిన సాగ్రములగోవుఁగోకతో నీళ్లు చల్లుటచేతను రాగివస్తువులను పులుసుతోను పంచగవ్యముతోను కంచుపాత్రములు పధిమాట్లు వెలివిడితోఁ దోముటచేతను శుద్ధిచేయవలెను.

శ్లో. ప్రాయశ్చిత్తంచరేద్విప్రో బ్రాహ్మణైరుపపాదితమ్

గోద్యయందక్షిణాండద్యా త్వాజపత్యవ్యయంచరేత్.

3౧౮.

ఇట్లుపకరణముల శుద్ధియొనర్చి యాయింటి యజమానుఁడు బ్రాహ్మణులచే విధింపఁబడిన ప్రాయశ్చిత్తముఁ జేసికొని యాపును శ్మశానమును దానముచేసి రెండ్రసాజాపత్యములు చేయవలెను.

శ్లో. ఇతరేషామహూరాత్రం పంచగవ్యంచశోధనమ్

ఉపవాసైర్వృతైఃపుణ్యై స్సాన్నసంస్థార్పవాదిభిః.

3౧౯.

ఆయింటునున్న తక్కినజనులకు నొకతినముపవాసమును పంచగవ్యము పుచ్చుకొనుటయు శుద్ధి గలిగించును. వారితో వ్యవహరించుచూ, ఉపవాసములు, పుణ్యవ్రతములు, సాన్నము, సంధ్య, దేవతార్చనము, మంత్రజపము, వ్రేలిమి, కనికరము, దానము, వీసిలో నొకదానిచే శుద్ధులగుదురు.

శ్లో. జపహోమదయాదానై శ్శుద్ధ్యంశేబ్రాహ్మణాదయః

ఆకాశంవామురగ్నిచ్చ మేధ్యంభూమిగతంజలమ్.

౩౨౦.

సదుష్మంతిచదర్భాశ్చ యజ్ఞేషు చమసాయథా.

౩౨౧.

యజ్ఞములందు చమసములను పాత్రములవలె నాయింటి యాకాశము, గాలి, నిప్పు, భూమియందున్నవీరును, దర్భలును, పవిత్రములు. వానికి నపవిత్రతఁ గలుగదు.

దశమాధ్యాయము సంపూర్ణము.

ప్రాయస్కే స కాంక్ష ము.

వివేకము.

శ్లో. అమేష్వ రోహిణీగోమహంసం చంజాలాస్సంసంధాసినా

యదిభుక్తింశ్రువిప్రేణ కృత్వాచాంద్రాయంబు రేఖే.

౧.

బ్రాహ్మణుఁ డపవిత్రపదార్థముల కలిసినయన్నము, శేతస్సు, గోమహంసము, చందాలని యన్నములిన్న చాంద్రాహణమునెడు కృత్తము చేయవలెను.

శ్లో. తక్షవక్షత్రియోస్తైశ్శోభ్యర్థంచాంద్రాయణంచరేఖే

శూద్రోప్యేనం తథాభుంక్తే ప్రాజాపత్యౌనమాచరేఖే,

౨.

పంచగవ్యంపితౄన్చాగ్నిం బ్రహ్మకూర్వంపితౄజః

ఏకద్విత్వీత్యగ్నౌ ప్రాజ్ఞాన్వివాహ్యమక్రమాత్.

౩.

రాజును, కోమటియు, వీసి భజించిన అగ్నియు చాంద్రాహణము చేయవలెను. శూద్రుఁడు నిట్లు భుజించిన ప్రాజాపత్యము చేయవలయును. పంచగవ్య (పంచగవ్యము పుచ్చుకొనవలె యును. తక్కిన చూడబాగులవారును బ్రహ్మకూర్వము (పంచగవ్యము) పుచ్చుకొనునది. బ్రాహ్మణులు మొదలగువారు ఏమిసగ నొక్కటి గలదిగా నుండు నాఁటి గోవులనెనున బంగారమున దానము చేయవలయును.

శ్లో. శూద్రాన్నమాత్రాన్నం చ అభోజ్యశ్శాస్త్రేమేవచ

శంకితంప్రతిషిద్ధాన్నం పూర్వోచ్ఛిష్టం తైవచ.

౪.

యదిభుక్తంశ్రువిప్రేణ అజ్ఞానాదాపగోపివా

జ్ఞాత్వానమాచరేత్కృత్వాం బ్రహ్మకూర్వేనమాచరన్.

౫.

బ్రాహ్మణుఁ డేతుంగకయైన నాపవలనైన శూద్రులయొక్క యన్నము ఆశించు వచ్చినవారియన్నము, తినఁగూడనివారి యన్నము, విషసంఘేపముల యన్నము, శాస్త్రముచే నిషేధింపబడినయన్నము, పూర్వమెంగిలి చేయబడినదియునగు నన్నమును దినిన నెరింగి కృత్తము చేసి బ్రహ్మకూర్వము చే శుద్ధిచేసికొనవలెను.

బాలైర్నకులమాజ్ఞానై రన్నముచ్చేషితంయదా

తిలదర్భదక్షైఃప్రోత్య శుద్ధ్యతేనాత్రనంశయః.

౬.

బిడ్డలచేతను, ముంగులచేతను, పిల్లలచేతను, నెంగిలిచేయబడిన యన్నము నూపురింజలు దర్భలునుంచిన జలముచే ప్రోక్షించిన పవిత్రముగును. ఈయగ్గమున సందియము లేదు.

శ్లో. ఏకపక్ష్యుపవిస్తానాం విప్రకాంసహభోజనే

యద్గోపితౄజేత్సాత్రం శేషచుష్మనభోజయేత్.

౭.

శ్లో. ద్విజశిశూపణరతాన్మగ్యమాంసవివర్జితాన్
 స్వకర్తనిరతాన్నిత్యంతాంచూద్రాన్నత్యజేద్విజః. ౧౫.

ఏశూగ్రులు కన్ద్రాపక మంసమువినక ద్విజులసేవయుం దానగలవారై యెల్లవేళల తమకు విధింపబడిన కర్మలనుం దానకై గలిగియుండునో యట్టిశూగ్రులను బ్రాహ్మణులు విడువరగు.

శ్లో. అజ్ఞాసామృగజీవేవిప్రస్సూతకే మృతకేపివా
 ప్రాయశ్చిత్తగకళం తేషాం వణేనశ్చే వినిర్దిశేత్. ౧౬.

బ్రాహ్మణు లెఱుంగక పురుషున మములసైన చచ్చిన నాలుగువర్ణములలో నేవారి యింటనైన భోజనము చేసిన వారికి సామ్యత్వము వేరువేరుగ నెట్లు చెప్పవలయును.

శ్లో. గాయత్ర్యుప్సహసీణ శుద్ధిస్యామృతాన్మూతకే
 వై శ్వేపంచసహస్రేణ త్రిసహస్రేణ తీత్రియే. ౧౭.

బ్రాహ్మణ్య యదాభుంక్తే ద్వేసహసేత్తుజాపయేత్
 అథవావామదేవ్యేన సామూచైతేనశుద్ధ్యశి. ౧౮.

ఆశౌచముగల శూగ్రునియింట భుజించిన నెన్నిమిది వేలమాట్లాను వైశ్యునియింట భుజించిన నైగువేలపర్యాయములును నట్టేత్తత్రియనియింట భుజించిన మూడవేలమాట్లాను గాయత్రీ జపింప వలయును. ఆ ట్టే బ్రాహ్మణునియింట భోజనము చేసినపుడు రెండువేలపర్యాయములు గాయత్రీ జపముచేత నైనను వాను దేవ్యమును సాను మొక్కమాటు జపించుటచేత నైన శుద్ధిఁజెందును.

శ్లో. శుష్కాన్నంగోరసంస్తేహం శూద్రకేశ్శన ఆగతమ్
 పక్వ్యవిప్రగృహేభుక్తం భోజ్యతన్నమరబ్రవీత్. ౧౯.

తడిలేని బియ్యము మొదలగునవియు, నావుయొక్కసాలు మొదలగునవియు, చమురును, శూగ్రులయింటనుండితెచ్చి బ్రాహ్మణులయింట వంటచేసిన భుజింపఁదిగినవి మనువుఁ జెప్పెను.

శ్లో. ఆపత్కాలేషువిప్రేణ భుక్తంశూద్రగృహేయది
 మనస్తాపేనశుద్ధ్యేత ద్రుపదాంవా జపేచ్ఛతమ్. ౨౦.

బ్రాహ్మణుం దాపదవచ్చినపుడు శూగ్రునియింట భోజనము చేసిన మనస్తాపముచేతను ద్రుపదాదివ' ఆను ఋక్కు నూఱుమాట్లా జపించుటచేతను పవిత్రుఁడగును.

శ్లో. దాసనాపితగోపాలకులమిత్రార్థశీలినః
 ఏతేశూద్రేషుభోజ్యాన్నా యశ్చిత్తాసం నివేదయేత్. ౨౧.

దాసుఁడు, నాపితుఁడు, గోపాలుఁడు, కులమిత్రుఁడు, (అర్థికుఁడు, లేక యర్థశీలి, త్రికరణ శుద్ధిగ నీవాఁడనని తెలుపుకొనువాఁడు, లేక ఆత్మనివేదకుఁడు) శూగ్రుఁడొకటి వీరియన్నము తినఁ దగినది.

శ్లో. శూద్రకన్యాసముత్పన్నో బ్రాహ్మణేనతుసంస్కృతః
 సంస్కారాత్పుభవేద్దాస అసంస్కారాత్తునాపితః. ౨౨.

బ్రాహ్మణుడు కాపులపిల్లలకు పెండ్లాడి దానియందు కన్న కొడుకు మంత్రరహితములగున కర్మల కలవాడయిన దాసుడనియు, లేనివాడనియు న్యాయముచేయును.

శ్లో. త్సత్త్రిమామాన్త్రకన్యాయాం సుఖోజాయేతినామతిః

సఖోపాలితజ్జేయో భోజ్యోవిప్రైర్భువంశయః. ౨౩.

త్సత్త్రిమామాన్ పెండ్లాడిన శూద్రకన్యాయందు కన్న కొడుకు కినిమత్రమున గోనాడని తెలియదు. దానియందు బ్రాహ్మణులు తినివచ్చునది సంశయము లేదు.

శ్లో. వైశ్యకన్యసముద్యాతో బ్రాహ్మణేషు సంస్కృతిః

సూర్యకన్యజ్జేయో భోజ్యోవిప్రైర్భువంశయః. ౨౪.

బ్రాహ్మణులనామెంకి పేరేనుడుగా నన్ను గ్రహించుగాని, తొమటి, వివాహమున శూద్రకన్యాయందు కన్న కొడుకుగాని కలముడనబడును. బ్రాహ్మణులను వివాహమున తొమటికన్యాయందు కని కర్మలు చేసినవాడనుడనియును స్పష్టమైయున్నది. బ్రాహ్మణులు పెండ్లాడిన రాక్షసిమైనందు కని సంస్కృతులు, చేసినవాడను అతనివేదముడనబడును.

శ్లో. ధాండవితమగోవ్యేషు శలందధిష్ఠితంపయః

అకామతస్తుయోధంశ్చే ప్రాయశ్చిత్తంకథంభవేత్. ౨౫.

అన్నము తినరానిదనివారి కుండలయందున్న పిల్ల, పెరుగు, నేయి, నీలు, ఇవి యింకా బ్రాహ్మణులకి ప్రాయశ్చిత్త మెట్లగును.

శ్లో. బ్రాహ్మణఃత్సత్త్రియోవైశ్య శూద్రోవా ఉపనర్పతి

బ్రహ్మకూర్చోపవాసేన యోజ్యావర్ణస్యోపకృతిః. ౨౬.

ఈ గ్రామముచేసి చేసిన బ్రాహ్మణ త్రిమి వైశ్యులకు పాపమును ముపహాసమును బ్రహ్మకూర్చు ము బ్రాహ్మణులు ప్రాయశ్చిత్తము విధింపవలయును.

శ్లో. శూద్రాణాంనోపవాసస్సాన్య చూద్రోహచేనశుభ్యతి

బ్రహ్మకూర్చ మహూరాత్రం శ్వపాకమపిశోధయేత్. ౨౭.

శూద్రులు అపవాసము చేయనక్కరలేదు. వారు దాసులున పవిత్రులగుదురు. ఉపవాసము చేసి బ్రహ్మకూర్చము ప్రాపుట, శ్వపాకమైనది పవిత్రమని జేయరాదు.

శ్లో. గోమూత్రం గోమయంక్షీరం దధిసర్పిశుశోదకమ్

నిర్దిష్టం పంచగవ్యంతు పవిత్రంపాపశోధనమ్. ౨౮.

పంచగవ్యము అనబడు ఆవుపంచదోషము, గోమయము, ఆవుపాలు, పెరుగు, నేయి, ఈ యిరువురు ద్రవ్యములును పవిత్రములుగనుక పాపమును పోగొట్టునని చెప్పబడినది.

శ్లో. గోమూత్రంకృష్ణవర్ణాయాః శ్వేతాయాశ్చైవగోమయమ్

పయశ్చ తామ్రవర్ణాయాః రక్తాయాగృహ్యతేదధి. ౨౯.

కపిలాయాఃపుత్రంగ్రాహ్యం సర్వంకాపిలమేవనా. ౩౦.

నల్లనియావుపంచిలోము, తెల్లనియావుముక్కి పుకీసమును రౌండుగుల యావు నేర్పుమును
పట్టని యావు పెరుగును, పచ్చని యావు నేర్పుమును స్వీకరింపఁదగును. వేరుగులగుల యావులు
దొరికికున్న వైరును పచ్చని యావునె గ్రహింపఁదగును.

శ్లో. మూత్రమేకపటంకం గ్యాదంగుస్తార్థంతు గోమయమ్

క్షీరంసప్తపటందద్యాద్ధృత్రిపలముచ్యతే.

30౪.

ఘృతమేకపటంకద్యాత్పలమేకం కుశోదకమ్.

3౧.

ఆవుపంచిత మేకపలమును, గోమయము బొట్టనవేలిపొడి కడనంతయాను, క్షీరమేడు
పలములును, పెరుగునొడుపలములును, నేయి యొకపలమును, ద్విభజలమొకపలమును గ్రహింప
వలయును.

శ్లో. గాయత్త్యాదాయగోమూత్రం గంధద్వాకేతిగోమయమ్

ఆగ్నయస్వేతిచక్షీర్ధం దధిత్రాన్తస్తథాదధి

3౨.

తిథాశుక్రేతిసేత్యాద్ధృత్రిపలముచ్యతే.

పంచగవ్యముచామూత్రం స్థానానాన్తస్పన్నైశ్చ.

౩౩.

గాయత్రిగోమోమూత్రమును, గంధద్వాకేతి అను ఒక్క గోమయమును, ఆగ్నే
యస్త్రి, అనుమూత్రముతో బలును, దధిత్రాన్త అను మూత్రముతో బెరుగును, శుక్రమస్వేయము
మంత్రముతో నేర్పుమును, సేత్యాద్ధృత్రి అనుమూత్రముతో ద్విభజలమును, గ్రహించి పవిత్రముల
యిన వీరి నన్నిచేసిన నొకపలము.

శ్లో. అపోహిష్ఠాపేతిచాలోఽప్య మానస్తాకేభిమంత్రసోక్.

3౩౪.

అపోహిష్ఠా, అను ఋక్కులతోఁ గలిపి, మానస్తాకే, అను ఋక్కుతో నభిమంత్రంప
వలయును.

శ్లో. సస్తానరాస్త్యయేకర్థా అచ్చిన్నాగ్రాశ్శుకత్విషః

వృక్షేరుద్ధృత్యహోతవ్యం పంచగవ్యంయథావిధి.

3౩౫.

ఈపంచగవ్యమును ఏదంటికిఁ బెట్టి ఏ కానికొని కొనెను కోయనివియు, చిలుకరంగుల
వియు నయిన దర్భలతోఁ బ్రసించి యథాశాస్త్రముగ హోమముఁ జేయవలయును.

శ్లో. ఇరావతీఇకంవిష్టుం గ్లానస్తాకేతుశంవతి

వతాభిశ్చైవనహోతవ్యం హుత శేచంసిభేద్విజః.

౩౩౬.

ఇరావతీ, ఇకంవిష్టుం, మానస్తాకే, శమ్, అనుశబ్ద హోమంకులకంసోదేవీ మొసలగునది
యొకటి, ఈ ఋక్కులతోను హోమముఁజేసి మిగిలిన ద్వైలు త్రావుదురు.

శ్లో. ఆలోఽప్యప్రణవేనైవ నిర్తంధ్యప్రణవేనతు

ఉర్ధ్వత్యప్రణవేనైవ పిభేచ్చప్రణవేనతు.

3౩౭.

కలుపుట, తలుచుట, ఎత్తుట, త్రావుట, ఉపమలయందు ఓంకారమె యుచ్చరించుచుండ
వలెను.

శ్లో. యత్ప్రసక్తిగమివాపి దేహతీక్షణత దేహినామ్
పరమహంసోపాపేత్యస్త్వం ప్రవృత్తిగ్నిరవేంధనమ్.

32౪.

ఈ ప్రహ్లాదాదుల ప్రాణాలతోగలమును నీ చర్మమును నెముకిలను పొందియున్న పాపము నంతలు ప్రవృత్తి చివరకు కట్టెలనువలె కృష్ణముచేయును.

శ్లో. పరిత్రాప్తః పుణ్యోక్తేషు దేవతాభిరధిష్ఠితః

స సుఖభోగో మూత్రే నోమమేవ శిష్యవాహనః.

3౨౫.

స శ్చ నాయుస్సముద్దిష్టః సోమగ్నీ చ పుష్పతేరభిః

కించితః పితౄణామౌదాగ గౌరవ సేవసంఘసంగీతమ్

స పృథుతస్త్విజానీశో మృత్యావ్యాచారద్రావణంచరేత్.

౪౦.

సూడు సేవలు నేరలు నివంచన వ్యయన వ్యయం ప్రవేశించియుండుటచేత పాపము పోక నొలును. నోమగ్నమున పనిలు చేసు, నోమయతనమున్నగు, కనుగనముగాలియు, పాలమును చొల్లమును, కలివినును మున్నగుట ముండు. బ్రాహ్మణుని నోటినుండిపారి భోజన ముద్రయనం నేరల ప్రాంతమున మోటుచువిలయు. బ్రాహ్మణుని చారద్రావణము చేయవలెను.

శ్లో. పాపేన తిథంపస్త్యా శ్వేతృగాలంచమర్కటాపి

సంధిచక్రాదివిధిం సత్వమేష్యా అపొద్విజా.

౪౧.

సారంతుకుణంకాంబిద్వరాహంభుకోష్ఠకమ్

గావయునా వ్రతకంపి మామూరింసద్ధజుతథా.

౪౨.

నై సూక్తు సూక్తింపై పాంవా కూ పేయదినమజ్జతి

తదాకస్యాకదృశ్యస్య పితౄస్యాగుసంయది.

౪౩.

ప్రాయశ్చిత్తిం భవేత్సంపాః క్రమేషై తేనసర్వతః

విప్రశ్చుభ్యేతి రాశ్రేణ ద్భక్తియన్మదిసర్వ గూత్.

౪౪.

ఏకాపి నాపివై శ్వస్య తాద్రోప క్షేణత్యతి.

౪౪౪.

మాదిశుంగున్ను చేయవలెను, అనిన ఎముకలు, శిశువు మొదలగు వానిని కుక్క, నక్క, కోతి, మనుష్యుడు, గాడి, ఊరినంగి, గాడిక, బొట్టిను, ఏమయు (ఆవువలెనుండు నవవిప్పు గము), ఏనుగు, నెయ్యి, కటాజు, భిక్షము పుణ్య. ఎలుక, సింహము, ఈజంతువులుపడి మునిగి చచ్చిన వానిశవములను జూచి, యపవిత్రములను గూనీళ్ల స్నానము చేసినను, దాహము పుచ్చు కొన్నను సంహను క్రమమున నీవిధమున ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనవలయును. బ్రాహ్మణుడు మూడుదినములును, శూద్రులు రెండుదినములును, కోమటి యొకదినమును సువధాసము చేయవలెను. శూద్రుడు పశులమాత్రము భుజింపకుండుటలన శుద్ధుడగును.

శ్లో. పరపాకనివృత్తస్య పరపాకరతిస్యచ

అపచస్యచ భుక్త్యాన్నా నివృజశ్చంద్రాయణంచరేత్.

౪౫౪.

పరపాకనివృత్తుఁడ, పరపాకరతుఁడు, ఆపచుఁడు, (చేప్పబడఁగల లక్షణముగలవారు).
పీరియన్నము తిన్న బ్రాహ్మణుఁడుచాండ్లదాయణము చేసికొనవలయును.

శ్లో. అపచస్యతుయద్దానం దాతుశ్చాస్యకుతఃఫలమ్

దాతాప్రతిగ్రహీత్యాచ ద్వాతౌనిరయగామినౌ.

తత్త్వ.

అపచునికొఱకు దానముచేసిన దాతకు ఫలములేదు. ఇచ్చినవాఁడు పుచ్చుకొన్నవాఁడు నిర్లభ నరకమును బొందుదురు.

శ్లో. గృహీత్వాన్నింసమూరోప్య పంచయజ్ఞాన్ననిర్విచేత్

పరపాకనివృత్తౌపా మునిభిః పరికీర్తితః.

ర౭౫.

వివాహకాలమున నన్ని సంపాదించుకొని యాత్మారోపణముచేసి వైశ్వదేవాదులు చేయనే వాఁడు పరపాకనివృత్తుఁడనబడును.

శ్లో. పితృష్యుజ్ఞాస్వయంకృత్వా పరాన్నేనోపజీవతి

సతతంప్రాతరుత్థాయ పరపాకరత్నసునః.

ర౭౬.

తా ననుదిన ముచుమునశించి వైశ్వదేవాదులు చేసికొనియు నితరుల యన్నము తినుటచే బ్రతుకువాఁడు పరపాకరతుఁడు.

శ్లో. గృహస్థధర్మోయోవిప్రో దదాతిపరివర్తితః

ఋషిభిర్ధర్మ తత్త్వజై రపచఃపరికీర్తితః.

ర౭౭.

ఏవిప్రుఁడు గృహస్థశ్రమమును పొంది యితరుల కన్నముపెట్టక తానె తినునో, వాఁడప్స చుడని ధర్మముల నిజమెఱింగిన మునులు చెప్పిరి.

శ్లో. యుగేయుగేతుయేధర్మా స్తేషుజేషుచయేద్విజాః

తేహందిందానకర్తవ్యా యుగరూపాహితేద్విజాః.

౭౮.

ఆయాయుగముల మారుచుండెడి ధర్మములం గాలవశత నమస్థించు నప్పటప్పటి స్థితులు నిందింపఁగరు.

శ్లో. హుంకారంబ్రాహ్మణస్యోక్త్యా త్వంకారంచగరీయసః

స్నాత్వాతిష్ఠన్నహశ్శేష మభివాద్యప్రసాదయేత్.

౭౯.

ఊ అనుటచే బ్రహ్మచేత్తకు మనసున పీడగలిగించినవాఁడును విద్యావయోవృద్ధుఁడగువాని నీ వని మాటలాడినవాఁడును, స్నానముచేసి ప్రాస్తగ్రంథవరకు భోజనము చేయకుండనుండి రాత్రి ననుస్కారముచేసి తమయపరాధము తమింపుమని వేడుకొనవలయును.

శ్లో. తాడయిత్యాత్మజేనాపి కంఠేబద్ధాపివాసనా

వివాదేవాపినిర్జిత్య ప్రణిపత్యప్రసాదయేత్.

౮౦.

అట్టివారిని గడ్డిపరకతోనైన కొట్టినను మెడను బట్టతోనైన కట్టినను వాదముచేసి గలిచి నను ననుస్కరించి బ్రతిమాలుకొనవలయును.

శ్లో. అపగూర్వత్వ హావరాత్రిం త్రిరాత్రం షీతిపాతనే

అతికృచ్ఛించరుధిరే కృచ్ఛోభ్యంతర్భోజితే.

౧౩౪.

పథింప క్షయైత్తిన నొకదినమును నేలబడల్గోచిన మూడుదినములు నుపవాసము చేయవలయును. దెబ్బదిగిరి దక్షము బయలు వెడలిన నత్తిస్రమును దక్షమురాక లోపల గడ్డకట్టిన కృచ్ఛమును చేయవలయును.

శ్లో. ననాహమతికృచ్ఛింస్యా త్పాణిపూగ్నభోజనః

త్రిరాత్రముపవాసీస్యా దతికృచ్ఛిస్సడచ్యతే.

౧౩౫.

అత్తిస్రము చేయువాడు, లోబ్బిదిదినములు పట్టెడుపట్టెడన్నముదిని మూడుదినములుపవాసము చేయవలయును. అది అతికృచ్ఛ మనబడును.

శ్లో. సర్వేషామేవపాపానాం సంకరేనముఃస్థితే

దశసాహస్రమభ్యస్య గాయత్రీశోధనంపరమ్.

౧౩౬.

అన్నిపాపములకు మేళనము సంశ్లాప్తమయిన పదివేలపఠ్యాదుములు గాయత్రీ జపించుట యుత్కృష్టమున ప్రాయశ్చిత్తమగును.

ఏకాదశాధ్యాయము సంపూర్ణము.

ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

ద్వాదశాధ్యాయము.

శ్లో. దుస్వప్నం యదివశ్యేత్తు వాంతేతు త్సురకర్తణి

మైఘనే ప్రేతధూమేచ స్నానమేవవిధీయతే.

౧.

చెడ్డకలగన్నను, కక్కుకొన్నను, త్వరము చేయించుకొన్నను, సురతము చేసినను, శ్లాన ధూమ మృఘాణించినను, స్నానము చేయవలయును.

శ్లో. అజ్ఞానాత్ప్రశ్యాద్విజ్ఞాత్రం సురాసంస్పృష్టమేవచ

పునస్సంస్కారమర్హంతి త్రయోవగ్నాద్విజాతయః.

౨.

బ్రాహ్మణులు, త్రిత్రియులు, వైశ్యులును ఎఱుంగక, మూత్రపురీషములును కల్లునుతాకిన యన్నములిన్న, తిరిగి యుపనయనము చేయించుకొనవలయును.

శ్లో. అజినంమేఖలాదంఘో భైక్షచర్యావ్రతానిచ

నివర్తంతేద్విజాతీనాం పునస్సంస్కారకర్తణి.

౩.

ఇష్టిచర్మమును, ముంజత్వముతో పేసిన మొలరాడును, దండమును, భిక్షయును, వ్రతములును, స్విజాలకు మరలచేయించు నుపనయనములయం దావశ్యకములు కావు.

శ్లో. విష్ణుత్రస్యచతుర్ధ్యర్థం ప్రాజాపత్యంసమంచరేత
పంచగవ్యంచకుర్వేత్సా త్వాపత్యాపదీభవేత్ ౪.

ఎఱుంగక మూత్రపురీషములు తాకిన నున్న మితిన్న శుశికారకు ప్రాజాపత్యముచేసి పంచ
గవ్యముతోనే స్నానముచేసి పంచగవ్యము పుచ్చుకొన్న పవిత్రుడగును.

శ్లో. జలాగ్నిపతనేచైవ ప్రస్రజ్యానాశకేషుచ
ప్రత్యావసితవర్ణానాం కథంశుద్ధిర్వ్యగ్ధయతే. ౫.

నీళ్ళయం దుట్టవలె, అగ్నియందుబడట, కొండలందునుండి క్రిందబడిట, నువ్వుప్ర
స్థానము పెట్టుట, భోజనముచూడట, ఈ యెల్ల విధములలో నేనిచేతనైన వృత్తిసొంతములు
త్తించి మఱలినవారికి శుద్ధి యెల్లు విధింపఁబడును.

శ్లో. ప్రాజాపత్యవ్యయేనైవ తీర్తాభిమతేనచ
వ్యుష్ణశ్చాపిచదాశన పక్షాశ్శుగ్ధ్యంతితేత్రియః. ౬.

రాజా, కోమటి, శాపుడు గ్రనుముగ నెంచి ప్రాజాపత్యములుచేయుట, పుణ్యస్థానముల
ము, పదియాపులు నొకవ్యుభిములు దానముచేయుట, వీనివలన శుద్ధులగుదురు.

శ్లో. బ్రాహ్మణస్య పసత్యోమి వసంగి త్వాసరుస్పతే
నశిఖింవపసంకృత్వా ప్రాజాపత్యవ్యయోద రేతే. ౭.

గోడవయందట్టి పసద్యా మృద్ధి పారాశరీబ్రహ్మ
ముచ్యతేతేనపా పేన బ్రాహ్మణత్వంచగచ్ఛతి. ౮.

బ్రాహ్మణునికి వ్రతముఁ కన్నంగలను. బ్రాహ్మణుఁ డెవరికి నులి వాలు ప్రోవలు కలిసిన
చోట బాట్టుతోడ త్తేరము చేయుచుకొని రెండుప్రాజాపత్యములచేసి యాచన వృసభమును
దానముచేసిన పవిత్రుడగునని పరాశరుఁడు చెప్పెను.

శ్లో. స్నానానివంచపుశ్యాం కీర్తితానిమనీషిః
ఆగ్నేయంవారుణంబ్రాహ్మం వాయవ్యందివ్యమేవచ. ౯.

ఆగ్నేయము, వారుణము, బ్రాహ్మణము, వాయవ్యము, నివ్యము అని ఘోషింపఁబడెను
పదిత్రములని విద్వాంసులు చెప్పెను.

శ్లో. ఆగ్నేయంభస్మనాస్నాన మేవగాహంతృవారుణమ్
ఆపోహిశ్ఠేతిచబ్రాహ్మం వాయవ్యంగోరజస్సత్రమ్. ౧౦.

యశ్శునాతపవర్షేణ తత్సానందివ్యముచ్యతే
తత్రస్నా త్యాతగంగాయాం స్నాతోభవతిమానవః. ౧౧.

విభూతివ్రాసికొనుట, ఆగ్నేయస్నానము. జలమున మునుంగట, వారుణస్నానము. ఆపో
హిస్తా అను ఋక్సూలతో జలము చల్లుకొనుట, బ్రాహ్మస్నానము. ప్రాగ్గ్రంథునపుడు ఆవులు
నెడలుచుండ నెగ నేనఘా? కునికి వాయవ్యస్నానము. ఎండతోఁగూడిన వాననీటితో నొడలు

దక్షతుట దివ్యస్నానము. అట్టిస్నానము చేసిన మనుష్యుడు గలగాననమందు స్నానముచేసిన ఫలమునొందును.

శ్లో. స్నానమయాగతంద్విగాంసర్వే జేవాపితృగణైస్సహ

వాయుభూతాన్తుగచ్ఛంతి త్కషాతానలిలాగ్ధనః.

౧౭.

స్నానముచేయ జేడలుచున్న ద్వజాని బుట్టలలోనుండి వీలగుంఘామును చెప్పిచే చేతి ను ముగ్ధులను వాయుభూతమున వెలయును.

శ్లో. నిగాశాన్తనివృంతే వృన్ధసప్తపిన్దవే

త్కషాన్తపిన్దవేన్ద్రమకృత్వానత్పితృగణమ్.

౧౮.

వాగు ముందుగ బట్టించిన ద్వజానినిగావులు. తాన పితృగణము చేయకమున్న బట్ట పొందరాదు.

శ్లో. నోమకూపేష్యవస్థాన్య యస్మిన్తే నైన్ద్రసేన్ద్రపితృగణమ్

రిచ్ఛితస్సేన త్వేన్ద్రసిన్ధురేణమతేనచ.

౧౯.

రోమకూపములయందుంచిన శిలంగుల విచ్ఛితస్వము చేసినవాడు రిక్తములోఁ బురీషము శ్లో. దర్పణముచేసిన పాపముఁ బొందును.

శ్లో. అవఘానోతియఃకేశాన్ స్నాత్వాప్రసవణోద్విజః

ఆచామేద్వాజలస్థాపి నబాహ్యఃపితృదైవతైః.

౨౦.

స్నానముచేసి తడిశౌభ్యకల గురిపినవాడును స్నానముచేసి తడిబట్టలతో మూత్రపురీషములు విడిచినవాడును, స్నానముచేసి నితరకాలమున నీటినడుము నిలిచి యాచమనము చేయు వాడును, అవిష్కృతిగలు చేయవలయు.

శ్లో. శిరఃప్రాప్తత్యకరంవాముక్తకచ్ఛశిరోపివా

విన్యాసాన్తేషవీతేన ఆచాంతోప్యశుచిర్భవేత్.

౨౧.

బట్టలోఁ దలమైన, కంఠమయిన, కళ్ళకొనిగాని, కచ్చవిడిచిగాని, బట్టు విరియబోసి గాని, జన్మములేక గాని యాచమనము చేసినవాఁడపవిత్రుఁడగును.

శ్లో. జలేస్థస్థానాచామే జలస్థస్థ బహిష్ఠస్థే

ఉభేస్థప్రాప్తసమాచాంత ఉభయత్రశ్శుచిర్భవేత్.

౨౨.

మొలకను కూర్చుండి నీళ్లందికొని నీట చినుకులుపడునట్లును నీటనుండి మొలకను చినుకులు పడునట్లును నాచమనము చేయరాదు.

శ్లో. స్నాత్వానీత్వాత్ముతేనుస్తే భుక్తౌరథ్యాప్రసర్పణే

ఆచాంతఃపునరాచామేద్వాన్తాపి పరిధాయచ.

౨౩.

నీటిని మొలకను రెంటిని తాకుచు నాచమనము చేసినవాడు రెంటును పవిత్రుఁడగును. స్నానముచేసియును దాహము తుచ్చికొనియును, తుచ్చినపుడును, నిద్రించినవేళను, భోజనము

చేసియును, వీధిలోనికి వెడలివచ్చినపుడును, బట్టకట్టికొనినపుడును, రెండుమారు లాచమనము చేయవలయును;

శ్లో. త్సంతేన్ద్రియసేచైవ దంతోచ్చిప్తే తథాన్యతే

పతితానాంఛనసంభాషే దక్షిణంశ్రవణంస్పృశేత్.

తున్నట, ఉమియుట, దంతములనుంగిలి, జననము, పాపాత్ములతో మాటాడుట, ఇవి జరిగిన నుడిచెవి స్పృశింపవలెను.

శ్లో. అగ్నిరావృచ్ఛవేదాశ్చ సోమసూర్యానిలాస్థా

సర్వసేవతు విప్రస్య శ్రోత్రేతిన్మంత్రిదక్షిణే.

అగ్ని, జలము, వేదములు, చంద్రుడ, సూర్యుడు, వాయువు, వీరందఱును గ్రహణము చేసిచెవియందే యున్నారు.

శ్లో. హస్తాశ్చరైశ్చకలైశ్చపూతం దివాస్నానం ప్రశస్యతే

అప్రశస్తేనిశిస్నానం రాహుళారవ్యతదర్శనాత్.

పగటిస్నానము సూర్యునికిరణములచే బిల్లిలము చేయబడినదై పన్నె కమ్మును. గ్రహణ కాలమునంగు తప్ప రాత్రిస్నానము ముఖ్యముగాదు.

శ్లో. స్నానందానంజహోహూమః కర్తవ్యైరాహుదర్శనే

అన్యదాత్వశుచీరాత్రి స్నాతాం పరివర్జయేత్.

గ్రహణము పట్టినపుడు రాత్రి స్నానము, దానము, మంత్రజపము, హోమము, చేయవచ్చును, ఇతరకాలములయందు రాత్రి పవిత్రముకాదు. కాన స్నానము మొదలగునవి చేయరాదు.

శ్లో. మరుతోవసపూరుద్రా ఆదిత్యాశ్చైవ దేవతాః

సర్వేసోమప్రతీయంతే తస్మాదానంతు సంగ్రహే.

వాయువులును, వసువులును, దురులును, ఆదిత్యులును, దేవతలును, గ్రహణకాలమున చంద్రునిఁ బొందుచున్నారు. కావున సప్టుడు దానము చేయవలయును.

శ్లో. ఖలయజ్ఞేవివాహేచ సంగ్రాంతౌ గ్రహణేతథా

శర్వర్యాదానమస్త్యేవ నాన్యత్రైవం విధీయతే.

కర్మమున రాశిచేసినపుడును, పెండ్లియందును, సంగ్రహణమునందును గ్రహణమునందును మాత్రము, రాత్రిదానము చేయవచ్చును. ఇతరకాలమున నిట్లు చేయరాదు.

శ్లో. పుత్రజన్మనియజ్ఞేచ తథాచాత్యయక్తర్హి

రాహుళాశ్చ దర్శనేదానం ప్రశస్తంనాన్యథానిశి.

గ్రహణకాలమునందువలెనె, కొడుకు పుట్టినపుడును, యజ్ఞమునందును, మరణకాలమునందును రాత్రియందును దానము ముఖ్యము. మఱియొకప్పుడు రాత్రి దానముకాదు.

శ్లో. మహానిశానువిశేషయా మధ్యస్థప్రహరస్వయమ్

ప్రదోషపశ్చిమామాయా దినవత్సాసమాచరేత్.

౨౭.

రాత్రి నడివిజాములు రెండున్న మహానిశయని తెలియనగు. రాత్రి తొలిజామునను తెల్ల
వారుజామునను పగటియందువలెనే స్నానము చేయవచ్చును.

శ్లో. మైత్ర్యవృక్షశ్చితిర్యుప శృంఙాలస్సనువిక్రయా

ఏతాంస్తుబ్రాహ్మణాస్పృష్త్వా సవాసోజలమావిశేత్.

౨౮.

క్షతానముననున్న చెట్లు, క్షతానము, యూపస్తంభము, మాతాత్మాదుః, సోమలతమున్న
వాడు పీని తాగిన బ్రాహ్మణుల దాబట్టలతోనే రాత్రియందును స్నానము చేయవలెను.

శ్లో. అస్థిసంచయనాత్పుర్యం రుదిత్వాస్నానమాచరేత్

అంతర్దనాపీవిప్రస్య హ్యార్థ్యర్థ్యమూచమనంభవేత్.

౨౯.

ఎముకలైతిగోయటకుపూర్వ మేచ్ఛిన స్నానము చేయవలయును. నంతరము పదిదినముల
వఱకు గోదనముచేసిన నాచమనము చేయవలయును.

శ్లో. సర్వంగంగానమంతోయగ రాహుగ్రస్తేదివాకరే

సోమగ్రహేతథా ప్రోక్తం స్నానదానాదికర్మసు.

౩౦.

సూర్యచంద్రగ్రహణకాలరేఖన నన్నియుదకంటలును గంగతో సమానములు. కావున
స్నానములు, దానములు మొదలగుకర్మకు తగినవని చెప్పబడినవి.

శ్లో. కుశపూతంకు యత్స్నానం కుశేమోపస్పృశేద్ద్విజః

కుశేనోద్ధృతతోయంయ తోస్సేమపాన సమంభవేత్.

30.

దగ్ధులతో నీళ్లుచల్లుకొని చేయుస్నానమును, దగ్ధులు జులైనవేలనుంచుకొని చేసిన నా
చమనమును దర్భలతో నెగచల్లుకొనబడిన నీరును, సోమము త్రాగుటతో సరియగును.

శ్లో. అగ్నికార్యపరిభ్రష్టా స్సంఘోపాననవర్జితాః

వేదంచైవనసీయానా స్సర్వేతే వృషలాస్తస్సృతాః.

31.

ఔపాసము లేనివారును, సంధ్యావందనము చేయనివారును, వేదము చదువనివారును, వా
రందలు శూద్రులని చెప్పబడుదురు.

శ్లో. తస్మాద్వృషలభీతేన బ్రాహ్మణేనవిశేషతః

అధ్యేత ప్ర్యాప్యేకదేశో యదిసర్వం నశశ్యతే.

32.

కావున శూద్రత్వమువలన వెఱచిన బ్రాహ్మణుల డంతయుం జరుప సాధ్యముగాకున్న కొంత
మైన వేదము ముఖ్యముగ చదువుకొనదగును.

శ్లో. శూద్రాన్నరసపుష్టస్య హ్యసీయానస్యనిత్యశః

జపతోజహ్వతోవాపి గతిరూర్ధ్వా సవిద్యతే.

33.

శూద్రులైనవారును, రసపుష్టస్య హ్యసీయానస్యనిత్యశః

విద్వాన్మునిః శాస్త్రములను న్యాయములను బలవీరియండినవాడ౯ వేదములు గలవిభుచిన్నను జప
హోమములు చేయుచున్న నుత్తమహోకమును నొందఁడు.

శ్లో. శూద్రాన్మృగ శూద్రసంపర్కం శూద్రేణైవ సహసనమ్
శూద్రాదానావాగన్యఃసన్నిధ్యైలంతమపిచాతయేత్. 36.

శూద్రులను న్యాయమును శాస్త్రమునో నొకయింట నుండుటయు వానితో నొకయొకన
మునఁ గొనియుండుటయు, వానివలన పృథ్విశాపములు తెలిసికొనుటయు, బ్రహ్మవర్చసముచే మెం
యుచున్నవాని కన్న నిక్కువైనది బుద్ధియను.

శ్లో. యశ్శూద్రావ్యాపానయేన్నిత్య శూద్రాచగృహమేధిసి
నర్జన్యవేత్త్యచోభ్యో కారవంయాల్సన్ద్విజః. 37.

ఎవఁడు కామగ్రాని చేత నన్నము పండించుకొనునో ఎవనికి శూద్రస్త్రీ భార్యగానుండునో
వాఁడు నిత్య నిర్జన్యమును చేయఁదగినఁడు. ఆ బ్రాహ్మణుఁడు సంతకమును బొందును.

శ్లో. మృతస్యోశోచుప్తాంగం ద్విజంశూద్రాన్మభోజనమ్
అహంతన్నవిజానామి కాంవాయోసింగమిష్యతి. 38.

మృత్యువును హనుచున్నవారనున్నముచేతను శూద్రునియైనముచేతను జెహము పోషించు
కొనువా రేమట్లువుట్టుకలో నేనది యెఱుంగను.

శ్లో. గృహోద్వాదశజన్మాని దశజన్మాని నూకరః
శ్వయోనాసప్తజన్మాని ఇత్యేవంమనురబివీత్. 39.

పండ్రిండు జన్మముల గ్రస్తియు, పదిజన్మముల పందియు, నేడుజన్మముల కుక్కయు నగునని
యిట్లు మనువుచెప్పెను.

శ్లో. దక్షిణార్థంతుయోవిప్ర శూద్రస్యహలూర్ధ్వః
బ్రాహ్మణస్తుభవేన్యగ్భ్రాహ్మ్యఃస్త్రిస్తు బ్రాహ్మణోభవేత్. 30.

దక్షిణముం దక్షిణ చేత శూద్రునికై నేను మొలగుదాని హోమముచేసి బ్రాహ్మణుఁడు
శూద్రుఁడును, ఆశూద్రుఁడు బ్రాహ్మణుఁడు వగును.

శ్లో. మాసవ్రతంసమాశ్రిత్య ఆసీదానవదేద్ద్విజః
భుంజానోహివదేద్యస్తు తదన్నంఘరివర్జయేత్. 31.

మాటాడగుండ భోజనము చేయ వ్రతమువలంబించి యాకాలమున మాటాడిన బ్రాహ్మణుఁడా
మిగిలినయన్నము భుజింపవలగు.

శ్లో. ఆర్థంభుక్త్యాతుయోవిప్ర సత్క్రీపాత్రేజలంపిబేగ్
రూపందైవంచపిత్ర్యంచ ఆత్మానం చోపపాతయేత్. 32.

పాత్రమున నన్నము సగముదిన యాపాత్రమై న్నిష్కృతాగిన బ్రాహ్మణుఁడు కర్మలచేసిన
దేవతలకును పెరటలకును తృప్తిగలుగఁడు. తన్ను సరకమునఁ బడద్రోసికొనును.

శ్లో. భుజానేషు తుష్టిప్రేషు యోగేపాత్రం విముంచతి
సమాశస్సచపాశ్రితో బ్రహ్మస్సుశ్చ ఖలుాచ్యతే. రం.

ఒకబంటి కూర్చుండి తన భోజన గ్రాహణలు భోజనము చేయుచుండ ముందే తన పాత్ర మును, విడిచియున్న వాడు తెలివి లేనివాడును, అతిపాపుడును, బ్రాహ్మణుల చెంపువాడు నని యు చెప్పబడును.

శ్లో. భావనేషు చ తిష్ఠత్సు స్వస్తి కుర్వంతి గౌర్విజాః
న దేవాస్తప్త మాయాంతి నిరాశాః పితర సఖా. రం.

ఇద్దినములు మొదలగు వాని యందు గ్రాహణలు భుజించిన పాత్రములు తీయకుండ స్వస్తి వాచనము చేసిన కపటలు తనివించిందరే. అట్లే పెత్తనము నాశ లేనివారగుదురు.

శ్లో. అస్మాత్కానైవ భుంజీత అజస్త్వాజ్యమహూయచ
వర్జ్యపుష్టే న భుంజీత రాత్రౌ గోవి నాతథా. రం.

స్నానము, నివసము, హోమము చేయుచుండ భుజింపరాదు. ఆనల వెనుక భాగమునను, రాత్రి యందు దీపము లేకుండను తినరాదు.

శ్లో. గృహస్థస్త్రియా యుక్తో ధర్మమేవానుచింతయేత్
పాష్యనగ్రార్థసిద్ధ్యర్థం న్యాయవర్తితు బుద్ధిమాన్. రం.

గృహస్థుడు కుటుంబమున దయగలిగి వాడై యున్న శాను బోషింపదగినవారిం బ్రోచుటకు ధాన్యములు చేయుచుట మొదలగు ధర్మవృత్తి నె యూహింపవలయును. ఇట్లుగన న్యాయమున నడుచువాడైను పరిలంకరించి గలిగి వాడైనను.

శ్లో. న్యాయోపార్జితవిశ్లేస కర్తవ్యో హ్యత్తరక్షణమ్
అన్యాయేన తుయోజనీ త్సర్వర్థ బహుమతః. రం.

న్యాయమును వృద్ధిచే గడింపబడిన భవము చేతి తన్ను తనవారిని రక్షించుకొనఁజనును. అన్యాయమున సంపాదించుకొని ప్రశుకుపాఁ డన్ని కర్మలను వెలిచేయబడును.

శ్లో. అగ్ని చిత్తకపిలాసత్ర రాజాభిక్షుర్కహూదధిః
కృష్ణమాత్రాః పునః శ్యేతే తస్మాత్ శ్యేతనిత్యతః. రం.

అగ్నిచయనము చేసినవాడును, పుష్కాచును, సక్రము జేసినవాడు, తాజు, సన్యాసి, మహాసముద్రము, వీనిని చూచినవూక్రమున పవిత్రతఁ గలుగును. కాన నెల్లప్పుడు పూజింపవలయును.

శ్లో. అరణ్యం కృష్ణమార్జారం చందనం సుమణింఘృతమ్
తిలాకీ కృష్ణాజనంఛాంగం గృపేహైతానిరక్షయేత్. రం.

అరణి (నిప్పును కించదుదారువు), నల్లపిల్లి, మంచిగంధము, కంపులు మొదలగు మంచితత్వములు, తేలు, మవ్వలు, ఇడ్లినర్లము, మేక వీనినింట రక్షింపవలయును.

శ్లో. గవాంశతం సైకవృషం యత్రతిష్ఠత్యయత్రితమ్

తత్రేత్రందశగుణితం గోచర్మ పరికీర్తితమ్.

౪౮.

నూతావులు నొకయాబోతును కట్టబడకుండ సంతెహలమున నుభయగ సుండునో దానికి పదియంతల భూమి గోచర్మను చెప్పబడును.

శ్లో. బ్రహ్మహత్యాదిభిర్మగ్నోమనోవాక్కాయకర్మజైః

ఏతశ్చోచర్మదానేన ముచ్యతే సర్వకల్పిషైః.

౪౯.

ఈగోచర్మపరిమితమయిన భూమిని దానముచేసిన మనుష్యుడు మనోవాక్కాయముల వ్యాపారములవల్లనెఱుఁపిన బ్రహ్మహత్య మొదలగు నన్ని పాపములచేతను విడవబడును.

శ్లో. కుటుంబినేదరిద్రాయ శ్రోత్రియాయపిశేషతః

యద్దానందీయదేత సై తద్దానంశుభోకారణమ్.

౫౦.

గొప్పములనుగలిగి నిరుపేదయై పూల జేదముఁ జెల్లినవారికొఱకు చేయబడినదానము మహాఫలము గలిగించును.

శ్లో. వాపీకూపతటాకాద్వైర్వాజఘ్నేయశేతైరపి

గవాంకోటిప్రదానేన భూమిహర్తా సశుద్ధతి.

౫౧.

బావులు, నూతులు, చెరువులు శ్రవించినను, అనేక వాజఘ్నేయములు కోటి గోదానములును చేసినను, పరులభూమి యన్యాయముగ పుచ్చుకొన్నవాడొ పగ్రుండుకాడు.

శ్లో. అప్రాదశదినాదర్వాక్నానమేవ రజస్వూ

అతఃకర్ధ్వం త్రిదాత్రంస్యా దుశేనామునిరబ్రవీత్.

౫౨.

ముట్టయినది మొదలు పరు నెనిమిదివలములకులొనుగ మరల రజస్సు కనబడిన స్నానము మాత్రము చేయవలెను. పిదప గోదర్శనమయిన మూడుదినములు వెలుపల నుండజనవని యుశనసుడను ముని పలికెను.

శ్లో. యుగం యుగద్వయంచైవ త్రియుగంచ చతుర్యుగమ్

చండాలనూతివోదక్యా పతితానామధఃక్రమాత్.

౫౩.

పతితుడు, రజస్వల, ప్రసవమున స్త్రీ, చండాలుడు, వీక్షణుడు వరుసగ నొకటిరెండు మూడు నాలుగు కాళ్లు ఎడమండవలయును.

శ్లో. తతస్సన్నిధిమాత్రేణ సచేలంస్నానమాచరేత్

శ్వాత్వాపూకయేత్సూర్య మజ్జానాత్సవ్యశ్యతేయది.

౫౪.

అంతకంటె చేయవలెను తాకకున్న నాబట్టలతో స్నానము చేయవలెను. ఎఱుంగక తాకిన స్నానము చేసి సూర్యుని చూడవలయును.

శ్లో. విద్యమానేషుహస్తేషు బ్రాహ్మణోజ్ఞానదుర్లభః

తోయంపిబలివక్త్రేణ శ్వయోనా జాయతేద్రువమ్.

౫౫.

సబ్రాహ్మణ్యుడు చేతులుండగా వివేకములేక పంగి నోటిలోనే నీర్లు త్రావునో వాడు మక్కువై పుట్టును.

శ్లో. యోస్తుక్రుద్ధిః పుమాన్బ్రూయా ద్భార్యాయా మాతృగమ్యతామ్
పునఃచచ్చలిచేదేనాం విప్రమధ్యేతు శ్రావణేత్. ౫౬.

శ్రాంతఃక్రుద్ధస్తమోంఘోవా ఊర్విపాసాభయార్దితః
దానంపుణ్యమకృత్వాతు ప్రాయశ్చిత్తం దినత్రయమ్. ౫౭.

ఉపస్మృతే త్రివివణం మహానద్యోస్తు సంగమే
చీర్ణాంతేచైవగాంధద్యా ద్భాష్టానాన్భజయేద్దత్. ౫౮.

ఏపురుషుడు కోపావేశంబున భార్యతో సంగమించిన మాతృగమము చేసినవాడనిని శపథముచేసి పిదప మతీయకన్యకు దీనియందు వాంఛజెందునో వాడు బ్రాహ్మణులనడుమ తన పాపము విన్నవించుకొని, క్షేనప్పుడగిగియున్నాను. కాదుట మీలోని కినుక ముచ్చనది. దానియెడ తప్పులేకున్నను పాపములు వివేకము విడిచితిని. ఆకలి, డప్పి, జడ, క్షో, వీనిచే నొగిలియుండుట చేత నిగ్గనపెట్టిగొనినాని, తెలిసికాదు. కనుక దయచేతి ప్రాయశ్చిత్తము విధింపుడని ప్రార్థింప వలయును. వీడును, ఇచ్చెదననిచెప్పి యాశతోవచ్చిన బ్రాహ్మణుని కీయగన్న వాడును, కాశీయా త్రమైదలగు పుణ్యము చేయఁదలంచి మారినవాడును నీముగ్గురు ననుదివలను మూడువేళల రెండు మహానదులు కలియుచోట స్నానము చేయుచు మూడుదినము బుపవాసముచేసిన శుద్ధులగుదురు. పిదప నొకయాపును దానముచేసి పరుగురు బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టవలెను.

శ్లో. మరాచారస్యవిప్రస్య నిషిద్ధాచరణస్యచ
అన్నంభుక్త్యాద్విజకుర్యా ద్దినమేకమభోజనమ్. ౫౯.

విధింపఁబడినకర్మలు చేయక నిషేధింపఁబడినవానిఁ జేయుచుండు బ్రాహ్మణునియింట భోజనముచేసిన స్వాధ్యక్షుని ముపవాసము చేయవలెను.

శ్లో. సదాచారస్యవిప్రస్య తథావేదాంతవేదినః
భుక్త్యాన్నంముచ్యతేపాపాదహూరారత్రాంతరాన్నరః. ౬౦.

మంచినవకడిగల నిప్రసియింటలైన వేదాంతవేత్తయగు బ్రాహ్మణుని యింటలైన భోజనము చేసినవాఁ డొడిగినమృగాని పాపమువలన విడిగడును.

శ్లో. ఉద్ధ్యోచ్ఛిష్ట మఘోచ్ఛిష్ట మంతరిక్షమృతౌతథా
కృచ్ఛిత్రయంప్రకర్ష్యేత్ ఆశౌచమరణేతథా. ౬౧.

మరణకాలమున కక్కుకొనుట, మూత్రమువిడుచుట మొదలగునవి జరిగినను మంచముమీఁద మృతిపొందిననువాకిటనుండినైన ప్రసవమయినైన మృతిపొందినను మూడుకృచ్ఛములుచేయవలెను.

శ్లో. కృచ్ఛం దేవ్య యుతంచైవ ప్రాణాయామ శతద్వయమ్
పుణ్యతీర్థేనార్ద్రాగిర స్నానం ద్వాదశసంఖ్యయా. ౬౨.

ద్వియోజనేతిగ్రయాత్రా కృచ్ఛమేకం ప్రక్షేపితమ్.

E. ౨౫.

పదివేలపర్యాపకములు గానుత్రిజపింపుటయు ఇరువండు ప్రాణాయామములు చేయుటయు, పుణ్యస్థానమునకు స్నానముచేసి తలయారినతరువాత మరల స్నానముచేయుచు నిట్లు పండెండుస్నానములు చేయుటయు, తీర్థయాత్ర చేయునట్టిశయిన రెండుమాడ ప్రయాణము చేయుటయు నీవి కృచ్ఛమునకు నాలుగు ప్రత్యామ్నాయములని చెప్పబడినవి.

శ్లో. గృహస్థః కామతఃకుశ్లాః ద్రేతసఃస్థలసంభవీ

గృహస్థాంత్రజపేద్దేవ్యాః ప్రాణాయామై స్త్రిభిస్సహ.

E. 3౪.

గృహస్థుడ, మేదిపూర్వముగ నేల శుక్లము పడినట్లుచేసిన, మాడ ప్రాణాయామములు చేసి సర్వాసగాయత్రి చేసికొనవలయును.

శ్లో. చతుర్ద్వ్యవ్యోపపన్నస్త విధివద్భిర్గృహతుకే

సర్వాద్యసేతుగమస్తం ప్రాయశ్చిత్తం వినిర్దిశేత్.

E. ౩౫.

నాలుగువేదములు అడిగిన విప్రుడు బ్రహ్మశాస్త్ర చేసినవానికి సముష్కమునందలి సేతువును శేరించి యాత్ర యథాశాస్త్రముగ చేయుట ప్రాయశ్చిత్తమని బోధింపవలయును.

శ్లో. సేతుబంధవధే భిక్షాం చాతుర్వర్ణ్యా తస్మాచరణ

ర్థయిత్వావికరస్థాః ఛత్రోపానద్వివర్జితః.

E. ౩౬.

గాడుగు, వాదరత్నమును లేక సేతుయాత్ర చేయుచు శ్రోవణ శాస్త్రవిరుద్ధముగ నడుచు వారిని విడిచి నాలుగువర్ణములవారివలన శీత మెత్తుకొనవలయును.

శ్లో. అహందుష్కృతకర్తృచ మహాపాతకకారికః

గృహద్వారేషుతిష్ఠామి భిక్షార్థబ్రహ్మఘాతుకః.

E. ౩౭.

నేను హాపముచేసితిని, గొప్పపాపము చేసినవాడను, బ్రాహ్మణుని చంపినాను, శీతము గోరి యింటిద్వారము దగ్గర నున్నాను.

శ్లో. గోకులేషువనేచైవ గ్రామేషునగరేషుచ

తహావనేషుతిర్థేషు నవీప్రసవనేషుచ.

E. ౩౮.

ఏతేషుఖ్యాపయన్నేనః పుణ్యగత్వాసుసాగరమ్

దశయోజనవిస్తీర్ణం శతయోజనమాయతమ్.

E. ౩౯.

రామచంద్రసమాదీప్తం నలసంచయసంచితమ్

సేతుంస్సప్తా నమద్రస్య బ్రహ్మహత్యాంవ్యహతి.

E. ౪౦.

ఇట్లు గోవులదొడ్డి, అడవి, ఊళ్లు, పట్టణములు, ఆశ్రమములు, కొలనులు, ఏళ్లు, ఊటలు, పీనియందు తనపాపము వెల్లడి చేసికొనుచు పవిత్రమయిన సముద్రమును పొంది, పదియొండు మైలు నూతాముడు పాదపునగలిగి శ్రీరామచంద్రుని యాజ్ఞచే నొండ్రు వానరుడొకఁడై నలగఁగట్టిన సముద్రమునందలి కట్టను జూచిన బ్రహ్మహత్య కొలనును.

శ్లో. సత్యం వృత్త్యా విశుద్ధాత్మా త్వరగా హేతి నాగరికః. 20.

శ్లో. యితవాన్వామేధేన రాజాతు పృథివీతిః. 20a.

శ్లో. పునఃప్రత్యాగతోవేత్త వాసార్థముపసర్పతి. 20b.

శ్లో. సమత్రస్సహభ్యుత్తైశ్చ కుర్యాద్బ్రాహ్మణభోజనమ్. 20c.

శ్లో. గాత్రైవైకేతందద్యా చాతుర్వేద్యేతుదక్షిణామ్. 20d.

శ్లో. సవనస్థాం స్త్రియంపాత్యా బ్రహ్మహత్యావ్రతం చ రేత్. 20e.

శ్లో. శోమిరోవియగు సతిని చంపినవాడు బ్రహ్మహత్యకు శిక్షబడిన ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనవలయును.

శ్లో. మన్యవశ్చద్విజకుర్యా న్నదీంగత్యాసముద్రగామ్. 20f.

శ్లో. చాంద్రాయణేతతస్యేకే కుర్యాద్బ్రాహ్మణభోజనమ్. 20g.

శ్లో. అనవత్సహితాంగంచ దద్యాద్విప్రేషు దక్షిణామ్. 20h.

శ్లో. కల్లరావినబ్రాహ్మణుడు మహానదీతీరమునకు వెడలి చాంద్రాయణముచేసి బ్రాహ్మణులకు భోజనముపెట్టి యావును పుష్కళమును దానము చేయవలెను.

శ్లో. సురాపానంసకృత్ప్రత్యా అగ్నివర్ణాంసురాంపిబేత్. 20i.

శ్లో. సహాయేదధాత్వాన మిహలోకేపరత్రచ. 20j.

శ్లో. సారాయ మొక్కసారిమైన ద్రావిణవాఁడహపరలోకముల దమ్మ పతితుని జేసికొనును గనుక వాఁ డగ్నితో సహానరూపము పొందుచుక ముఁగి జెట్టబడిన సారాయముప్రతాపి చావవలయును.

శ్లో. అపహృత్యసువర్ణంతు బ్రాహ్మణస్య తతస్స్వయమ్. 20k.

శ్లో. గచ్ఛేన్నుసలమాదాయ రాజానంస్వవధాయతు. 20l.

తరువాత ఈ జాతీకటితో వానినొకమాటు కొట్టవలయును చావకన్నను ఈచేత
విడువబడి వాడు పవిత్రుడై యును. బుద్ధిశూన్యముగ భోగతనము చేయబడిన పథింప
తగునుగాని ప్రమాదమునలన జరిగినయెడ వధింపరాదు.

శ్లో. అననాచ్చయనాన్యాయా త్సంభాషాత్సహభోజనాత్

సంక్రమంతిహివాపానీ తైలబిందురివాంభసి.

2౮౫.

స్నోవేసిన నూనెచుక్క కమ్మకొనినట్లు పతితునితోడఁ గూర్చుండఁట, పరుండుట, నడు
చుట, మాటలాడఁట, భోజనము చేయట, ఈవ్యాపారమేలనలన పాపము లంటుకొనును.

శ్లో. చాఘద్రాయణంయావకంచ తులాపురుషవచ

గవాంఘ్రైవానుగమీనం సర్వపాపప్రణాశనమ్.

2౮౬.

చాంద్రాయణము, యవాన్నము భుజించుట, తులాపురుషముతో, గోవులవేనుక నడచుట
యును, సమస్తముల నశింపఁజేయఁజాలము. (తులాపురుషమనఁగా, తెలకపిండి, పేచ్చివస్తు
వులు, మట్టిగ, నీరు, పిండినీ ఈమైదు నొక్కొకదినము భుజించి మామిడినము బుపవాసము
చేయుట).

శ్లో. ఏభత్యాశరంతాస్త్రం శ్లోకపంచశతాధికమ్

త్రిశతతినేమాయుక్తం ధర్మశాస్త్రస్య సంగ్రహః.

౨౮౭.

ఇది పరాశరుఁ డయిదువందల డెబ్బదిమూడు శ్లోకములచే ధర్మశాస్త్రము సంక్షేపించి
చేసిన శాస్త్రము.

శ్లో. యథాధ్యయనధర్మాణి ధర్మశాస్త్రమిదంతథా

లభ్యేతవ్యం ప్రతితేన నియతం స్వర్గగామినా.

౨౮౮.

స్వర్గమును పొందఁగోరువాఁడు వేదమునలె నీధర్మశాస్త్రమును పూనికతో మాఖ్యముగఁ
జరుపవలయును.

ద్వాదశాధ్యాయము సంపూర్ణము.

పరాశరస్తోత్రం సర్వమును సంపూర్ణము.

